

**T.C.
MALTEPE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
PSİKOLOJİ ANABİLİM DALI
ADLI & KLİNİK PSİKOLOJİ PROGRAMI**

**AİLE İÇİ VE AİLE DIŞI CİNAYET İŞLEMİŞ
FAİLLERİN KİŞİLİK YAPILARININ
KARŞILAŞTIRILMASI**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

RAKEL ROZANT

071111101

Danışman Öğretim Üyeleri:

**Prof. Dr. Gökhan ORAL
Yard. Doç. Dr. İrem AKDUMAN**

İSTANBUL, EYLÜL 2010

ÖNSÖZ

Yüksek Lisans Tezi çalışmam süresince bana destek olan ve yol gösteren tez Danışmanlarım Prof. Dr. Gökhan Oral ve Yard. Doç. Dr. İrem Akduman'a ve değerli yardımlarını gördüğüm Prof. Dr. Ersi Abacı Kalsoğlu ve Yard. Doç. Dr. Nezh Varol'a teşekkürü bir borç bilirim. Benim bu alana girmemi sağlayan Yard. Doç. Dr. Bayhan Üge'ye sonsuz teşekkür ederim.

Cezaevinde araştırma yapmam için gerekli izni veren Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğüne, Maltepe 1 Nolu L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurum Müdürü Recep Güven'e, çalışmamda bana yardımcı olan ve tüm kolaylıkları sağlayan İkinci Müdürüm Haydar Oğuz'a ve diğer müdürlerime, cezaevi personeline ve çalışmamı önemseyip, içtenlikle cevap verdiklerine inandığım tutuklu veya hükümlülere teşekkürlerimi sunarım.

Hayatımın her döneminde yanımda olan ve her türlü zorluklara göğüs germeme yardımcı olan sevgili aileme, bana göstermiş olduğu sabrından dolayı sevgili annem Tuna Rozant'a, özellikle bana her zaman destek olup, her kriz anımda bana yardım elini uzatan sevgili ananem Eti Venturero'ya ve desteklerini her zaman hissettiğim sevgili arkadaşlarım Christina Kalsoğlu ve Alper Sağız'a teşekkür ederim.

ABSTRACT

Homicide is one of the oldest crimes. The aim of this study is to investigate the personality traits that might have triggering effect on homicide. Investigating personality traits that leads to crime is the key to reveal the dominant traits of different individuals who committed the same crime by different methods. Our hypothesis is based on Minnesota Multiphasic Personality Inventory (MMPI), suggesting that the personality traits of individuals who committed homicide against their family members are different than of those who committed homicide against non family members. In this context personality traits who committed homicide against family members were compared to personality traits of those who committed homicide against non family members. MMPI was used in order to identify the personality traits. Sociodemographic data of the convicts and criminological factors were also evaluated.

The subject group consists of 93 male prisoners convicted for homicide and murder by neglect and were inmates of the Maltepe Penitentiary for the last 10 years. In order to identify the personality traits of the subjects MMPI were used. Data about sociodemographics, economics, criminological attributes of the subjects convicted or not, criminal tools, the time and place of crime, the identity of the victim, the reasons that lead to homicide according to perpetrator and the familial structure of the perpetrator, were collected by survey and then were evaluated.

70% of against family members homicide perpetrators were over the age of 36 while 70% of homicide perpetrators against non family members were under the

age of 35. Perpetrators of homicide against family members are originated from the Eastern part of Turkey. The mean values of sub MMPI test were evaluated for both subject and control groups. Both groups showed the Sc value as maximum whilst the minimum were at the level of Pa. The difference between the arithmetical means of familial and non familial homicide is significant for $p < .05$ at the level of Pd and Si subtests whereas it is not significant at the level of the rest of the subtests.

Keywords: Homicide, MMPI, family homicide, personality traits

ÖZET

Kasten adam öldürme, en eski suçlardan biridir. Bu çalışmada temel amaç, kasten adam öldürme suçunda etkili olabilecek kişilik özelliklerinin araştırılmasıdır. Suçun işlenmesinde etkili olabilecek kişilik özelliklerinin araştırılması; aynı suçta farklı şekillerde işlemiş olan bu kişilerdeki farklılıklarda hangi kişilik özelliklerinin baskın olduğunu anlama açısından önemlidir. Araştırmanın hipotezini MMPI envanterine göre aile içi cinayet işlemiş failerin kişilik yapıları aile içi olmayan cinayetleri işleyen failerin kişilik yapılarından farklı olacağı temeline dayandırıldı. Bu bağlamda “Aile içi ve aile dışı kişilere yönelik öldürme suçu işleyen bireylerin kişilik özellikleri” karşılaştırıldı. Bu kişilik özelliklerinin belirlenmesinde Minnesota Çok Yönlü Kişilik Envanterini kullanıldı. Bunun dışında suçluların sosyodemografik özellikleri ve kriminolojik faktörlerin incelenmesi de gerçekleştirildi.

Çalışma grubu, son 10 yıllık süreci kapsayacak şekilde kasten adam öldürme suçundan dolayı Maltepe 1 Nolu L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda bulunan ve kasten öldürme, nitelikle adam öldürme, taksirle öldürme maddelerinden tutuklanmış ve hüküm almış 93 erkekten oluşturuldu. Katılımcıların kişilik özelliklerinin belirlenmesinde MMPI kullanıldı. Sosyodemografik, ekonomik ve kriminolojik özellikler, işlenen suçla ilişkin suç aleti, suç yeri, suç saati, mağdurun kimliği ve işlenen suçun kişinin kendisine göre nedenleri ile bu kişilerin aile yapılarını anlamaya yönelik bilgiler, hazırlanan bilgi formu ile elde edildi. Veri toplama, yüz yüze görüşme ile, araştırmacı tarafından gerçekleştirildi. Çalışmaya katılan erkek tutuklu ve hükümlüler değerlendirildi.

Aile içi cinayet işleyen kişilerin %70'i 36 yaş üzerinde ve aile dışı cinayet işleyen kişilerin %73'ü 35 yaştan küçük oldukları bulunmuştur. Aile içi cinayet işleyen kişilerin doğum yerlerinin Doğu Bölgelerde daha yoğun olduğu görülmüştür. Çalışma ve kontrol gruplarımızı oluşturan kişilerin MMPI alt testlerinin ortalamaları değerlendirilmiş ve her iki grupta da, en yüksek puanın "Sc" alt boyutunda, en düşük puanın ise "Pa" alt boyutunda çıktığı saptanmıştır. Aile içi cinayet işleyen kişilerin aritmetik ortalamaları ile aile dışı cinayet işleyen kişilerin aritmetik ortalamaları arasındaki fark, "Pd" ve "Si" alt boyutlarında $p<.05$ düzeyinde anlamlı bulunurken diğer alt boyutlarda $p<.05$ düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır.

Anahtar Sözcükler: Kasten adam öldürme, MMPI, aile içi cinayet, kişilik özellikleri

İÇİNDEKİLER

İÇ KAPAK.....	i
TEZ ONAY SAYFASI.....	ii
ÖNSÖZ.....	iii
ABSTRACT.....	iv
ÖZET.....	vi
İÇİNDEKİLER.....	viii
TABLolar LİSTESİ.....	xi
1. GİRİŞ.....	1
1.1. Suç ve Suçluluğun Tanımı.....	2
1.2. Suçluluğun Tarihçesi.....	4
1.2.1. Suçluluğun Sınıflandırılması.....	6
1.3. Suçluluk Kuramları	8
1.3.1. Biyolojik Kuramlar	8
1.3.2. Psikolojik Kuramlar.....	11
1.3.3 Sosyolojik Kuramlar.....	14
1.3.4. Sosyo - Psikolojik Kuramlar.....	15
1.4. Şiddet.....	18
1.4.1. Aile ve Aile İçi Şiddet.....	21
1.5.Kişilik.....	30
1.5.1.Kişiliğin Tanımı.....	30
1.5.2.Kişilik Bozuklukları.....	36
1.5.2.1. A Kümesi Kişilik Bozuklukları.....	38
1.5.2.1.1. Paranoid Kişilik Bozukluğu.....	38
1.5.2.1.2. Şizoid Kişilik Bozukluğu.....	39

1.5.2.1.3. Şizotipal Kişilik Bozukluğu.....	40
1.5.2.2. B Kümesi Kişilik Bozuklukları.....	40
1.5.2.2.1. Antisosyal Kişilik Bozukluğu.....	40
1.5.2.2.2. Borderline (Sınırdaki) Kişilik Bozukluğu.....	41
1.5.2.2.3. Histrionik Kişilik Bozukluğu.....	42
1.5.2.2.4. Narsistik Kişilik Bozukluğu.....	43
1.5.2.3.C Kümesi Kişilik Bozuklukları.....	44
1.5.2.3.1. Çekingen Kişilik Bozukluğu.....	44
1.5.2.3.2. Bağımlı Kişilik Bozukluğu.....	44
1.5.2.3.3. Obsesif – Kompulsif Kişilik Bozukluğu.....	46
1.5.2.4.Başka Türli Adlandırılmayan Kişilik Bozukluğu.....	47
1.6. Cinayet ve Tanımı.....	50
1.6.1. Cinayet Failleri	54
1.6.2. Aile içi Cinayet	57
1.6.2.1. Eş Öldürmede Kültür Farklılıkları.....	66
1.6.2.2. Onur Cinayetleri.....	67
1.7. Araştırmanın Amacı	68
1.8. Araştırmanın Önemi	68
2. YÖNTEM.....	69
2.1.Örneklem	69
2.2.Veri Toplama Araçları.....	70
2.2.1. Kişisel Bilgi Formu.....	70
2.2.2. Minnesota Çok Yönlü Kişilik Envanteri (MMPI).....	70
2.3.İşlem.....	79
3. BULGULAR.....	80

3.1. Grubun Genel Yapısına İlişkin Frekans ve Yüzdeler.....	80
3.2. Minnesota Çok Yönlü Kişilik Envanteri Alt Boyutları Puanlarının Demografik Özelliklere Göre Analizleri	92
4. TARTIŞMA.....	125
5. KAYNAKLAR.....	147
6. EKLER.....	155
7. ÖZGEÇMİŞ.....	160

TABLÖLAR

Tablo 1: Cinayet türü değişkenine ilişkin frekans ve yüzde dağılımları.....	80
Tablo 2: Yaş değişkenine ilişkin frekans ve yüzde dağılımları.....	81
Tablo 3: Doğum yeri değişkenine ilişkin frekans ve yüzde dağılımları.....	81
Tablo 4: Nüfus kaydı değişkenine ilişkin frekans ve yüzde dağılımları.....	82
Tablo 5: İkamet yeri değişkenine ilişkin frekans ve yüzde dağılımları.....	82
Tablo 6: Eğitim durumu değişkenine ilişkin frekans ve yüzde dağılımları.....	83
Tablo 7: Meslek değişkenine ilişkin frekans ve yüzde dağılımları.....	83
Tablo 8: Medeni durum değişkenine ilişkin frekans ve yüzde dağılımları.....	84
Tablo 9: Aile yapısı değişkenine ilişkin frekans ve yüzde dağılımları.....	84
Tablo 10: Sosyoekonomik düzey değişkenine ilişkin frekans ve yüzde dağılımları.....	85
Tablo 11: Sabıka değişkenine ilişkin frekans ve yüzde dağılımları.....	85
Tablo 12: Aile sabıka değişkenine ilişkin frekans ve yüzde dağılımları.....	86
Tablo 13: Cinayet saati değişkenine ilişkin frekans ve yüzde dağılımları.....	86
Tablo 14: Cinayet Yeri değişkenine ilişkin frekans ve yüzde dağılımları.....	87
Tablo 15: Cinayet aleti değişkenine ilişkin frekans ve yüzde dağılımları.....	87
Tablo 16: Cinayet mağduru değişkenine ilişkin frekans ve yüzde dağılımları.....	88
Tablo 17: Cinayet sebebi değişkenine ilişkin frekans ve yüzde dağılımları.....	88
Tablo 18: Sigara kullanımı değişkenine ilişkin frekans ve yüzde dağılımları.....	89
Tablo 19: Alkol kullanımı değişkenine ilişkin frekans ve yüzde dağılımları.....	89
Tablo 20: Uyuşturucu kullanımı değişkenine ilişkin frekans ve yüzde dağılımları.....	90
Tablo 21: MMPI Ölçeği Alt Boyutlarına ilişkin istatistiksel değerler.....	90
Tablo 22: Minnesota Çok Yönlü Kişilik Envanteri Alt Boyutlarının Cinayet türü Değişkenine Göre Anlamlı Bir Farklılık Gösterip Göstermediğini Belirlemek Üzere Yapılan T Testi Sonuçları.....	92

Tablo 23: Minnesota Çok Yönlü Kişilik Envanteri Alt Boyutlarının yaş Değişkenine Göre Anlamlı Bir Farklılık Gösterip Göstermediğini Belirlemek Üzere Yapılan T Testi Sonuçları.....	94
Tablo 24: Minnesota Çok Yönlü Kişilik Envanteri Alt Boyutlarının nüfus kaydı değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek üzere yapılan Kruskal Wallis testi sonuçları.....	95
Tablo 25: Minnesota Çok Yönlü Kişilik Envanteri Alt Boyutlarının eğitim durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek üzere yapılan Kruskal Wallis testi sonuçları.....	97
Tablo 26: Minnesota Çok Yönlü Kişilik Envanteri Alt Boyutlarının eğitim durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek üzere yapılan Kruskal Wallis testi sonuçları (Aile İçi Cinayet Grubu).....	98
Tablo 27: Minnesota Çok Yönlü Kişilik Envanteri Alt Boyutlarının eğitim durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek üzere yapılan Kruskal Wallis testi sonuçları(Aile Dışı Cinayet Grubu).....	98
Tablo 28: Minnesota Çok Yönlü Kişilik Envanteri Alt Boyutlarının medeni durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek üzere yapılan Kruskal Wallis testi sonuçları.....	100
Tablo 29: Minnesota Çok Yönlü Kişilik Envanteri Alt Boyutlarının medeni durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek üzere yapılan Kruskal Wallis testi sonuçları(Aile İçi Cinayet Grubu).....	101
Tablo 30: Minnesota Çok Yönlü Kişilik Envanteri Alt Boyutlarının medeni durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek üzere yapılan Kruskal Wallis testi sonuçları(Aile Dışı Cinayet Grubu).....	101
Tablo 31: Minnesota Çok Yönlü Kişilik EnvanteriAlt Boyutlarının Aile türü değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek üzere yapılan Mann Whitney U testi sonuçları.....	102
Tablo 32: Minnesota Çok Yönlü Kişilik EnvanteriAlt Boyutlarının Aile türü değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek üzere yapılan Mann Whitney U testi sonuçları(Aile İçi Cinayet Grubu).....	103
Tablo 33: Minnesota Çok Yönlü Kişilik EnvanteriAlt Boyutlarının Aile türü değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek üzere yapılan Mann Whitney U testi sonuçları(Aile Dışı Cinayet Grubu).....	103
Tablo 34: Minnesota Çok Yönlü Kişilik Envanteri Alt Boyutlarının Ekonomik durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek üzere yapılan Kruskal Wallis testi sonuçları.....	104

Tablo 35: Minnesota Çok Yönlü Kişilik Envanteri Alt Boyutlarının Ekonomik durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek üzere yapılan Kruskal Wallis testi sonuçları(Aile İçi Cinayet Grubu).....	105
Tablo 36: Minnesota Çok Yönlü Kişilik Envanteri Alt Boyutlarının Ekonomik durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek üzere yapılan Kruskal Wallis testi sonuçları(Aile Dışı Cinayet Grubu).....	105
Tablo 37: Minnesota Çok Yönlü Kişilik Envanteri Alt Boyutlarının Sabıka Değişkenine Göre Anlamlı Bir Farklılık Gösterip Göstermediğini Belirlemek Üzere Yapılan T Testi Sonuçları.....	106
Tablo 38: Minnesota Çok Yönlü Kişilik Envanteri Alt Boyutlarının Sabıka Değişkenine Göre Anlamlı Bir Farklılık Gösterip Göstermediğini Belirlemek Üzere yapılan Mann Whitney U testi sonuçları(Aile İçi Cinayet Grubu).....	106
Tablo 39: Minnesota Çok Yönlü Kişilik Envanteri Alt Boyutlarının Sabıka Değişkenine Göre Anlamlı Bir Farklılık Gösterip Göstermediğini Belirlemek Üzere yapılan Mann Whitney U testi sonuçları(Aile Dışı Cinayet Grubu).....	107
Tablo 40: Minnesota Çok Yönlü Kişilik EnvanteriAlt Boyutlarının Aile sabıka değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek üzere yapılan Mann Whitney U testi sonuçları.....	108
Tablo 41: Minnesota Çok Yönlü Kişilik Envanteri Alt Boyutlarının Suç saati Değişkenine Göre Anlamlı Bir Farklılık Gösterip Göstermediğini Belirlemek Üzere Yapılan T Testi Sonuçları.....	110
Tablo 42: Minnesota Çok Yönlü Kişilik Envanteri Alt Boyutlarının Suç saati Değişkenine Göre Anlamlı Bir Farklılık Gösterip Göstermediğini Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney U testi sonuçları(Aile İçi Cinayet Grubu).....	110
Tablo 43: Minnesota Çok Yönlü Kişilik Envanteri Alt Boyutlarının Suç saati Değişkenine Göre Anlamlı Bir Farklılık Gösterip Göstermediğini Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney U testi sonuçları(Aile Dışı Cinayet Grubu).....	111
Tablo 44: Minnesota Çok Yönlü Kişilik Envanteri Alt Boyutlarının Suç Yeri değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek üzere yapılan Kruskal Wallis testi sonuçları.....	112
Tablo 45: Minnesota Çok Yönlü Kişilik Envanteri Alt Boyutlarının Suç aleti değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek üzere yapılan Kruskal Wallis testi sonuçları.....	113

Tablo 46: Minnesota Çok Yönlü Kişilik Envanteri Alt Boyutlarının Suç aleti değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek üzere yapılan Kruskal Wallis testi sonuçları(Aile İçi Cinayet Grubu)	114
Tablo 47: Minnesota Çok Yönlü Kişilik Envanteri Alt Boyutlarının Suç aleti değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek üzere yapılan Kruskal Wallis testi sonuçları(Aile Dışı Cinayet Grubu).....	114
Tablo 48: Minnesota Çok Yönlü Kişilik Envanteri Alt Boyutlarının Suç Mağduru değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek üzere yapılan Kruskal Wallis testi sonuçları.....	115
Tablo 49: Minnesota Çok Yönlü Kişilik Envanteri Alt Boyutlarının Suç nedeni değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek üzere yapılan Kruskal Wallis testi sonuçları.....	116
Tablo 50: Minnesota Çok Yönlü Kişilik EnvanteriAlt Boyutlarının Sigara kullanımı değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek üzere yapılan Mann Whitney U testi sonuçları.....	118
Tablo 51: Minnesota Çok Yönlü Kişilik Envanteri Alt Boyutlarının Alkol kullanımı Değişkenine Göre Anlamlı Bir Farklılık Gösterip Göstermediğini Belirlemek Üzere Yapılan T Testi Sonuçları.....	119
Tablo 52: Minnesota Çok Yönlü Kişilik Envanteri Alt Boyutlarının Alkol Kullanımı Değişkenine Göre Anlamlı Bir Farklılık Gösterip Göstermediğini Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney U testi sonuçları(Aile İçi Cinayet Grubu).....	120
Tablo 53: Minnesota Çok Yönlü Kişilik Envanteri Alt Boyutlarının Alkol Kullanımı Değişkenine Göre Anlamlı Bir Farklılık Gösterip Göstermediğini Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney U testi sonuçları(Aile Dışı Cinayet Grubu).....	120
Tablo 54: Minnesota Çok Yönlü Kişilik Envanteri Alt Boyutlarının Uyuşturucu kullanımı değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek üzere yapılan Mann Whitney U testi sonuçları.....	122
Tablo 55: Minnesota Çok Yönlü Kişilik Envanteri Alt Boyutlarının Uyuşturucu Kullanımı Değişkenine Göre Anlamlı Bir Farklılık Gösterip Göstermediğini Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney U testi sonuçları(Aile İçi Cinayet Grubu).....	123
Tablo 56: Minnesota Çok Yönlü Kişilik Envanteri Alt Boyutlarının Uyuşturucu Kullanımı Değişkenine Göre Anlamlı Bir Farklılık Gösterip Göstermediğini Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney U testi sonuçları(Aile Dışı Cinayet Grubu).....	123

1. GİRİŞ

İnsan beyni düşünce üretip düşüncesini dile dökmeye başladığı zaman geniş topluluklar halinde yaşamaya başlamıştır. İnsanların birlikte yaşamaya başladıkları ilk günden beri sosyal düzenin devamını sağlayabilmek için önce sözlü sonrada her birey açısından aynı şekilde uygulanacak yazılı kurallar oluşturulmuştur. Toplumlar bu kurallara ihtiyaç duymuşlardır. Bireylerin bir arada yaşamalarından doğan anlaşmazlıklar, sosyal olaylar yani bireylerin eylemleri bu kuralların doğmasına neden olmuştur (İçli, 2004).

Her toplum zaman içerisinde kendi kültürüne uygun bir hukuk sistemi üretmiştir. Bu hukuk devletlerinde hazırlanan ceza yasaları toplumun ve bireyin sınırlarını belirlemişse de zamanla gelişen teknoloji ve toplumun evrenselleşmesi sonucu evrensel yasalar ortaya çıkmıştır. Ceza yasalarına göre nelerin yapılabileceği ve nelerin yapılamayacağı, ceza yasalarına uymayan eylemlere uygulanacak yaptırımlar belirlenmiştir (İçli, 2004).

Suç ve suçluluğun tarihi insanlık tarihi kadar eskidir. İlk insanla birlikte ilk suç işlenmiş ve toplumların ayrılmaz bir parçası haline gelmiştir (Çolak, 1998). Toplumlar suçun istenmeyen bir eylem olduğunu düşünmüşler ve bu eylemleri cezalandırmışlardır. Suçu, ne sadece bireysel ne de sadece toplumsal olarak ele alınabilir. Suçun bu iki yönü birlikte değerlendirilmeli ve bu karmaşık süreç ele alınmalıdır. Suçluluğu anlayabilmek ise, o suçu işlemiş bireyin ruhsal ve fiziksel yapısını, sosyodemografik özelliklerinin incelenmesini gerektirmektedir (Aral, 1997).

Kasten adam öldürme, en eski ve en ağır suçlardan biridir. İnsanlığın varlığından beri insanlar birbirlerini öldürmüşlerdir (Demirbaş, 2005). Adam öldürme genellikle yakın sosyal ilişkiler içerisinde ortaya çıkmaktadır. Fail ve mağdurun yakın ve sürekli ilişki içinde olması çok sık rastlanan bir durumdur. Fakat bunun yanında hiç tanımadıkları kişilere karşıda bu suçu işleyebildikleri görülmektedir (İçli, 2004). Buradan da anlaşılacağı gibi, bu suçun incelenmesi, insan davranışlarının altında yatan süreci anlamak açısından çok önemlidir.

1.1. Suç ve Suçluluğun Tanımı

Suç, bir toplumun düzenini bozan ve ceza yasalarınca yaptırımı bulunan, yasaklanan ve işlenmesi durumunda cezalandırılan eylemler grubudur. Bu eylemlerin suç sayılabilmesi için ceza yasalarında karşılığı olması gerekmektedir. Yani bu eylemler yasalar tarafından açıkça suç olarak belirtilmiştir (İçli, 2004,). Ceza hukuku bakımından suç, yasalar açısından ceza karşılığı bulunan bütün hareketlerdir. Bu tanımdan da anlaşılacağı gibi, toplumun düzenini bozan ve ceza yasalarınca karşılığı olan her tür eyleme suç denir (Demirbaş, 2005).

Bir toplumun devamlılığı, bu toplumu oluşturan bireylerin o toplumun sosyal normlarına uygun hareket etmesine bağlıdır. Suç olarak adlandırılan eylemler bireylerin bu sosyal normlardan bir nevi sapma davranışları olarak da tanımlanabilmektedir (Aral, 1997). Suç işleyen kişiler, toplumda esas alınan bu normlardan belirli ölçüde sapabilmektedirler. Sapma davranışında bulunan bu kişiler

yani suçlular, bu normlar ile kendi dinamikleri arasında çatışma yaşayan kişilerdir (Dönmezer, 1994).

Suç kavramı, yanlış davranışları ve yalnızca suçlu eylemleri belirtmektedir. Suçluluk kavramı ise, belirli bir zaman ve yerdeki yasalar tarafından açıkça suç olarak belirtilmiş eylemlerin tümüdür (Demirbaş, 2005). Suçluluk, kişiyi toplum davranışlarına ters düşüren hareketlerinin sonucunda yaşanan çatışmadır. Yani bireyle toplum arasındaki karşılıklı etkileşimdir. Geniş anlamda suç, yasaların yasakladığı müspet veya menfi hareketlerin ceza tehdidi altında işlenmesidir. Suçlu ise yasalarca suç olarak belirtilen eylemleri gerçekleştiren kişidir (Soyaslan, 2003).

Göreceli ve sosyal bir kavram olan suç, toplumun ona getirdiği yargılara bağlıdır. Durkheim, “ Hiçbir toplum yoktur ki, orada suçluluk olmasın ” der. Suç biçim değiştirir, suç olarak adlandırılan eylemler her yerde aynı değildir, fakat her yerde ve her zaman ceza baskısını üzerinde hissedecek bireyler olmuştur diyerek, suçun evrenselliğine ve göreceliliğine dikkat çekmektedir (aktaran Göç, 2006). Göreceli olma özelliği olan suç, toplumdan topluma çeşitlilik gösterebilmektedir. Bu çeşitlilik ve değişimler sosyal değişme sürecine bağlıdır ve bu süreçle birlikte yeni suç türleri de ortaya çıkabilmektedir (İçli, 2004).

1.2. Suçluluğun Tarihçesi

Suçun tarifi tarih boyunca birbirinden çok farklı şekillerde yapılmış ve bu ifadelerde ki farklılıklar, Auguste Comte tarafından ileri sürülen insanlık tarihi, üç aşamada gerçekleşmiştir. Bunlar Teolojik Çağ, Metafizik Çağ ve Pozitif Çağdır (Soyaslan, 2003).

Teolojik Çağa göre suç, şeytani bir hareket olarak adlandırılırken, Metafizik Çağda suç, akıllı insanın kendi çıkarını ve çekeceği cezayı göz önünde bulundurarak seçimini yaptığı kabul edilmektedir. Bu düşünce halen Ceza Hukukunun temelini oluşturmaktadır. Pozitif Çağda suç ise, deney ve gözlem metodundan faydalanılarak gelişen şartların bir sonucu olduğu kabul edilmektedir (Soyaslan, 2003).

Bir çok Yunan şair ve filozof suç üzerine çeşitli düşünceler ileri sürmüştür. Kanun adlı eserinde, Antik çağın Yunan düşünürü Platon, suçu ruhun bir tür hastalığı olarak görmüş ve bunun üç nedeni olabileceği üzerinde durmuştur. Bunlar; tutkular, zevk aramak ve bilgisizliktir. Bu sebepten Platon, suçlunun iyileştirilebilmesi için aydınlatılmasının gerekli olduğunu düşünmüştür. Hippocrates de Platon ile beraber “Suç Antropolojisi”nin öncüsü olarak kabul edilmişlerdir (aktaran Dönmezer, 1994).

Aristo ise; suçlu kişiyi toplumun düşmanı olarak görmüş ve onların acımasızca cezalandırılması gerektiğini düşünmüştür. Başkaldırıya ve suça sebep ise yoksulluğu göstermiştir (aktaran Dönmezer, 1994).

Ortaçağlarda suç, Tanrı tarafından lanetlenmek ve şeytani duygular ile ortaya çıkan eylemler olarak görülmüştür. Thomas d'Aquin, suçların kökeninde insan arzularının olduğunu ve yoksulluğun suça neden olduğunu da eklemiştir (aktaran Dönmezer, 1994).

Suç, ceza hukuku tarihinde, 19. yüzyıla gelinceye kadar, yasaları ihlal eden bir hareket olarak, suçlu da isteyerek ve bilerek bu yasaları çiğneyen kişi olarak tanımlanmıştır. Bu kişilerin de gözdağı olarak mutlaka cezalandırılması gerektiği kabul edilmiştir. Suçlu kişiye bedeni cezalar yerine özgürlüğünü kısıtlayıcı cezalar verilerek ıslah edileceği düşünülmüştür (Soyaslan, 2003).

1920 ve 1930'lara gelindiğinde Çağdaş Kriminoloji ortaya çıkmaya başlamış ve bugünde varlığını sürdüren suç teşkil edici hareketleri açıklayan iki düşünceyi temel almıştır. Bunlardan ilki; Freud'un suçu, kişinin ilkel benliğinde bulunan güdülerin ve dürtülerin sembolik bir ifade tarzı olarak öne sürmesidir. İkincisi ise, sosyoloji bilimine göre suçun, kişinin içinde yaşadığı toplumun yani çevrenin bir sonucu olarak ortaya çıkmasıdır. Yani topluma uyumsuzluktur (aktaran Dönmezer, 1994).

Bir çok yönüyle ele alınan suçluluk, tek yönlü yapılan tasniflerle bir şey kazandırmayacağı çok açıktır. Bireyin davranışlarını, tutumlarını ve düşüncelerini anlamak ve değerlendirmek, ancak o bireyin içinde yaşadığı ortamın ve toplumun özellikleriyle birlikte ele alınırsa anlaşılabilir ve anlamlandırılabilir (Düvenci, 1995).

1.2.1 Suçluluğun Sınıflandırılması

Lombroso suçu, ölüm, doğum gibi, tabii bir olay olarak görmüş ve toplumun örf, adet ve düşüncelerine ters düşen hareketleri suç olarak adlandırmıştır. Bunun yanında suçu organizma şartlarının bir ürünü olarak da görmüştür (aktaran Dönmezer, 1994). Lombroso'nun araştırmalarına göre, suçlu kişiler suçlu olmayanlardan fiziksel, psikolojik ve biyolojik özellikleri bakımından farklılık gösterebildiğini öne sürmüştür. Bu kişileri suç işlemeye iten sebeplerin kökenini de kalıtım, yozlaşma ve sara olarak açıklamaktadır (aktaran Soyaslan, 2003).

Ferri, Lombroso'nun suçlu olarak tanımladığı kişilere doğuştan suçlular demiştir. Bu kişilerin boyları kısa, kafatasları küçük ve alınlarının dar olduğunu ileri sürmüştür. İnsanlarda ki bu vahşetin kaynağını da hayvanlar olarak görmüş ve insan aslının hayvanlardan geldiğine işaret etmiştir. Böylece, Darwin'den etkilenmiştir (aktaran Soyaslan, 2003). Ferri, suçluları doğuştan gelen suçlular, akıl hastası olan suçlular, çevrenin etkisiyle suç işleyenler, yaşadıkları olumsuzluklar neticesinde tesadüfen suç işleyenler, ihtiras suçluları olarak beş grupta toplamıştır (aktaran Demirbaş, 2005). Suçlu kişiyi anormal olarak tanımlamıştır. Bireyin, fiziksel yapısı, sosyal çevresi, biyolojik özellikleri ve kendi kişiliğine rağmen istemeden suç işleyebileceğini söylemiştir. Lombroso' dan farklı olarak sosyal ortamın da önemi üzerinde durmuştur. Yani Ferri' ye göre suçluluk, hayatın değişmeyen sosyal ortamı içinde, hep aynı derecede ve sürekliliktedir. Suç işlenmeye devam eder ve bunun için, toplumu korumak adına, suçu önleyici güvenlik tedbirlerinin alınması gerektiğini vurgulamıştır (aktaran Soyaslan, 2003).

Mezger'in sınıflandırmasına göre suçlular ikiye ayrılmaktadır. Bunlar; durum suçlusu ve karakter suçludur. Durum suçlusu, her bir suç esas alınarak somut bir durum vasıtasıyla belirlenmektedir. Karakter suçlusunda suç karakter ile bütünleşmiştir. Durum suçlularını kendi içerisinde de üçe ayırır. Bunlar, çatışma suçlusu ve gelişim suçlusu ve imkan suçludur. Çatışma suçlusunda, suçu işleyen kişi suça hazır olmayı öngörmez; ancak kuvvetli gerilimler ve yaşadığı çatışmalara yenilmesi sonucunda meydana gelen eylemlerdir. Gelişim suçlusunda ise, ergenlik ve gençlik ön plandadır. Çatışma ve imkan suçlusu arasındaki özel aşama ve suçu işlemeye hazır olmanın özel tipidir. İmkan suçlusu; iç eğilim ve alışkanlık değildir, çevre suçu yaratmaktadır. Burada hiç karşı koyma ve bununla bağlantılı ruhsal çatışma yoktur. Mezger karakter suçlularını da kendi içinde üçe ayırmıştır. Bunlardan ilki eğilim suçlularıdır. Burada psikolojik faktörler ön plandadır. Suçlu kişi psikolojik olarak suç işlemeye eğilimlidir. Suçluluğu karakterin tamamlayıcı unsurlarından biri olarak görmektedir. İkinci karakter suçluları grubu alışkanlık (mesleki) suçlulardır. Burada ise doğuştan gelen bir eğilimden ve suça karşı geliştirilen bir alışkanlıktan söz edilmektedir. Üçüncü grup durum suçlularıdır. Bunlar, suça hazır olmada tehlikeli olan ve süreklilikten bahsedilen gruptur çünkü suç işlemeye hazırdırlar ve suçluluk devam eden durum olmuştur.(aktaran Demirbaş, 2005).

Exner'e ise suçluları altı grupta toplamıştır. Birinci grup karakter tipleridir. Bunlar da kendi içinde dörde ayrılır: aktif durum suçlusu, pasif durum suçlusu, aktif imkan suçlusu ve pasif imkan suçludur. Diğer gruplar ise suç sosyoloji tipleri, suç

psikoloji tipleri, kalıtım biyolojisi tipleri, suç politikası suçlu tipleri ve kanuni suçlu tipleridir. Aschaffenburg' da suçları yedi grupta toplamıştır: tesadüfi suçlu, heyecan (affekt) suçlusu, imkan suçlusu, tasarlayan suçlu, mükerrir suçlu, itiyadi suçlu ve mesleki suçlulardır (aktaran Demirbaş, 2005).

1.3. Suçluluk Kuramları

Suç, bir taraftan ceza yöntemiyle kontrol altına alınmaya çalışılırken, diğer taraftan da psikolojik, biyolojik ve sosyolojik nedenleri araştırılmakta ve önleme yolları aranmaktadır. Bilim adamları suçluluğu araştırırken bazı teoriler öne sürmüşlerdir (Eisenberg & Patterson, 1979). Ancak bu teorilerin hiçbiri tek başlarına suçu açıklamada yeterli olamamıştır. Suçu tek bir kurama bağlı olarak açıklamaya çalışmanın yararlı olmayacağı düşünülmüş ve çeşitli değişkenlerle ve daha detaylı kategoriler ile ele alınması gerektiği ileri sürülmüştür (Kaner,1990).

1.3.1 Biyolojik Kuramlar

Biyolojik yaklaşımlar, suçlu kişilerin biyolojik ve genetik bakımdan, toplumun geneline göre ortalamanın altında olduklarını savunmuşlardır. Bu kişilerde kalıtımsal bozuklukların var olduğunu ve beyinlerinde hasar olduğunu düşünmüşlerdir. Genetik, fizyolojik ve yapısal farklılıklar nedeni ile diğer kişilere göre suç işlemeye daha yatkın oldukları ileri sürülmüştür (Sokulu-Akıncı, 2007).

Bu yaklaşımın temsilcilerinden biri olan Lombroso, suça eğilimin kalıtsal olduğunu ve suçlu doğan kişilerin atalarıyla biyolojik ve fiziksel olarak benzerlikler

gösterdiğini düşünmüştür. Lombrosso' ya göre suçlu doğan kişilerin diğer kişilerden farklı olarak onları ayıran belirgin fiziksel özellikleri olduğunu ileri sürmüştür. Bu yapısal özellikler suça neden olmamakta ancak suçlu tiplerin ayrılmasını kolaylaştırmaktadır. Yaptığı araştırmalarda yapısal farkların suça sebep olmadığını fakat suça eğilim açısından o tarz gruplardan geldiklerinden dolayı daha fazla suç işlediklerini ileri sürmüştür ve kuramında bir takım değişiklikler yapmıştır (aktaran Kaner, 1990).

Baer, Lombrosso'nun kuramını eleştirmiş ve doğuştan gelen suçluların olabileceğini fakat bu kişilerin fiziksel yapılarıyla tanınamayacağını düşünmüştür. Charles Goring' de Baer gibi Lombrosso'nun görüşlerini 1913'de yayınladığı araştırmalarda çürütmeye çalışmış ve bu kişiler ancak kafatası ölçümleri ile beden yapılarının incelenmesi sonucunda tanımlanabileceğini öne sürmüştür (aktaran Christiansen, 1983).

Hooton ise hükümlüler üzerinde bir araştırma yaparak, farklı suç tipleri ve suçlu kişiler ile suçlu olmayanlar arasında biyolojik ve dış görünüş olarak farklılıklar bulunduğunu öne sürmüştür. Bu farklılıkların, sosyal ortamın da baskısı ile suçluluğa daha da eğilimli hale geldiklerini ve bunların neden olduğu sonucuna varmıştır (Hooton, 1939).

Alman psikiyatrist Ernst Kretschmer "Beden Yapısı ve Kişilik" adlı bir eser yayınlarken bazı akıl hastalıklarının ve fiziksel özelliklerin arasında bağlantı olduğunu öne sürmüştür. Yaptığı araştırma sonucunda, insanları beden yapısı olarak üçe ayırmıştır. Bunlar, yuvarlak hatlara sahip olanlar piknik tipi, bedenleri gelişmiş

olanlar atletik tip ve zayıf uzun olanlar da astenik tip olarak adlandırmıştır. Daha sonra bunlara fiziksel bozuklukları olan displastik tipi eklemiştir (Kretschmer, 1999).

Hem psikolog hem de tıp doktoru olan William Sheldon da Kretschmer gibi dış görünüşü üçe ayırmış ve bu tiplere uygun mizaç özelliklerini belirlemeye çalışmıştır. Sheldon'a göre bunlar, şişmanlar endomorfik tip, atletikler mezomorfik tip ve uzun boylu olanlar da ektomorfik tiplerdir. Yaptığı araştırmada mezomorfik tiplerin daha çok suça yatkın olduğunu iddia etmiş ve çevrenin etkisi üzerinde de durmuştur (Sheldon, 1954).

Genetik teorilere bakıldığında da, bu alanda yapılmış olan çalışmaların çoğunun aileler üzerinde yoğunlaştığı görülmektedir. Bu çalışmalarda ailelerin suç profilleri incelenmiş ve genetik anlamda yorumlanmaya çalışılmıştır (Burkay, 2008). Özellikle Goddard yapmış olduğu araştırmalarda zeka geriliğinin % 50'sinin kalıtsal olarak aileden aktarıldığı ve bunun zamanla suça yol açabildiğini öne sürmüştür. Bunun yanında ikizler üzerinde yapılan araştırmalar da dikkat çekmektedir (Goddard, 1920).

İkizler üzerinde yapılan çalışmalar, kişilik ve davranış üzerinde genetiğin ve çevrenin etkilerini belirlemenin yollarından biridir. Yapılan araştırmalarda ikizlerin genetik yapıları suçluluğu açıklamada kullanılmış fakat günümüzde araştırmacılar "suç geni" nin varlığını kabul etmemektedir. Sadece suça eğilim açısından bazı genetik faktörlerin varlığından bahsetmektedirler (Polat, 2009).

60'lı yılların sonunda bazı araştırmacılar suçluların kromozomlarını incelemişler ve Jacobs suçlular üzerinde yaptığı araştırmada bazı erkek suçluların da fazladan bir Y kromozomun varlığından bahsetmiştir. Bu kişiler XYY kromozom yapılarına sahip olduğunu öne sürmüştür. Ancak halen daha günümüzde fazladan Y kromozomunun suç ile ilgisi araştırılmak da ve bu ilişki ispatlanmaya çalışılmaktadır (Jacobs, 1982).

Yeni biyoloji araştırmalarında araştırmacılar suçluların EEG'lerini incelemişlerdir. Başka araştırmacılar ise beyinin işlevlerindeki bozukluklar (epilepsi, kafa travmaları gibi) ve suç işleme arasında bağlantı kurmaya çalışmışlardır (Polat, 2009).

1.3.2. Psikolojik Kuramlar

Suçun nedenlerini bulmaya çalışan araştırmacılar 20.yüzyılın başlarından itibaren bedenden ruha yönelmişler ve bu dönemde suç ile zeka arasında ilişki olabileceğini düşünmüşlerdir. Zeka geriliğinin önemli bir suç nedeni olabileceğini varsaymışlardır (Sokulu-Akıncı, 2007). Psikolojik kuramlar, kişiyi davranışa sevk eden dürtüleri, kişisel ve kişiler arası ilişkileri değerlendirmektedirler. Bireylerin, yakın çevresi ile sosyal çevresindeki ilişkiler sonucunda meydana gelen psikopatoloji nedeniyle suça yöneldiklerini varsaymaktadırlar. Bu kişiler ruhsal rahatsızlığa, uyum sorunu yaşadıkları ve patolojik özelliklere sahip oldukları için suçlu davranışlara yönelmektedirler. Klinik yaklaşımlara göre suçluluk, ruhsal uyumsuzlukların sonucu anormal hareketler olarak görülmektedir. Bu kişiler duygusal anormalliklere sahip olduklarından dolayı gereksinmelerini tamamlayabilmek için suça yöneldiklerine ve

bu anormal belirtilerin kontrol altına alınıp tedavi edilmesiyle istenmeyen davranışlardan kurtulabileceğine inanılmaktadır. Kişilik özelliklerini temel alan psikolojik yaklaşımlar sosyolojik, kültürel, biyolojik ve sosyal çevrenin etkilerini göz ardı etmez ama bireyi ele alırken onun yerleşmiş yapısının içinde bir bütün olarak değerlendirmektedir (Kaner, 1990).

Jung, insan kişiliklerini içedönüklük ve dışadönüklük olarak ikiye ayırmaktadır. Buna göre, içedönük kişilikler, utangaç, çekingen, tek başına çalışmaktan hoşlanan mütavizi kişilerdir. Duygusal çatışmalarda içlerine kapanırlar ve bu iç çatışmalarla çok ilgilenirler. Dışadönük kişiliklerde ise, toplumsal çalışmalardan hoşlanan, atılgan, girişken kişiliklerdir. İlgileri dışa dönüktür ve sorunlarını başkaları ile paylaşabilirler (aktaran Yavuzer, 2009)

Psikolojik çalışmalar incelenirken, üzerinde önemle durulması gereken kişilerden biri olan Sigmund Freud, ruhsal yaşamı bilinç ve bilinçaltı olmak üzere ikiye ayırmaktadır. Bilinç küçük ve basit olmasına karşın, bilinçaltı büyük ve bireyin davranışlarını yönlendirebilecek güce sahiptir. Bilinçaltına itilen kompleksler, düşünceler burada yer almaktadır (aktaran Üge, 2007). Bilinçaltı arzuları, güduları ve cinsellik gibi bastırılan duyguları içinde barındırır. Freud; psikanalitik kuramına göre insan kişiliğini üçe ayırmaktadır. İd, ego ve süper egodur. Bu kurama göre; id dürtülerin psişik kısmıdır ve haz ilkesine göre işlemektedir. Kişiliğin temelini oluşturur, güçlüdür ve önemli bir bölümü baskı altında olduğundan bilince kapalıdır. Ego ise kişiliğin 'ben' kısmıdır ve idi denetim altında tutmaya çalışır. İdi sınırlar ve ihtiyaçlarını toplumla uyumlu olacak şekilde karşılanabilmesini sağlamaktadır. Burada gerçekçilik ön plandadır. Üst ben yani süper ego toplum ve toplum

kurallarını temsil etmektedir. Ahlaki değerler ön plandadır. Bireyin davranışlarını kontrol etmektedir (aktaran Kozanoğlu,2001). Psikanalitik kuramlar suçluluğun, ego ve süper ego gelişimindeki eksiklikler nedeni ile suç dürtülerinin yani idin kontrol altına alınamaması sonucunda oluştuğunu öne sürmektedirler. Yani idi çok gelişmiş bir kişi suç işlerken, süper egosu çok gelişmiş bir kişi de idin ihtiyaçlarının giderilmesine izin vermemektedir ve nevrotik bir kişiliğin oluşmasına neden olmaktadır (Demirbaş,2005). Ego, erken çocukluk döneminde yeterince gelişmediği zaman kendi sorunlarını anlama ve bunlarla baş edebilme yetisine sahip olmadığından çözümlenememiş çatışmaların dışa vurumu olarak suç ortaya çıkmaktadır. İd'in ilkel, agrasif ve anti-sosyal güdülerini kontrol edemediğinden dolayı süper ego, bilinçaltında suçluluk duygusunu yaratmakta ve bastırılan bu duygu sayesinde ceza görme isteği kişiyi gerçek suça itmekte ve bu sayede rahatlatmaktadır (Şahiner Sözen, 2009)

“Psikanalitik okula göre suç, önlenmemiş bir kompleksin simgesi olarak düşünülmektedir.İçe atılmış, bilinçaltında var olan kopleks, kişide, onu çevreden gelen uyarılara belirli bir biçimde tepki göstermeye yönelir. Böylece, suç, kompleksli kişi için bir tür güvenlik süpabı olmaktadır” (Yavuzer, 2009, s.181).

Psikanalitik kuramlar, kişiliğin gelişiminde erken çocukluk döneminin önemli olduğunu ve bu dönemde ilk sosyal deneyimlerin kazanıldığını vurgulamaktadırlar. Bu sosyal deneyimlerin kazanıldığı esnada çocuk aile bireylerini kopya etmektedir. Bu özdeşleşme aynı zamanda çocuğun kişiliğinin temelini oluşturmaktadır. Yani onaylanan ve onaylanmayan davranışları aileden öğrenmekte ve kendini bu doğrultuda yönlendirmektedir. Bu noktada aile bireylerinin verdiği tepkiler, ceza

veya ödülleri kişiliğin gelişiminde son derece önemlidir. 214 hükümlü genç arasında yapılan bir araştırmaya göre; bu gençlerin birinci dereceden akrabalarının % 54'ünün sabıka kaydı olduğu ortaya çıkmıştır (Yavuzer, 2005). Aile tutumları, çocuğa gösterilen sevgi, saygı ve anlayış bireyin kişilik gelişiminde son derece önem kazanmaktadır. Kişiliğin geliştiği bu evrelerde, aile ile iletişimin bozuk olması yada çocuk açısından yeteri kadar tatmin edici olmaması, çocukta bilinçaltına itilen çatışmalara yol açmakta ve bu çatışmalar hayatın daha sonraki dönemlerin de kendini başka problemler ile ortaya koymaktadır. Bu problemlerden biride suç olabilmektedir. Suçun yaş dağılımı özellikle 15-16 ve 18-19 yaşlarında en üst düzeye ulaşması, suçun önlenmesi konusunda tek başına psikanalitik görüşlerin yetersiz olduğu düşünülmektedir (Polat,2009)

1.3.3 Sosyolojik Kuramlar

Sosyolojik suç teorileri, sosyal yapı, sosyal yapının değerleri, kuralları ve bu yapının kurumlarını suçun nedenleri açısından incelemektedir (Burkay, 2008). Aynı zamanda suçun nedenlerini incelerken, kültür farklılıklarını, değişimlerini, toplumun inanç ve siyasi ideolojilerini, ekonomik koşullarını, nüfusun yapısını da göz ardı etmemektedir (Düvenci,1995). Sosyolojik bakışa göre suçlu davranışı, sosyal çevrenin bir ürünüdür (İçli,2004). Quetelet 1836 yılında “Toplum suçu hazırlar,suçlu ise sadece bir araçtır” diyerek suçluluğun oluşumunda toplumun önemine değinmiştir (aktaran Sokullu-Akıncı, 2007). Toplumlar var olduğu sürece suç normal bir olay olarak görülecektir. Suçun nedenlerini anlamak için bireysel özelliklerin dışında sosyal faktörleri inceleyen sosyolojik kuramlar, suçun kontrolünü de sosyal değişimler sayesinde olabileceğini vurgulamaktadırlar (Aral,1997). Durkheim'e göre

ahlaki yükümlülükler ve sosyal normlar olmadığı takdirde, yaşam çekilmez hale gelmekte ve anomi ile sonuçlanacağını ileri sürmüştür. Anomi, kuralsızlık, normsuzluk duygusu olup, intihar ve suç gibi yıkıcı davranışlar ile sonuçlanmaktadır. Sınırlandırılmayan istekler ve hareketler, sosyal normlardan sapma ile sonuçlanacağını düşünmektedir (aktaran Sokullu-Akıncı, 2007).

Sosyolojik teorileri iki grupta toplayabiliriz. Birinci grup, sosyal yapı teorileridir. Bu teoride kendi içerisinde aykırı fırsatlar teorisi, tepki teorisi, çatışma teorileri olmak üzere üçe ayrılmaktadır. İkinci teori ise alt-kültür teorileridir. Sosyal yapı teorilerine göre suç toplumsal yapıdan kaynaklanmaktadır ve toplumda ki sınıflar arası farklılıklar suçu ortaya çıkartmaktadır (Sokullu-Akıncı, 2007). Alt kültür teorilerine göre, alt kültürün bireyleri sadece kendi sosyal kurallarına uymak için suç işlemektedir. Suçlu alt kültürler, bireylerini kendi özelliklerine göre sosyalleştirmektedirler ve normal saymaktadırlar. Bu teori aynı zamanda da öğrenme süreci üzerinde durmaktadır (Aral,1997).

1.3.4 Sosyo - Psikolojik Kuramlar

Sosyolojik-psikolojik nitelikteki bu kuramlar, suçu öğrenme sürecine dayanarak açıklamaya çalışmaktadırlar. Suçu öğrenilmiş bir davranış olarak nitelendirmektedirler. Bu teoriler sosyal etkileşim sürecinde belirli suç biçimlerinin öğrenildiğini ileri sürerler ve ne sosyolojik kuramlar gibi sadece sosyal yapıyı suça neden olarak görmektedirler, ne de biyolojik ve psikolojik kuramlar gibi suçu bireysel olarak ele almaktadırlar. Sosyo-psikolojik kuramlar ikiye ayrılır. Kontrol teorileri ve öğrenme teorileridir (Sokullu-Akıncı, 2007).

Kontrol teorileri, insan davranışlarının kontrolü ve bu kontrol ile ilgili olan kuramsal süreçler üzerinde durmaktadır. Bireylerin davranışlarını düzenleyen, biçimlendiren faktörleri ele almaktadırlar. Suç olgusunu, bireylerin davranışları üzerinde etkili olan aile yapısı, sosyal çevre, inançlar gibi sosyal değişkenler ile birlikte değerlendirmektedir (Burkay,2008). Bu teoride suç ve suçluluğu açıklamada özel bir çaba gerekmediğini çünkü mal, para, diğerleri üzerinde bir güce sahip olma gibi ödüllerin ön plana beraberinde getirmektedir. Bunun yerine itaatın varsayılmasının ötesinde, bir açıklama gerektirdiğini öne sürmektedir. Cevap ise kontrol ve sınırlama fikrindedir. Yani itaat eden bireyler, bunu kontrol edildikleri ve sınırlama getirildikleri için yapmaktadırlar. Bu kontroller içten veya dıştan da olabilmektedir. İç kontrolü ele alanlar biyolojik veya psikolojik ve dış kontrolü ele alanlar da sosyolojik görüş olarak ayrılabilir (Polat, 2009). Hirschi dört tip sosyal kontrol ortaya koymaktadır. Bunlar; bağlılık, taahhüt, bağlılık/ilgi ve inançtır (Hirschi, 1990).

Eysenck'e göre ise suç işlemede soyaçekim son derece önemlidir. Yani kişinin suça elverişli bir kişiliğe sahip olması ancak soyaçekimin etkisiyledir. Sosyalleşmenin de iki etkene bağlı olduğunu vurgulamaktadır. Bunların ilki davranışların ortaya çıkardığı sonuçların benimsenmesi ve diğeri ise; haz ve zevktir. Ona göre; davranışların hemen ortaya çıkan sonuçları, uzun dönemde ortaya çıkandan daha etkilidir. Davranıştan çok sonra ceza verilmesi ise cezanın anti-sosyal davranıştan caydırıcılık etkisinin azaldığını vurgulamaktadır (aktaran Sokullu-Akinci, 2007).

Kohlberg ise ahlaki gelişimin altı aşamada gerçekleştiğini söylemektedir. Kişinin istekleri ile toplumun normları arasındaki çatışmaları içeren öyküler oluşturmuş ve bu öykülere verilen tepkilerden ahlak gelişiminin düzeyini anlamaya çalışmıştır (aktaran Aral,1997). Ona göre, ilk iki aşamada yapılan eylemlerin sonucu değerlendirilir ve ikinci iki aşamada ise, toplumsal standartlar ve hukuk kurallarına uyum incelenmelidir. Son iki aşamada da mantık değerlendirilmesi yapılmalıdır. Yapılan araştırmada ise, suçlular daha alt gelişim aşamalarında kalırken, diğer hiçbir denek biri dışında üçüncü gelişim aşamasını geçememiştir (aktaran Sokullu-Akıncı, 2007).

Sosyal öğrenme teorisinin temelleri taklit teorisine dayanmaktadır. Tarde suçlu kişilerin doğuştan normal olduklarını ancak suçu yaşamın bir yolu olarak sonradan öğrendiklerini vurgulamıştır. Bu teori, tüm davranışlar gibi bu davranışlarının da öğrenildiğini ileri sürmektedir ve bu davranışları diğer bireylerden öğrenmektedirler. Suç davranışı sosyal çevre tarafından yaratıldığını ileri sürmektedir (aktaran Burkay,2008).

Sutherland'ın aykırılıkların birleşmesi teorisine göre; suçlu davranışı öğrenilir, kendi yaratmaz. Ona göre suçlu davranışı iletişim süreci içerisinde diğer kişilerden öğrenilir ve bu öğrenilen davranışlar samimi bireysel gruplar içerisinde ortaya çıkmaktadır. Bu suçlu davranışlar iki hususu kapsar. Ona göre; suç işleme tekniğinin karmaşıklığı ve basitliğidir. Bir diğeri ise; tutumların rasyonalize edilmesi ve güdülerin belirli yönleridir (aktaran İçli,2004). Bir kişi kanunların ihlaline uygun olan tanımlamaların, kanunların uygun görmediği tanımlamalardan fazla olması nedeni ile suçlu olmaktadır. Bu yüzden kişiler, suçlu modellerle iletişim içinde

olduklarından, suça karşı olan modellere sahip olamadıklarından suçlu durumuna düşerler. Suçlu davranışı öğrenme sadece taklitle sınırlı değildir (Aral, 1997).

Damgalama teorisine göre de; ceza adalet sistemi yani polis, mahkemeler ve bütün toplumsal kurumlar kişinin sosyalleşmesini sağlamaları gerektiği halde, amaçlarının tam tersine hareket etmektedirler. Böylece de kişi kendini suçlu hissetmeye başlamakta ve bu yolda ilerlemesiyle sonuçlanmaktadır (Aral,1997). Yani sapma , bireylerin topluma uymayan davranışlarına toplum tarafından konulan etiketlerle belirlenir. Sapma bir eylemin niteliği değil, suçluluğa konulan kuralların ve cezaların uygulanmasıdır. Suçlu ise de bu şekilde damgalandırılmış kişidir (Kozanoğlu,2001).

1.4. Şiddet

Şiddet, insanlık tarihi boyunca insan hayatının bir parçası olmuştur. Dünya Sağlık Örgütü' nün yapmış olduğu tanıma göre şiddet; kişinin kendisine, bir başkasına, bir grup veya topluma karşı, yaralanma, ölüm, psikolojik hasar, gelişim bozukluğu yada yoksunluk oluşturacak veya oluşturma ihtimalinin yüksek olduğu fiziksel güç ve kuvvetin kasıtlı olarak kullanılmasıdır (aktaran Ceylan, 2004). Türk Dil Kurumu sözlüğüne göre de şiddet; bir hareketin, bir gücün derecesi, yeğlilik, sertlik yada karşıt görüşte olanlara, inandırma yada uzaklaştırma yerine kaba kuvvet kullanmaktır (Türk Dil Kurumu Sözlüğü,1988). Şiddet terimi bir yandan olgular ve eylemleri; diğer bir yanda da, gücün, duygunun ve doğada var olabilme tarzını belirlemektedir. İlk anlamıyla şiddet huzur kelimesinin karşıtıdır. İkinci anlamıyla ise de ölçüyü aşan ve kuralları yok sayan kaba bir güçtür. Kelimenin kökenine

bakıldığında da Latince violentia' dan gelmektedir. Violentia, şiddet, sert yada acımasız kişilik, güç demektir. Şiddetin günlük kullanımı incelendiğinde ise çok boyutlu olduğu görülmekte fakat en basiti olarak güç demektir. Bundan dolayı şiddet denildiği zaman ilk anlaşılan bedensel davranışlar ve eylemler dizisidir. Şiddet her şeyden evvel vurma ve kötü davranma hareketidir (Polat, 2009).

İnsan psikolojisinde evrensel olarak varlığı kabul edilen ve cinsellik ile beraber en kuvvetli iki dürtüden biri olan saldırganlık ve bunun sonucu olan şiddet, toplumlarda bir çok boyutu ile gözlemlenebilen bir olgudur. Bu olgu içgüdüsel olarak var olan ve sosyal çevre faktörlerinden kaynaklanan bir davranış olarak görülmektedir (www.psikoloji.gen.tr). Bireysel ve toplumsal kargaşa, saldırgan davranışların ve eylemlerinin temelidir. Bu kargaşa, saldırganlık ve şiddet etki-tepki şeklinde birbirini etkilemiştir. Aynı zamanda saldırganlık yaşamın devamı için gerekli olan davranışların temeli ve itici gücüdür. Bireyde bu davranışlar kalıplaşmış olup, kızgınlık, öfke gibi duyguların dışa vurumun da yüz mimiğinden yada bir kelimededen, doğayı, canlıyı yakan, yıkan, yok eden şiddet eylemlerine kadar geniş bir yelpaze içerisinde yer alır (Köknel,1996). Tepkisel şiddetin bir başka yönü olan engellemelerden doğan öfke ile ortaya çıkan şiddettir yani herhangi bir istekleri yada gereksinimleri engellendiği zaman hayvanlarda, çocuklarda, yetişkinlerde ortaya çıkan saldırgan davranışlardır. Bu türden saldırgan davranışlar engellenen amaca şiddet kullanarak ulaşma yoludur (Fromm, 1987). Literatüre bakıldığında zaman öfke ve saldırganlığın bir arada kullanıldığını görmekteyiz. Öfke kavramının bir duyguyu, saldırganlık kavramı ise bir davranışı ifade etmektedir. Öfke duygusu ortaya çıktığı zaman, bazı kişiler tepkilerini fiziksel veya sözlü ifadeler ile ortaya koyarken; bazı kişiler de edilgen veya dolaylı saldırganlığın tercih eder yada geri çekilme

davranışını gösterebilir. Bu durumda her zaman öfke duyulduğunda saldırgan davranışa yol açacağı şeklindeki yargının doğru olmadığını göstermektedir. Kişinin öfkelenildiği zaman nasıl hareket edeceği o anda kişinin içinde bulunduğu konumu, kültürel normlar, duyulan öfkenin boyutu, deneyimler gibi bir çok faktöre bağlı olarak farklılık gösterebilir (Özmen, 2004). Öfke duygusunu başka bir deyişle engellemeler sonucunda ortaya çıkan saldırganlığın, duygusal boyutunu ifade eden durumlar olarak da açıklanabilmektedir (Yıldız, 2004). Saldırgan davranışlar ve şiddet eylemleri, öfke, kaygı, korku gibi durumların sonucudur. Aynı zamanda bu davranışlar ve eylemler söz konusu duygu durumlarına yol açmaktadır. Bu duygular kişinin ruhsal yaşantısında geri dönüş yaşamasına neden olur. Çocukluk çağının yada ilk ve ilkel kişinin düşünce sistemi, yapısı ortaya çıkar. Bu düşünce sisteminin etkisi altında kişi kendisini doğru, haklı olduğuna inanırken, diğer kişilerin hatalı, haksız ve kötü olduğuna inanır. Kişi kendisi gibi düşünmeyen kişilerle bir arada olmayı istemez, dahası onlara yaşama hakkı bile tanımamaktadır. Bu kişi yok etmek için şiddetin gerekli ve haklı olduğunu savunmaktadır. Köknel' e göre bir düşünceyi zorbalıkla, şiddet kullanarak kabul ettirmek, tarihte pek çok örnekleri görüldüğü gibi aynı zamanda geri de tepmiş ve karşı şiddetin doğmasına neden olmuştur. Böylece şiddete şiddetle karşı çıkma kısır döngüsü süregelmiştir (Köknel, 1996). Saldırganlığın ortaya çıkmasında aynı zamanda kişinin zekası, kişilik özellikleri, yakın çevresi önemlidir. Saldırganlığa ilişkin kişisel yatkınlıklar, anti sosyal kişilik özellikleri, algı, idrak ve muhakemenin doğru yapılabilmesi, olumsuz öğrenme deneyimleri, yetersiz iletişim gibi faktörler saldırganlığın ortaya çıkmasında önemli yer tutmaktadır (Yıldız, 2004)

Şiddet ve saldırganlık ile ilgili çok fazla görüşlerin olduğu görülmektedir. Bir kısmı olayı sapma, hastalık olarak ele alırken, diğer kısım ise toplumsal etkileşim sonucunda oluşan olgular olarak değerlendirmektedirler. Günümüz de toplumsal hayatın bütün yönlerinin idaresi, teknoloji ve kitle iletişim araçları değiştiği için, şiddetin görüntüsü ve boyutu da değişmektedir. Polat' a göre şiddetin genel sınıflandırmasını yapacak olursak şiddeti şu başlıklar altında inceleyebiliriz; saldırgan şiddet, eş istismarı, aile içi şiddet, tecavüz ve cinsel saldırı, çocuk istismarı, yaşlılara yönelik istismar ve kişinin kendisine yönelttiği şiddet olan intihardır (Polat, 2009).

1.4.1. Ailenin Tanımı ve Aile İçi Şiddet

Toplumun doğal ve temel birimi olan aile, insanlığın başlangıcı ile birlikte var olmuş ve toplumun varlığının devam etmesinde de önemli görevler üstlenmiş, ekonomik yasama yön vermiş, sosyal ve siyasi yasamı düzenlemiştir (Mutlu, 2006). E.Dukheim'e göre: "Aile, kendilerini gerçek veya varsayımlı olarak kandaş sayan ve aralarında toplumca tanınmış hak ve ödevler bulunan kişilerden kurulu bir topluluktur" (aktaran Kolburan, 1998).

Aile toplumun en küçük birimi olarak kabul edilmektedir. Aile, toplumların gelişmişlik düzeylerine göre farklı özelliklere sahip olabilen bir kurumdur. İki tip aile görülmektedir. Bunlardan biri, aynı evde oturan anne ve baba ile, varsa onların evlenmemiş çocukları anlaşılır. Bu tip aileye "çekirdek aile" denir. Diğerisi ise, anne, baba, çocuklar yani çekirdek ailenin, damatlar, oğullar, gelinler ve torunlar yani akraba ve kan bağı bulunan insanlar ile aynı çatı altında yaşamasıdır. Buna da

“geleneksel geniş aile” denmektedir. Bu gelenek, tarıma dayalı geleneksel yapısını koruyan birçok toplumda bugün de hala sürmektedir (Kolburan,1998).

Sanayileşmiş çağdaş toplumlarda, özellikle kentlerde geniş aileler yerini giderek küçük ailelere bırakmıştır. Anne, baba ve evlenmemiş çocuklardan oluşan bu küçük aileler, yalnız birey sayısı ile değil yapısıyla da geniş aileden çok farklıdır. Çekirdek aile, kentlerdeki yaşam ve üretim koşullarına bağlı olarak doğmuştur. Çağdaş toplumlarda çekirdek aile, tek eşliliği, eşlerin birbirlerini evlenmeden önce tanımalarını sağlaması gibi bir çok bakımdan farklı özellikler kazandırmıştır. Bu durum, geniş ailedeki katı alt-üst ilişkilerini ortadan kaldırmakta ve ailede daha eşitlikçi ilişkilerin oluşmasını sağlamaktadır. Aile içerisinde görev ve hak dağılımı cinsiyete ve yaşa göre olmaktan uzaklaşmaktadır. (Kolburan, 1998).

Ailenin belli fonksiyonel özellikleri vardır. Bunları şöyle sıralayabiliriz; Aile içi iletişim, aile bireyleri arasında bilgi alışverişi, problem çözebilme yani ailenin sorunları çözme becerisi, roller ve görevlerin belirgin ve eşit olarak aile bireyelerine dağıtımı, duygusal tepki verebilme yeteneği yani aile bireyelerinin her türlü uyaran karşısında en uygun tepkiyi göstermesi, gereken ilgiyi gösterebilme aile bireyelerinin birbirinin eylemlerine ve ilgi alanlarına değer vermesi ve ilgilenmesi, davranış kontrolü ve ailenin bireyelerinin davranışlarına belli kurallar koymasısıdır. Bunların gerçekleşebilmesi için, aile bireyelerinin birbirini sevmesi ve sayması, yaşama olumlu bakması, bireysel hedeflerine ulaşabilmeleri için birbirlerine yardımcı olmaları ve birbirleriyle güçlü bir ilişki içinde olmaları gerekmektedir (<http://www.aetd.org>).

Çocuğun ilk doğduğu andan itibaren ilk karşılaştığı sosyalleşme kurumu ailedir. Davranış özelliğini kazanan birey olarak çocuk, sosyalleşme etkileşimini en yoğun ve birebir samimi ilişkilerle ailede yaşamaktadır. Çocuk sosyalleşme etkileşimini model alarak, taklit ederek ve sosyal pekiştirme yöntemleri ile kavrar ve aile tarafından da bu etkiler çocuğa yöneltilmektedir. Yapılan araştırmalarda suçluluk ve aile arasında ki ilişki bir çok sebebe dayandırılmıştır. Genel olarak ele alındığı zaman parçalanmış aile, çatışan aile, ihmalkar aile ve suçluluk davranışı barındıran aile özellikleri suç ile ilişkilendirilmişlerdir. Bu etmenlerin ayrıntılarına bakıldığı zaman ebeveyn-çocuk ilişkileri, aile içi disiplin, aile içi iletişim, aile nüfusu, kardeş sayısı, ebeveyn eğitim düzeyi, ailede alkol-madde kullanımı, ekonomik durum, kültür ve ailede suçluluk gibi faktörler önem kazanmıştır (Polat, 2009).

Hiç şüphesiz aile toplum içindeki en önemli kuruluş olmakla birlikte toplumun istediği insan tipini yetiştiren araçtır. Günümüzde aile her gün biraz daha geleneksel fonksiyonlarından uzaklaşmaktadır. Kentleşme ile insan ilişkilerini ilk nitelikten çıkarmakta ve karı koca duygusal ihtiyaçlarının tatmini yönünden birbirine daha çok gereksinim duymaktadırlar. Bu sosyalleşme süreci esnasında aile içerisinde bazı zarar verici etkiler meydana gelebilmektedir (Dönmezer,1994).

Toplumun oluşmasını sağlayan bu en küçük birim olan ailede, insan kendini huzurlu ve rahat hissettiği ortamda yaşamaktadır. Bu ortamda yaşanılabilecek olan şiddet, şiddete maruz kalan kişide daha karmaşık ve derin izler bırakacak travmalar oluşturmaktadır (Polat, 2009). Aile içinde yaşanan şiddet, geniş bir tanımlamayla bireylerin yaralanmasına, sindirilmesine, öfkelenmesine veya duygusal baskı altına alınmasına yol açan fiziksel veya herhangi bir şekildeki hareket, davranış veya

muamele olarak ele alınmaktadır. Şiddet dövmek, yaralamak, sakat bırakmak, cinsel saldırıda bulunmak, tecavüz etmek, ensest ilişkiye girmek, öldürmek şeklinde olabileceği gibi sözlü, duygusal ve zihinsel olarak da görülebilmektedir. Kısaca şiddet, fiziksel, cinsel veya psikolojik olarak yaşanabilmektedir (www.psikiyatriksosyalhizmet.com).

Aile içi şiddet bu yüzden büyük önem taşımaktadır. Aile içerisinde güçlünün güçsüze yönelik saldırganlığının özellikle fiziksel olarak yaşanan şiddete maruz kalan çocuklar, kadınlar ve yaşlılardır. Şiddete maruz kalanlar arasında en çok öne çıkanlar ise çocuklardır. Çocuklar daha kırılgan ve savunmasız olduklarından dolayı en çok yaralanan ve iz taşıyanlar olarak dikkati çekmektedirler. Sosyalleşmenin ilk adımlarının temeli atılan ailede yaşanan çocuk istismarları, çocuğun gelişim aşamasında derin izler bırakmakta ve derin travmalara neden olmaktadır (Polat, 2009). Sevgisiz ve baskıcı ortamlarda yetiştirilen çocuklar da sürekli kaygı, kendine ve geleceğe güvensizlik, düşük özsaygı gibi kişilik özellikleri gözlenmektedir. Şiddete maruz kalan, şiddeti yaşamakta olan veya şiddete şahit olan çocukların psiko-sosyal gelişimleri önemli ölçüde olumsuz olarak etkilenmektedir. Yetişkin olduklarında ise birer şiddet uygulayıcısı olarak toplumda yer alabilecekleri unutulmaması gerekmektedir (www.psikiyatriksosyalhizmet.com).

Çocuklarını istismar eden anne ve babaların, kendilerine güvenmeyen, anne baba olmayı kabullenememiş ve kendi çocukluklarında da benzer şiddet olaylarına maruz kalmış kişiler oldukları saptanmıştır. Bununla birlikte çocuk gelişimi ve eğitimi konularında gerçek dışı bilgilere ve beklentilere sahip, dürtülerini kontrol edemeyen, karşılanmamış bağımlılık gereksinimleri olan ve madde bağımlısı

kişilerin de çocuk istismarına yatkın oldukları gözlenmiştir. Tek başına kalma, baskı ve zorlanmalar; şiddetin diğer nesillere de geçen bir değer yargısı olarak toplum tarafından benimsenmiş olması da çocuk istismarının nedenleri arasında yer almaktadır (Gökdağ, 2002) .

Kadınlarda görülen fiziksel zararların en sık rastlanan kaynağı eş istismarıdır. Eş istismarı, yetişkin bir kişinin yakın ilişkide olduğu diğer bir yetişkin tarafından fiziksel yada duygusal problemlere yol açacak şekilde saldırıya uğraması yada baskı altında tutulmasıdır (Polat, 2009). Bazı teorisyenler eş veya partnere uygulanan şiddeti, erkeğin sosyal standartlardan kaynaklanan hakimiyet taktikleri ve güç kullanarak, kadını zorlayıcı bir biçimde kontrol etme çabalarının planlı dışavurumu olarak görmektedirler. Yapılan bazı olgu araştırmalarında, şiddete baş vuran erkeklerde düşmanlık ve öfke ölçümleri şiddete baş vurmeyen erkeklere göre daha yüksek çıkmıştır (Murphy, Taft, & Eckhardt, 2007). Kadınların %20-30'u yaşamlarının herhangi bir döneminde eşi veya partneri tarafından fiziksel veya cinsel şiddete uğramaktadır (Efe & Ayaz,2010).

Eşlerine sürekli ve ciddi biçimde şiddet uygulayan erkeklerin, çoğunun sınır kişilik yada antisosyal kişilik bozukluğuna sahip oldukları ve eşlerine daha nadir ve hafif şiddet uygulayan erkeklere göre daha yüksek öfke seviyesine sahip oldukları öne sürülmüştür (Holtzworth-Monreo, Rehman, & Herron, 2000). ABD'de yapılan başka bir araştırmada ise acil servise başvuran kadınların % 17' si birlikte oldukları erkekler tarafından dayak yedikleri ve yaralandıkları için gelmişlerdir. Kadın doğum kliniğinde ise bu oran %25'e çıkmaktadır. Araştırma sonuçlarına göre de eş istismarı en çok işsiz yada çalışan, yoksul sınıf içinde görülmektedir (Polat, 2009).

Yapılan başka bir araştırma da aile içi şiddetle ilgili genel ve değişmeyen üç özellik belirlenmiştir. Bunlar aile içi şiddetin failleri ve mağdurları, evlilik veya evlilik yoluyla oluşan bir akrabalık ilişkisine sahiptirler. Bu açıdan bakıldığında evlilik cüzdanı bir nevi aile içi şiddete izin veren bir lisans belgesi görevi görmektedir. Aile içi şiddetin fail ve mağdurları ailenin, yuvanın, evin geleneksel özelliklerle desteklenen mahremiyetini paylaşmaktadırlar. Bu nedenle sorunlar ve özellikle de şiddet gizli tutulmaktadır. Bunun için aile içi şiddeti açığa çıkarmak ve incelemek oldukça zordur. Aile içi şiddetin fail ve mağdurları genellikle aynı evi paylaşmaktadırlar. Ancak ayrı yasayan kardeşler, sevgililer, eski eşler veya evlerini terk etmiş babaların uyguladığı şiddet de bir zamanlar aynı evi paylaşıyor olmanın verdiği anlayış üzerinde gerçekleşmektedir (Mutlu, 2006).

Başka bir görüş ise, farklı öfke gruplarının farklı klinik teşhis modelleri ve farklı tedavi sonuçları olabileceğini iddia etmektedir. Özellikle; ciddi öfke profilleriyle değerlendirilmiş kişilerin; yüksek derecede fiziksel ve duygusal eş istismarı, anti-soyal ve sınır kişilik bozuklukları ve alkol bağımlılığı ve aşırı madde kullanımını içeren eş şiddeti girişimlerinin önceki çalışmalarında bahsedilen tekrar suç işleme riski ve tedaviye çok az cevap vermekle bağlantılı olan, kişiler arası ve daha büyük davranışsal sorunlarla tedaviye gelmeleri beklenmektedir (Dutton, Bodnarchuk, Kropp, Hart, & Ogloff, 1997).

Yapılan bir araştırmanın sonuçlarına göre, patolojik öfke grubu kişilik bozuklukları, kişiler arası problemler ve madde kullanımı bireysel rapor ölçeklerinde diğer iki gruptan çok daha fazla sorunlu çıkmış ve diğer iki öfke grubu ile

karşılaştırıldığında, patolojik öfke grubu kendine daha düşük özsaygı düzeyi ve gözle görülür şekilde daha çok sınır kişilik bozukluğu, akıl hastalığı özellikleri, aşırı alkol kullanımı, aşırı madde kullanımı ve kinci, baskıcı ve müdahaleci alanda kişiler arası sorunlar sergiledikleri ortaya çıkmıştır. Düşük kontrollü öfke grubunda oldukça düşük olan özsaygı haricinde, normal öfke ve düşük kontrollü öfke grubu arasında psiko-sosyal işlevin bireysel rapor ölçeğinde çok büyük farklılık bulunmadığı görülmüştür (Murphy, Taft, & Eckhardt, 2007).

Aile içi şiddetin ve çocuk istismarının yeterince bilinmemesi dolayısıyla 2 olgu hakkında kesin ve net sayılar vermek olanaksızdır. Ancak son yıllarda yapılan çalışmalar, yasal yaptırımları güçlü ülkelere aittir. 1987 yılında Avustralya’ da yapılan bir çalışmaya göre toplumun yarısının aile içi şiddete maruz kalmış bir kişiyi yakından tanıdıklarını ortaya koymaktadır. Benzer bir çalışmada da ABD’ de ailelerin yarısında aile içi şiddetin varlığı saptanmıştır.ABD’de her on beş saniyede bir kadın dövülmekte ve her gün dövülen bu kadınlardan dördü yaşamını kaybetmektedir. Kenya da yapılan bir araştırmada %42 kadın kocaları tarafından düzenli olarak dövüldüklerini söylemiştir. Norveç’te de kadın hastalıkları nedeniyle doktora giden kadınların %25’i eşleri tarafından cinsel ve fiziksel şiddete maruz kaldıklarını bildirmiştir (aktaran Gökdağ, 2002) .

Çocuk istismarında ise durumun görülme sıklığını bildiren çalışmalar çok az sayıdadır. Çocuk istismarının bir sonucu olarak ortaya çıkan hastalıklar, yaralanmalar ve sakatlıklar nedeni ile sağlık kuruluşlarına yapılan başvuruların ardından yapılan bildirimler ise bunun çok küçük bir bölümünü yansıtmaktadır. Çocukların fiziksel istismarı sonucunda meydana gelen ölümler, 1-4 yaş arasındaki oluşan çocuk

ölümlerinin %3'ünü oluşturmaktadır. Türkiye'de çocuk istismarı konusunda yapılan çalışmalarda %78 oranında duygusal şiddet başı çekmektedir. Fiziksel istismar %24 ve cinsel istismar %9 oranlarında duygusal şiddete göre daha az gözükmektedir (Gökdağ, 2002) .

Türkiye' de 1980 ve 1982 yılları arasında sekiz ilde yapılan bir çalışmada 4-12 yaş arasında ki 16.000 çocuğun fiziksel ve duygusal açıdan istismar edilip edilmediklerine bakılmış ve %34,6 oranında kız çocuğun, %32,5 oranında da erkek çocukların ihmal ve istismar edildikleri saptanmıştır. Eğitimsiz ailelerin %40'ı çocuklarını istismar ederken, eğitim düzeyi yüksek ailelerde bu oranın %17'lere kadar düştüğü görülmektedir (Gökdağ, 2002) .

Türkiye de ise durum; bu konuların yeterince araştırılmaması ve bu konuların birer tabu olarak kabul edilmesi bize sadece sınırlı sayıda yapılan araştırmalar bilgi verebilmektedir. Türk toplumunun geleneksel olarak, ahlak ve namus gibi kavramlar söz konusu olduğu zaman aile içi şiddeti destekleyen bir toplum olduğu bilinmektedir. İstanbul Üniversitesi, İstanbul Tıp Fakültesi Psikiyatri Anabilim Dalına baş vuran 140 kadın üzerinde yapılan bir çalışmada, 80 kadının yani %57,2'sinin en az 1 yıldan beri eşi tarafından dayak yemekte olduğunu, 30 kadının yani %21,4'ünün dayak olmaksızın duygusal şiddet ile karşılaştığını, 30 kadının yani %21,4'ünün aile içi şiddet ile ilgili olarak bir sorununun bulunmadığı göstermektedir. Aynı araştırmada kadınların fiziksel şiddete maruz kaldıklarını açıklayabilmek için geçen sürenin 2-7 sene arasında değiştiği ve şiddetin yer aldığı ailelerde, erkeklerin eğitim düzeyinin düşük olduğu belirlenmiştir (aktaran Gökdağ, 2002).

T.C. Başbakanlık Aile Araştırma Kurumunun aile içi şiddet ile ilgili yapmış olduğu araştırmada 100 aileden 34'ünde kadına yönelik fiziksel şiddetin var olduğu saptanmıştır. Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı Dayanışma Merkezi tarafından 1992-1995 tarihleri arasında başvuru yapan 550 kadının % 84'ünün aile içi şiddete maruz kaldığı bildirilmiştir. Bursa il merkezinde 2001 yılında 506 kadını kapsayan araştırmada %59 oranında kadınların aile içi şiddete maruz kaldıkları, şiddeti uygulayanlar arasında eşlerin başı çektiği ve bunu anne ve babaların izlediği, şiddete maruz kalanların % 14,5'ine fiziksel ve % 33,6'ına duygusal, %45,5'ine hem fiziksel hem duygusal şiddetin bir arada uygulandığı saptanmıştır. Aynı araştırmada aile içi şiddete baş vuran erkeklerin eğitim seviyelerine de bakılmış ve eğitim düzeyi arttıkça erkeklerin aile içi şiddete daha az başvurdukları ve şiddet uygulanan kadınların %44'ünün bu uygulamayı kabullendikleri ve şiddet uygulanan kadınların gerekçe olarak da en çok maddi sıkıntıdan kaynaklandığını belirtmişlerdir (aktaran Gökdağ, 2002) .

Kısacası, kişiler arası şiddet çeşidi olan aile içi şiddet, aile üyelerinden biri tarafından aynı ailedeki bir diğer üyeye karşı fiziksel, duygusal, psikolojik, ekonomik ve cinsel güç kullanılması sonucu yaşamını , fiziksel veya psikolojik bütünlüğünü veya bağımsızlığını tehlikeye sokan, kişiliğine veya kişilik gelişimine ciddi derecede zarar veren eylemlerin ortaya çıktığı bir süreç olarak tanımlanmaktadır (Taşçı, 2003).

Yapılan araştırmalar da yaşlıların %10 'nu istismara uğramaktadır ancak bu rakamlar çocuk ve eş istismarında çok daha fazlalaşmaktadır. Aile içi şiddetin sınır tanımadığını ve dünyanın her yerinde bir problem olarak insanlığın karşısına

çıkarmakta olduğunu görölmektedir. Aile içi Şiddetin ortadan kalkması sadece bireylerin davranışlarının değişmesi ile değil aynı zamanda, Şiddete izin veren sosyal ve költürel değerlerinde değişmesi ile mőmkőn olacaktır (Polat, 2009).

1.5.Kişilik

1.5.1.Kişiliğin Tanımı

Psikolojide kişilik, en karmaşık ve en kapsamlı konulardan biridir. Kişilik bir kişinin bőtőn ilgilerinin, tutumlarının, yeteneklerinin, konuşma tarzının, dış gőrőnőřünün ve çevresine uyum biçiminin özelliklerini içeren bir terimdir. Bununla birlikte, dikkate değer bir husus, kişiliğin kendine őzgő ve ahenkli bir bőtőn olmasıdır (Baymur, 1972). Başka bir deyişle kişilik, bir insanın başkalarından ayıran bedensel, zihinsel ve ruhsal özelliklerin bőtőnődőr. Kişilik kavramından, bir insanı objektif ve subjektif yanlarıyla diğerlerinden farklı kılan duygu, dőřőnce, tutum ve davranış özelliklerinin tőmő anlaşılmaktadır (Köknel, 1982).

Psikolog Gordon W. Allport, bir incelemesinde kişilik kavramını birbirinden ayrı olarak 48 tőrlő tanımlayabildiğini gőrmőřtőr. Bu tanımları Getzel ũ bőlőme ayırmıştır. Bunlar; kişiliğin davranışsal tanımları yani kişiliğin, insanın incelenebilir ve ölçőlebilir davranışları ve alışkanlıkları dikkate alınarak yapılan tanımlamalardır. Bir diğerini sosyal uyarıcı olarak kişiliktir. Bunlar; kişiliğini toplumsal yandan incelemektedirler ve Mark May'e göre kişilik, insanın sosyal uyarıcı olma değeridir. İnsanın toplum içerisinde yőklendiđi çeşitli roller vardır ve bu rollerin diğerleri ũzerinde bıraktığı etkilerin tőmőne kişilik denmektedir. Sonuncusu olan derinlik psikologlarına göre kişilik, insanın gözlenebilir ve ölçőlebilir bőtőn özellikleri

birtakım iç etmenlerden ileri gelmektedir. Allport' un tanımı bu kategoriye girmektedir. Kendisi kişiliği, bireyin çevresine kendine özgü bir biçimde uymasını sağlayan psikofizik iç güçlerin dinamik bir örüntüsü olarak tanımlamaktadır. Derinlik psikolojisinin kurucusu olan Freud'a göre kişilik, id, ego ve süper ego olmak üzere birbirini etkileyen üç bölümden oluşmaktadır (aktaran Baymur, 1972). Psikanalitik kuram, kişiliğin içgüdüsel ve sosyal çevre arasındaki etkileşim sonucu olduğuna inanmaktadır. Freud, kişiliğin ard arda gelen süreçlerle tanımlanabileceğini söylemektedir ve libidinal dürtüler ile Oedipus Kompleksi üzerinde durmaktadır (aktaran Kolburan, 1998).

İngilizce de karşılığı 'personality' olan bu terim, Yunanca da 'persona' sözcüğünden gelmektedir. Ayrıca Eski Yunan tiyatrosunda aktörlerin kullandığı 'maske' anlamını taşımaktadır. Oyuncular, yüzlerine taktıkları maskelerle kişiliklerine büründükleri tipleri canlandırmaktaydılar. 'Persona' sözcüğü daha sonraları aktörün kendisini ifade etmek amacıyla kullanılmaya başlanmıştır (Altinköprü, 1998).

Kişilik, bir taraftan diğer kişilere gösterilmek üzere biçimlendirilen persona, diğer taraftan maskenin altında yani personanın altında yer alan asıl benlikten oluşmaktadır. Bu çelişki, çeşitli ifadelerle belirtilmiştir. William James; sosyal ben, Jung ise persona sözcüğü ile herkesin sosyal bir tarafı olduğunu söylemiştir. Freud, süper ego veya ideal ben, Karen Horney ise mükemmel görünme ihtiyacından doğan "facade" kelimesi ile bireyin değer yargılarının bu kavramlarda ifade bulunduğunu belirtmiştir (aktaran Aral, 1997).

Psikologlara göre kişilik, bireyin özel ve ayırıcı davranışlarını içinde barındırmaktadır. Özeldir, çünkü bireyin sıklıkla yaptığı veya en tipik davranışlarını temsil etmektedir. Ayırt edicidir, çünkü bu davranışlar veya hareketler kişiyi diğerlerinden ayırmaktadır (Aral, 1997).

Kişilik, birbirlerini tamamlayacak şekilde işlev gören farklı katmanlardan oluşmaktadır. Bu katmanlar aşağıdan yukarı doğru şu şekilde sıralanmaktadır; en alt katmanda kişiliğin bedensel nitelikleri bulunur. İkinci katmanda bedensel ve ruhsal yapının oluşmasında, gelişmesinde önemli rol oynayan iç salgı bezlerinin işlevi bulunur. Üçüncü katmanda kişiliğin oluşup gelişeceği ruhsal yapının temelini oluşturan zeka bulunmaktadır. Dördüncü katmanı yaşam gereksinimlerini karşılamaya yönelik içgüdü ve dürtülerden oluşan güdüler oluşturmaktadır. Beşinci katmanda kaynağında güdülerin bulunduğu duygulanım ve coşku alanı bulunmaktadır. Bu katmanın kişiye özel özelliklerine huy yada mizaç adı verilmektedir. İç ve dış uyarımlara bağlı olarak kişinin mizacında oluşan kısa süreli değişimler de duygu durumu yani ruh hali adını alır. Altıncı katmanda kişiliğin benliği bulunmaktadır. Benliğin kendi iç ve dış çevreyle sürekli iletişim ve etkileşimi kişiliğe özgü özellikleri verir. Yedinci katmanda kişiliğin dışarı yansıyan, diğer kişiler tarafından algılanan, değerlendirilen duyguları, düşünceleri, tutumları, davranışları, hareketleri ve eylemleri vardır. Diğer bir deyişle daha önceki katmanlarda oluşan öznel kişilik yapısının nesnel, gözlenebilen, ölçülebilen tarafıdır. Sekizinci katmanda ise, kişiliğin dışarıya yansıyan özelliklerinin toplum değerleri, kuralları ve ahlak açısından değerlendirilmesi sonucu ortaya çıkan karakter bulunmaktadır. Bu katman kişiliğin benimsediği değer yargılarının başkaları tarafından değerlendirilmesi sonucu oluşur. Dokuzuncu katmanda kişinin kendini

olduğu yada olmak istediği biçimde kabullenmesi yada kabul ettirmesi, kişiliğinin gerçekliğini ispat etmesi, kendisinin var olması için başvurduğu yöntemler, yollar, bu amaç için harcadığı çaba ve ortaya çıkardığı ürünlerden oluşmaktadır. Onuncu yani son katmanda kişi, kişiliğini oluşturan öteki katmanların bilincinde olarak geçen zaman içinde evrendeki yerini ve değerini saptar (Köknel, 1982).

Kişiliğin oluşturan bu katmanları bedensel, ruhsal ve toplumsal olarak üç grupta toplayabiliriz. Her katman arasındaki sürekli iletişim ve etkileşim sonucu, kişilik bir bütün olarak ortaya çıkmaktadır (Köknel, 1982).

Kişiliğin gelişmesinde etkili olan bir kısım temel etkenler yer alır. Bunlar; fizik yapı, mizaç, yetenekler, ilgiler ve değerler, sosyal tutumlar, anlatım ve davranış şekli, karakter gibi etkenlerdir (Aral, 1997).

Mizaç veya huy, günlük yaşantı içerisinde kişiye özgü, belirli duygusal tepkilerin nitelik ve nicelik bakımından değişmesidir. Çabuk kızmak, sıkılmak, öfkelenmek, neşelenmek, hareketli yada hareketsiz olmak gibi kişiden kişiye değişen mizaç özellikleri veya huydur (Köknel, 1982).

Otonom sinir sisteminin özelliği yada iç salgı bezlerinin az yada çok çalışması gibi kalıtımla gelmiş olan fizyolojik özelliklerin meydana getirdiği psikolojik tutumlarımızın bütünüdür mizaç (Altinköprü, 2008). Bu anlamda kişiliğin eskiden beri açıklanışında mizaç, temel bir yol olarak kabul edilmiştir. Bugün iç salgı bezlerinin kişi davranışlarını etkisi altında bulundurması olarak kabul edilen mizacın, insan kişiliğindeki yeri ölçülmektedir. Kişinin aceleci – ağır, heyecanlı – sakin,

sinirli – uysal gibi nitelenen davranışlarının iç salgı bezleri tarafından kana karışan hormonlarla ilgili olduğu araştırmalar sonucunda anlaşılmıştır (Aral,1997).

Karakter ise, genel olarak kişilikle en çok eşanlamda kullanılan sözcüktür. Kişiye özgü davranışların bütünü olup, insanın duygusal, bedensel ve zihinsel faaliyetine çevrenin verdiği değerdir. Yani karakter bireyin kişisel özellikleri ile içinde yaşanılan sosyal çevrenin değer yargılarından oluşur. Karakterde, kişilikle içinde yaşanılan sosyal çevrenin değer yargıları birlikte yorumlanır. Kişinin davranışlarına ahlaki ve idari yönden bakıldığında bunların değişmez ve sağlam kurallara göre işleyişine karakter denilmektedir (Köknel,1982).

Kişilik, bireyin kendisinden kaynaklanan tutarlı davranış kalıpları ve kişilik içi süreçler olarak tanımlanabilir. Kişiliğin dış boyutu olarak, becerileri, fiziksel özellikleri yani gözlenebilir ve ölçülebilen özellikleri kapsamaktadır. Kişilik içi süreçler ise nasıl davranacağımızı, nasıl hissedeceğimizi etkileyen ve içimizde gelişen bütün duygusal, güdüsel ve bilişsel süreçleri kapsamaktadır (Burger, 2006).

Kişiliğin iç, öznel ve dışa yansımayan yanları yorumlanarak, nesnel, dışa yansıyan yanlar ise ölçülerek anlaşılmaya çalışılır. Kişiliğin öznel ve nesnel yanları arasındaki uyum ve tutarlılık, güçlü ve sağlıklı kişiliğin temelidir (Köknel, 1982).

Kişilik bir insanın gelişme evrelerinde gerçekeştirdiği bağlantıların bütünü olmakla birlikte, kişilik aynı zamanda organik bir bütün meydana getirmiş elemanlardan da meydana gelmektedir. Bunların bir kısmı kalıtımla gelen ve biyolojik özellikler olup, bir kısmı da öğrendikleri ve sonradan alışkanlıkların

oluştugu işlevsel bir bütündür. Kişilik yapısı, bir kişinin vücut yapısından ve fonksiyonlarından kalıtım ve sosyal çevre şartlarının ortak sonuçları olarak meydana çıkar ve çocuğun anatomisi, fizyolojisi ve sinir sistemi üzerinde etki yaratan sosyal ve kültürel şartlar kişiliğin belirlenmesinde önemli rol oynar (Aral, 1997).

Kişilik konusunda neyin normal neyin anormal olduğunun kararlaştırılması zor olan bir şeydir. Bu anlamda “normal” ve “anormal” kelimeleri değişik kişiler ve değişik ortamlar için farklı anlamlar taşımaktadırlar. Bu kavramlar normatif, istatistik ve sosyal ölçülere göre değerlendirilebilir. Normatif ölçüye göre, kişiye ters düşen ve onun görüşlerine aykırı olan anormaldir. İstatistik ölçüye göre, ortalamaya çok aykırı düşen anormaldir. Normal olan insan, ortalama insandır ve bunun altı veya üstü anormaldir. Sosyal ölçüye göre ise, normlar açısından insan ve insan toplulukları her zaman aynı uyum içinde olamaz ve normlar da değişken olduğundan, bir topluluk için normal olan başka bir topluluk için anormal olabilir. Bu sınırın çizilmesindeki zorluklara karşın normal ve anormal kişilik tipleri vardır. Bu kişilik tipleri iki türlü sınıflama yapılarak ayrılabilir. Bunlar, anormalliğin işlevsel mi yada yapısal olup olmadığına dayanır. İkinci tür sınıflama ise anormalliğin psikonevroz mu yoksa psikoz mu olduğuna göre yapılmaktadır. İşlevsel bozukluklarda, saptanabilen bir organik bozukluk yoktur ama kişinin sinir sisteminde edinilmiş bazı çalışma bozuklukları olup, buna bağlı bir takım davranış bozuklukları meydana gelir. Psikonevrozlar ile psikozlar arasında ki fark ise kişinin düşünce, algı, yargı v.b. ruhsal işlevlerinde fazla bir bozukluk meydana gelmez ancak duygu bozukluğu ön plandadır ve işlevsellikleri bozulmaz, asıl huzursuzluk içlerindedir. Psikozlar ise, yargı, algı ve düşünce alanında bozukluklar ön plandadır ve dış ortam ilişkilerinde bozulmalar meydana gelir (Düvenci, 1995).

1.5.2.Kişilik Bozuklukları

Kişilik bozuklukları, ya çevrenin birey üzerinde meydana getirdiği olumsuz değişikliklerden yada doğrudan bireyin kendi iç dünyasından kaynaklanmaktadır (Ziyalar, 2006)

Her birey çevresiyle sürekli etkileşim halindedir ve çevresine uyum sağlamaya çalışmaktadır. Kişilik bozukluklarında uyumsuzluk ego ile çevre arasındadır. Kişilik bozukluğu kendini insanlar arası ilişkilerde göstermektedir. Kısaca kişilik bozukluğu, kişinin kültürüne göre beklenenden önemli ölçüde sapmalar gösteren, kendi iç yaşantısında çatışmalar yaşayan, süre giden bir iç yaşantı ve davranış örüntüsüdür, yaygındır ve esnekliği yoktur. Birey iç yaşantılarından kaynaklanan dürtülerini ve içgüdülerini bastıramaz ve engelleyememektedir. Bu sebepten dolayı da yerli yersiz öfkelenebilir ve saldırgan davranışlarda bulunabilirler (Kolburan, 1998).

DSM – IV' e göre bir kişilik bozukluğu için genel tanı ölçütleri; kişinin içinde yaşadığı kültürün beklentilerinden belirgin olarak sapan, süre giden bir davranış ve iç yaşantı örüntüsüdür. Bu örüntü biliş, duygulanım, kişiler arası işlevsellik yada dürtü kontrolünden ikisinde kendini belli eder. Bu sürekli örüntü esneklik göstermez ve çok çeşitli kişisel ve toplumsal durumları kapsar, işlevsellik alanlarında bozulmalara neden olmaktadır. Bu örüntü değişmez, uzun süredir vardır ve başlangıcı en azından ergenlik veya genç erişkinlik dönemine uzanmaktadır. Başka bir mental bozukluğun

bir görünümü yada sonucu olarak açıklanamaz ve bir maddenin yada genel tıbbi bir durum doğrudan fizyolojik etkilerine bağlı değildir (Koroğlu, 2005).

Psikolojik etkenler, suçluluğu da kapsayacak şekilde sınıflandırıldığında, şöyle gruplandırılabilir: Zihinsel yetersizlik ve gerilik, psikonevrozlar, duygusal gerginlikler ve uyum bozuklukları, psikoz ve psikozun neden olduğu kişilik bölünmeleri (Kolburan, 1998).

Sebatsızlık kişilik bozukluğunun genel bir karakteridir. Bu kişiler çok sık iş ve iş yeri değiştirebilirler ve aynı şekilde belli bir yerde uzun süre yaşamazlar. Sıkıntılı ve huzursuzlardır. Basit bir bahane ile işlerini, evlerini ve ailelerini terk edebilirler. Başkalarının tepkisini huzursuzluk çıkarıcı, öfkeli ve rahatsız edici davranışlar ile çekebilirler ve sanki başkaları onu rahatsız ediyormuş gibi şikayet edebilirler (Ziyalar, 2006).

Kişilik bozukluklarında “ego-sintonik” olarak adlandırılan bir durum söz konusudur. Kişi kendisini hatalı görmez ve kendisinde düzeltilmesi gereken bir durum olmadığına inanmaktadır. Çevresinin ona uymadığını iddia etmektedir. Bir diğeri de “ego-distonik” olarak adlandırılır. Sorunların kişinin kendisinden kaynaklandığı bilinir, ancak kişi davranışlarını düzeltmekte başarısızdır (Ziyalar, 2006).

DSM – IV’ de sınıflama şekli kişilik bozukluklarını üç kümeye ayırmaktadır. Küme A yani paranoid, şizoid ve şizotipal kişilik bozukluklarını kapsamaktadır. Bunlar garip, sıra dışı özelliklere sahiptir. Antisosyal, sınır (borderline), histriyonik

ve narsistik kişilik bozuklukları Küme B' yi oluşturur. Bunlar dramatik, çoşkusall özellikleri olanlardır. Bunaltı, korku özellikli olanlar yani Küme C' yi çekingen, bağımlı ve obsesif-kompulsif, pasif-agrasif kişilik bozuklukları oluşturur (Köroğlu, 2005).

1.5.2.1.A Kümesi Kişilik Bozuklukları

1.5.2.1.1. Paranoid Kişilik Bozukluğu

Paranoid kişilik bozukluğu olan kişiler sürekli şüpheli, genel olarak insanlara güvensizlikle, huzursuz, geçimsiz, alınganlık ve aşırı hassasiyet gibi nitelikler ile karakterizedir. Sık olarak düşmanca, huzursuz, aşırı gururlu, soğuk ve kızgınlardır. Başkalarının davranışlarından huzursuz olabilmektedirler. Olayları kolaylıkla büyütebilir ve saptırabilirler. Kıskanç, kinci ve inatçıdırlar. Kendilerine her an bir kötülük yapılacağı düşüncesindedirler (Kolburan, 1998). Engellemelere katlanamazlar ve çok katı bir davranış sergileyebilirler. Gerçeği test etmekte çok başarısızdırlar (Ziyalar, 2006).

Genç erişkinlik döneminde başlayan ve değişik koşullar altında ortaya çıkan, başkalarının davranışlarını kötü niyetli yorumlayıp sürekli bir güvensizlik ve kuşkuculuk gösterirler. Diğer insanların kendisine olan bağlılığı ve güvenilirliği üzerine yersiz kuşkuları vardır ve kendilerine zarar verileceği yada hile yapılacağı şeklinde paranoid düşünceleri vardır. Haksız yere karısının, kocasının yada cinsel eşinin sadakatsizliğiyle ilgili kuşkulara sık sık kapılırlar (Köroğlu, 2005).

Paranoid kişilik bozukluğunda suç yatkınlığı çok yüksektir ve özellikle cana yönelik suçlar işleyebilirler (Ziyalar, 2006).

1.5.2.1.2. Şizoid Kişilik Bozukluğu

İnsan ilişkilerinde yetersiz, içe dönük, donuk, kısıtlı afektleri olan, içe kapanık, ilgi ve beklentileri kısıtlı, biyolojik ve sosyal dürtüleri zayıf kişilerdir. Şizoid kişilik bozukluğu olan kişiler başkalarından daha tuhaf, soyutlanmış veya yalnız görünürler. İtici ve soğukturlar, zor arkadaş edinebilirler. Biyolojik hazlar yerine fantastik hazları tercih ederler (Ziyalar, 2006). Kendi özel dünyalarında yaşamayı tercih ederler.

Genç erişkinlik döneminde başlayan, değişik koşullar altında ortaya çıkan, sürekli, toplumsal ilişkilerden kopma ve başkalarıyla birlikte bulunulan ortamlarda duyguların anlatımında kısıtlılığın söz konusu olduğu bir tablodur. Birinci derece akrabaları dışında yakın arkadaşları veya sırdaşları yoktur. Başkalarının övgü yada eleştirilerine karşı ilgisiz görünürler ve duygusal soğukluk, kopukluk veya tek düze bir duygulanım söz konusudur (Köroğlu, 2005).

1.5.2.1.3. Şizotipal Kişilik Bozukluğu

Genç erişkinlik döneminde başlayan ve değişik koşullar altında ortaya çıkan, bilişsel ve algısal çarpıklıkların ve alışlagelmişin dışında davranışların yanı sıra yakın ilişkilerde birden bire rahatsızlık duyma ve yakın ilişkilere girebilme becerisinde azalma ile kendini gösteren, toplumsal ve kişilerarası yetersizliklerin olduğu sürekli bir örüntüdür. Kuşkuculuk ve paranoid düşünceler mevcuttur. Yakından tanımakla azalmayan aşırı toplumsal anksiyete, kendisi hakkında olumsuz yargılardan çok paranoid korkular bu bozukluğa eşlik etme eğilimi taşımaktadır (Koroğlu, 2005).

Bireysel düşünce, garip fikirler, referans fikirleri, illüzyonlar, acayip düşünme ve konuşma içermektedir. Duygu durumunun sürekli değiştiği görülmektedir. Stres altında psikotik süreçler oluşabilmektedir (Ziyalar, 2006). Bu kişilik yapısı suç yatkınlığı ile adli psikiyatri açısından önemli bir malzeme oluşturmaktadır (Kolburan, 1998).

1.5.2.2.B Kümesi Kişilik Bozuklukları

1.5.2.2.1. Antisosyal Kişilik Bozukluğu

15 yaşından beri süregelen, başkalarının haklarını saymama ve başkalarının haklarına saygı göstermeme, saldırma örüntüsüdür. Tutuklanması için zemin hazırlayan eylemlerde sürekli bulunmakla belirli, yasalara uygun toplumsal davranış biçimine ayak uyduramamak ve sürekli yalan konuşma takma isimler kullanma veya kişisel çıkarı, zevki için başkalarını atlatma ile belirli dürüst olmayan tutum ve

dürtüsellik veya gelecek için tasarılar yapmama, yenileyen kavgalar veya aşırı sinirlilik ve saldırganlık vardır. Sürekli bir sorumsuzluk içindedirler ve başkalarına zarar vermiş veya başkasından bir şey çalmış olmasına karşı ilgisiz olma veya yaptıklarına kendince mantıklı açıklamalar getirme ile belirli olmak üzere vicdan azabı çekmeme durumu vardır. Kişi en az 18 yaşındadır (Köroğlu, 2005).

Antisosyal kişilik bozukluğu suça yatkın kişilik yapısıdır. Başlıca özelliği süper egosunun yetersizliği ve toplumsal değerlerden yoksun oluşudur (Kolburan, 1998). Cezanın caydırıcılığına rağmen bu tür deneyimlerden ders almamaktadırlar ve aynı suçu defalarca işleyebilmektedirler. Kavgacılık, sahtekarlık, alkol ve diğer maddelere olan düşkünlükleri, sorumsuz ve kuralsız bir yaşam istemeleri, abartılı davranışlar ve harcamalar, tutarsızlık gibi özelliklere sahiptirler (Ziyalar, 2006).

1.5.2.2.2. Borderline (Sınırdaki) Kişilik Bozukluğu

Genç erişkinlik döneminde başlayan ve değişik koşullar altında ortaya çıkan, kişiler arası ilişkilerde, benlik algısında ve duygulanımda tutarsızlık ve belirgin dürtüsellik olduğu sürekli bir örüntüdür (Köroğlu, 2005).

Borderline kişilik bozukluğu olan hastalar nöroz ve psikoz arasındaki sınırdadır. En önemli özellikleri benliğin idrak edilmesinde imaj değişikliğinin olması, değişken bir mizacın bulunması ve kişiler arası ilişkilerdeki değişiciliktir. Bu kişilerde sağlam bir kimlik ve benlik duygusu oluşmamıştır (Ziyalar, 2006).

Gerçek veya hayali bir terk edilmeden kaçınmak için çılgınca çabalar gösterme, gözünde aşırı büyütme göklere çıkarma ve yerin dibine sokma uçları arasında gidip gelen, gergin ve tutarsız kişiler arası ilişkilerin varlığı söz konusudur. Kimlik karmaşası yani belirgin olarak ve sürekli bir biçimde tutarsız benlik algısı mevcuttur. Kendine zarar verme olasılığı yüksek en az iki alanda dürtüsellik yani para harcama, cinsellik, madde kötüye kullanımı gibi. Süreklilik gösteren intiharla ilgili davranışlar, girişimler, göz korkutmalar mevcuttur. Duygudurum da belirgin tepkiselliğin olmasına bağlı affektif instabilite ve kendini sürekli olarak boşlukta hissetme, uygunsuz yoğun öfke ve öfkesini kontrol altında tutamama şeklinde kendini gösterir. Stresle ilgili gelip geçici paranoid düşünce veya ağır dissosiyatif semptomlarda görülebilir (Köroğlu, 2005).

1.5.2.2.3. Histrionik Kişilik Bozukluğu

Genç erişkinlik döneminde başlayan ve değişik koşullar altında ortaya çıkan, aşırı duygusallık ve ilgilenilme arayışı gösteren sürekli bir örüntüdür. İlgi odağı olmayı severler, diğer kişilerle olan etkileşimi çoğu zaman uygunsuz bir biçimde cinsel yönden ayartıcı veya baştan çıkartıcı davranışlarla belirlidir. Hızlı değişen ve yüzeysel kalan duygular sergilerler. İlgiyi üzerine çekmek için sürekli olarak fizik görünümünü kullanırlar. Aşırı bir düzeyde başkalarını etkilemeye yönelik ve ayrıntıdan yoksun bir konuşma stilleri vardır. Gösterişe meraklıdırlar ve yapmacık davranır ve duygularını aşırı bir abartma ile gösterirler. Telkine yatkındırlar ve olaylardan kolay etkilenirler. İlişkilerin, olduğundan daha yakın olması gerektiğine inanırlar (Köroğlu, 2005).

1.5.2.2.4. Narsistik Kişilik Bozukluğu

Genç erişkinlik döneminde başlayan ve değişik koşullar altında ortaya çıkan, üstünlük duygusu, beğenilme gereksinmesi ve empati yapamamanın olduğu sürekli bir örüntüdür (Köroğlu, 2005). Narsistik kişilik bozukluğu olan kişiler kendilerini aşırı derece de önemsemektedirler ve aynı alanda eşi olmadığı şeklinde büyüklük duyguları ile karakterizedirler (<http://www.dpsikiyatri.com>). Sınırsız başarı, güç, zeka ve güzellik veya kusursuz sevgi düşlemleri üzerine kafa yorar. Özel ve eşi bulunmaz biri olduğuna ve ancak başka özel veya toplumsal durumu üstün kişilerin kendisini anlayabileceğine ve ancak onlarla arkadaşlık yapabileceklerine inanırlar. Çok beğenilmek isterler. Hak kazandığı duygusu vardır ve kişiler arası ilişkileri kendi çıkarı için kullanırlar. Empati yapamazlar ve çoğu zaman başkalarını kıskanırlar yada başkalarının kendisini kıskandığına inanırlar. Küstah, kendini beğenmiş davranış veya tutumlar sergilerler (Köroğlu, 2005).

Narsistik kişilik yapıları diğer insanlar tarafından hoş karşılanmaz ve pek sevilmezler. Diğer insanlar için sürekli problem teşkil ederler ve aile içi yaşamında olduğu kadar iş çevresinde de sürtüşmelere sebep olabilirler (Ziyalar, 2006).

1.5.2.3.C Kümesi Kişilik Bozuklukları

1.5.2.3.1.Çekingen Kişilik Bozukluğu

Genç erişkinlik döneminde başlayan ve değişik koşullar altında ortaya çıkan, toplumsal ketlenmenin, yetersizlik duygularının ve olumsuz değerlendirilmeye aşırı duyarlılığın olduğu sürekli bir örüntüdür (Köroğlu, 2005) . Narsistik kişilik yapısının dışa vurmayan bir şekli olarak da kabul edilebilir. Bu kişilik yapısına bastırıcı ailelerin çocuklarında ve kızlarda çok sık rastlanmaktadır. Çekingen kişilik bozukluğu olan kişiler, suskun, ürkek, yavaş ve alçak sesle konuşma özelliklerine sahiptirler. Yanlış bir iş yapmaktan korkarlar (Ziyalar, 2006). Sevildiğinden emin olmadıkça insanlarla ilişkiye girmek istemezler ve mahcup düşeceği veya alay konusu olacağı korkusuyla yakın ilişkilerde tutukluk gösterirler. Yetersizlik duyguları yüzünden yeni kişilerle aynı ortamda bulunduğu durumlarda ketlenir. Kendisini toplumsal yönden beceriksiz, kişisel olarak albenisi olmayan biri olarak veya başkalarından aşağı görür. Mahcup düşeceği korkusuyla yeni etkinliklere katılmaz (Köroğlu, 2005).

Toplumsal yaşamda, risklerin çok abartıldığı görülmektedir ve aşırı tedbirler alarak hem kendi yaşamlarını hem de çevrelerindeki insanları biktirirler (Ziyalar, 2006).

1.5.2.3.2. Bağımlı Kişilik Bozukluğu

Genç erişkinlik döneminde başlayan ve değişik koşullar altında ortaya çıkan, uysal ve yapışkan davranışa ve ayrılma korkusuna yol açacak biçimde kendisine

bakılma gereksinmesinin aşırılığı söz konusudur. Başkalarından bol miktarda öğüt ve destek almazsa gündelik kararlarını vermekte güçlük çeker. Yaşamın çoğu önemli alanında sorumluluk almak için başkalarına ihtiyaç duyar (Koroğlu, 2005).

Bağımlı kişilik bozukluğu olan kişiler sürekli başkalarından bekleyen ve çocukluk devrelerini aşmamışlardır. Aşırı koruyucu anneler, çocuklarına inisiyatif verememiş babalar bu kişilik bozukluğunun yaratıcısı olmaktadır. Kendi başlarına hiçbir iş yapamayan bu kişiler sürekli çevrelerinden yardım beklemektedirler. Kararsız, aciz ve tutuktur. Erkeklerinde anaya karşı aşırı derecede bir bağımlılıkları mevcuttur. Kendilerini koruyan kişilerin sözünden çıkamazlar ve bu problem evliliklerine yansımaktadır (Ziyalar, 2006).

Çoğunlukla erkeklerde görülen bu kişilik bozukluğu, çok baskılı babalardan uzaklaşan çocuğun, anne ile kendisini özdeşleştirdiği düşünülmektedir. Aşırı bağımlı kişi, kendisine yakın insanlara karşı taşıdığı düşmanca duyguların, çoğu kez bilincinde değildir (Kolburan, 1998).

Tasarıları başlatma veya kendi başına iş yapma zorluğu çeker ve başlarının bakım ve desteğini sağlamak için hoş olmayan şeyleri yapmayı isteyecek kadar aşırıya giderler. Yakın bir ilişkisi sonlandığında bir bakım ve destek kaynağı olarak hemen yenir bir ilişki arayışı içine girerler (Koroğlu, 2005).

1.5.2.3.3. Obsesif – Kompulsif Kişilik Bozukluğu

Genç erişkinlik döneminde başlayan ve değişik koşullar altında ortaya çıkan, esneklik, açıklık ve verimlilik pahasına düzenlilik, mükemmeliyetçilik, zihinsel ve kişiler arasında kontrol koyma üzerine aşırı kafa yormanın olduğu sürekli bir örüntüdür. Yapılan etkinliğin asıl amacını unutturacak derecede ayrıntılar, kurallar, listeler, sıralama, organize etme veya program yapma ile uğraşıp dururlar. İşin bitirilmesini zorlaştıran bir mükemmeliyetçilikleri mevcuttur (Köroğlu, 2005).

Obsesif-kompulsif kişilik bozukluğu duygusal katılık, düzenlilik, ısrarcılık, inatçılık, detaycılık ve kararsızlık gibi özelliklere sahiptirler. Çoğunlukla dürüst ve sözlerine güvenilir kişilerdir. Bozukluğun asıl özelliği mükemmeliyetçilik ve esneksizliktir. Bu kişilik yapısında olanlarda süper ego fonksiyonların baskısı görülmektedir. Obsesif kişilik yapısı çocukluğun ilk yıllarında şekillenmeye başlar. Suçluluk duygusu, kişinin kendisini korumak zorunda bırakılması, şuuraltı saldırganlığın şiddetli oluşu temel psikolojik sebeplerdir (Ziyalar, 2006).

Ahlak, doğruluk ve değerler konusunda vicdanının sesini aşırı dinler ve toleranslı değildir. Özel bir değeri olmasa bile eskimiş yada değersiz şeyleri elden çıkartamaz. Para harcama konusunda hem kendisine, hem de başkalarına karşı cimri davranır ve para, gelecekte ortaya çıkabilecek felaketler için biriktirilmesi gereken bir şey olarak görürler. Katı ve inatçıdırlar (Köroğlu, 2005).

1.5.2.4.Başka Türü Adlandırılmayan Kişilik Bozukluğu

Bu kategori, herhangi bir kişilik bozukluğunun tanı ölçütlerini karşılamayan kişilik işlevselliğindeki bozuklukları kapsar. Herhangi bir kişilik bozukluğunun tanı ölçütlerini tam karşılamayan, ancak birlikte, klinik açıdan belirgin bir sıkıntıya veya bir yada birden fazla işlevsellik alanında bozulmaya neden olan, birden çok özgül kişilik bozukluğunun özelliklerinin bulunmasıdır (Köroğlu, 2005).

Pasif-Agresif Kişilik Bozukluğu; Pasif bağımlı tipin, karşıtı bir kişilik bozukluğudur. Bu kişilerde defansif tipte bir saldırganlık hali bulunmaktadır. Çevrelerindeki kimseye ve kendilerine de rahat vermezler. Kendilerinden istenenlere karşı sürekli pasif bir direniş sergilemektedirler ve inatçıdırlar. Karşı çıkma, huysuzluk, mızızlık gibi özellikleri vardır. DSM-IV' de bu bozukluk ayrıca negativist kişilik bozukluğu olarak da adlandırılır (Ziyalar, 2006).

Temelde yatan şiddetli düşmanlık fikirleri, sakin kişiliği altında gizlenmektedir. Adam öldürme suçlarında sıklıkla rastlanan kişilik yapılarından biridir.

DSM-IV' de göre pasif agresif kişilik bozukluğunun özellikleri; Sorumluluklarını unutma, görevlerini pasif olarak yerine getirmeme, başkalarının isteklerini mantıksız ve yersiz bularak yerine getirmeme, ağırdan alma, isteksiz çalışma, bir iş yapılması istendiğinde bahane bulma, tartışma çıkarma ve küsme, sürekli işlerini erteleme, işi uzatma, yeteri kadar çalışmadığı söylendiğinde

öfkelenme, otoriteye karşı küçümseyici tutumlar ve konuşmalar yapma şeklindedir (Ziyalar, 2006).

Adam öldürenler arasında saptanan kişilik bozuklukları arasında en yaygın olanlardan biride pasif- saldırgan kişilik bozukluğudur (Kolburan, 1998).

Sadistik Kişilik Bozukluğunun kriterlerini şöyle sıralanabilir; Herhangi bir ilişkide zorbalık ve gaddarlıkla üstün olmaya çalışmak, toplum içerisinde başkalarını aşağılamak ve küçük düşürücü davranışlarda bulunmak, denetimi, kontrolü ve idaresi altında olanlara karşı çok sert, acımasız ve haksız davranmak, her çeşit canlının acı çekmesinden zevk almak, iftira etmek, istediklerini elde etmek için tehdit etme ve korkutmak, kişilerin yaşam haklarını ve hürriyetlerini kendi zevki için sınırlamak (Ziyalar, 2006).

Bu kişilik bozukluğunun daha çok erkeklere has olduğu, otoritenin kötüye kullanılabildiği, hapisane, okul gibi yerlerde daha kolay uygulama alanı bulduğu görülmektedir (Ziyalar, 2006). Sadistik kişilik bozukluğu, adam öldürme suçlarında önemli bir yer tutmaktadır (Kolburan, 1998). Eşlerin ve çocukların kötü kullanımı, çocuk istismarı sıklıktadır. Sadizm aynı zaman da madde kullanım bozukluğu ile daha da şiddet kazanmaktadır (Ziyalar, 2006).

Sadizm, aynı zamanda başkalarını aşağılayarak, onlara eziyet ederek cinsel doyuma ulaşmak olarak da tanımlanmaktadır. Bu terim daha çok sadomazohist şeklinde, mazohizm ile birlikte kullanılmaktadır. Mozohizmde ise son derece hain,

acımasız ve eziyet edici bir kişiyi eş olarak seçmektedir. Ona kendini bir esir gibi vermekle cinsel doyuma ulaşması söz konusudur (Kolburan, 1998).

Heyecan kararsızlığı gösteren kişilik bozukluğunun özellikleri: Bu kişiler çok önemsiz uyarılar karşısında bile şiddetli ve parlayıcı emosyonel cevaplar verirler. Bu şiddet ve öfke nöbetlerinin dışında sakin, yumuşak, sevimli ve uysal görünürler. Sürekli bir gerginlik durumunda olup her an bir olumsuz tavır ve davranış gösterebilirler. Bağırma, küfür etme, tehdit ve etkili eyleme girişebilirler. Suç işleme kapasiteleri çok yüksektir. En basit bir söz bile parlamalarına ve öldürmeye kadar giden olaylara sebep olabilirler. Bu kişilik yapısının örnekleşim yolu ile anne ve babadan yani ebevynden alındığı kabul edilir. Adli psikiyatride ve adli dosyalarda “bana küfür etti, sonrasını hatırlamıyorum” gibi sözler oldukça sık rastlanmaktadır (Ziyalar, 2006).

Parlayıcı – Eksplozif kişilik bozukluğunun özellikleri: Bu kişilik bozukluğunun, heyecan kararsızlığı gösteren kişilik bozukluğu ile benzer özellikleri çoktur. Kendisi ile ilgili olsun veya olmasın, herhangi bir uyarana karşı şiddetli bir heyecan cevabı verebilirler. Öfke veya saldırganlık gösterisinde bulunabilirler. Bu durum anlık olabileceği gibi, haftalarca sürebilenleri de vardır. Yanından geçerken gereksiz yere korna çalan birini, haftalarca takip edip sonrasında kalaşnikof tüfek ile tarayan parlayıcı kişiler bilinmektedir. Gerçekte bu kişiler iç ruhsal yapılarını bir düzene sokamamış, suçluluk duygusunu yenememiş ve şiddetli bir reaksiyon formasyonu geliştirmiş insanlardır. En çok etkilendikleri durumlar eşleri, çocukları, yanında çalışanları ve sevgilileri ile ilgili olaylardır. Aşırı ve dizginlenemeyen

kıskançlıkları, çoğu kez hayatlarını cezaevinde tamamlamalarına neden olmaktadır (Ziyalar, 2006).

Kişilik bozukluklarının tek başına hukuk ve ceza ehliyetine etkileri yoktur. Genelde kişilik bozukluğu gösterenlerin gerek hukuki gerekse cezai sorumlulukları tam olarak kabul edilmektedir (Kolburan, 1998).

1.6. Cinayet ve Tanımı

Saldırgan şiddetin bir uç noktası olan cinayet, bir kişinin başkasına yönelik yaralama yada öldürme amacı ile yaptığı ve sonucunda ölümün meydana geldiği olaylardır (Polat, 2009).

Türk Dil Kurumu'na göre cinayet kelime anlamı adam öldürmedir (Türk Dil Kurumu Cilt 1, 1988). Ansiklopedik sözlüğe göre adam öldürme; bir kişinin hayatına son verme eylemi, suçudur (Ansiklopedik sözlük, cilt1, 1967). Cinayet, başka bir bireyin hayatına son verme olarak tanımlanmaktadır. Bir başka deyişle, nedene bağlı bir eylem sonucu ölümün gerçekleşmesidir (Ozan, 2003).

Cinayet suç kapsamında en üst noktadaki şiddettir. En büyük suçtur (Polat, 2009). Adam öldürme, cinayet alt kategorisidir ve aynı zamanda insan hayatına son vermeyi içerir (Ceylan, 2004). Adam öldürme kişiye yönelik en önemli ve ağır suçlardan biridir. Bu eylem ile fail, kişinin en doğal hakkı olan "yaşama hakkı"nı elinden almaktadır (Şar & Ögünç, 2007). Adam öldürme en genel anlamıyla, insanın bilerek ve isteyerek yada planlamadan kaza sonucu bir başka kişinin hayatına son

vermesidir (İçli, 2004). Adam öldürmede kurbanların niteliğine göre birbirine yakın isimler kullanılır. Genel olarak adam öldürmeye homisid, karısını öldürmeye ükrorisid, kardeş öldürmeye tratisid, anneyi öldürmeye matrisid, babayı öldürmeye patrisid, yeni doğmuş çocuğu öldürmeye infantisid, çocukların ailece öldürülmesine filisid adı verilir (Ozan, 2003).

Şiddet suçluları, suçun tipi ve karakterine göre olduğu kadar, kişilerin dürtülerine göre de sınıflandırılrsa da, her olayı ve her suçluyu kişi bazında değerlendirmek gerekmektedir. Dürtü bazında cinayetleri dört grupta toplayabiliriz. Bunlar; yatırım cinayeti yani maddi hedefler yüzünden cinayet işleme zorunluluğun doğmasıdır. Bu kişi için değeri olan her şey için olabilir. İkincisi ise; kişisel nedenli cinayetlerdir. Birbirini tanımayan veya tanıyan kişi yada kişilerin kişisel çatışmaları ile cinayetle sonuçlanan durumlardır. Burada altta duygusal bir çatışma vardır ve bu suçluyu öldürmeye iter. Erotomani-güdümlü ölüm veya aile içi cinayet şeklinde kendiliğinden veya kurgulanmış aile içi cinayet şeklinde, tartışma veya çatışma cinayeti, otorite cinayeti, intikam cinayeti, acıma veya kahramanlık cinayeti, belirli bir nedenle olmayan cinayetler şeklinde bölünebilir. Üçüncüsü de seksüel cinayetleri içerir. Seksüel bir temele dayanır. Son olarak da çete cinayetleri yer alır. İki veya daha fazla insanın ortak bir görüşü ve onayı sonucu, bir yada birden fazla üyesi tarafından sonu ölümle biten olaylardır (Polat, 2009).

Yapılan bir araştırmaya göre, Finlandiya' da son on yılda kişi başına düşen cinayet artış oranı Batı Avrupa ülkelerine göre iki kat, diğer İskandinav ülkelerine göre üç kat fazladır. Her yıl cinayetlerin %9' unu 20 yaş altındaki gençler oluşturmaktadır (Hagelstam, 2006).

Türk Ceza Kanununda hayata karşı işlenen suçlar başlığı altında toplanan kasten öldürme suçu; 81. maddede açıklanmıştır: “ Bir insanı kasten öldüren kişi, müebbet hapis cezası ile cezalandırılır.” (Türk Ceza Kanunu, 2010)

Yasalar “insan hayatını” insanlara karşı korumak için adam öldürmeyi suç saymışlardır (Çakır, 2001). Bu maddede ağırlaştırıcı unsurları içermeyen adam öldürme suçları yaptırma bağlanmıştır. Sanığın bu maddeye göre cezalandırılması için suçu öldürme kastıyla işlemesi ve caza ehliyetini haiz olması gerekir. Bu suçun oluşabilmesi için mağdurun ölmesi gerekir (Erdoğan & Özkepir, 1996). Eski kanunumuzun 449. ve 450. maddelerinde düzenlenen ağırlaştırıcı nedenler bir araya getirilmiş ve yeni kanunumuzun 82. maddesinde kasten öldürme suçunun nitelikli halleri şeklinde ağırlaştırıcı nedenler düzenlenmiştir (<http://www.ankahukuk.com>).

Nitelikli halleri olan madde 82-(1) kasten adam öldürme suçunun; tasarlayarak, canavarca hisle veya eziyet çektirerek, yangın, su baskını, tahrip, batırma veya bombalama yada nükleer, biyolojik veya kimyasal silah kullanmak suretiyle, üstsoy veya altsoydan birine yada eş veya kardeşe karşı, çocuğa veya beden yada ruh bakımından kendisini savunamayacak durumda bulunan kişiye karşı, gebe olduğu bilinen kadına karşı, kişinin yerine getirdiği kamu görevi nedeniyle, bir suçu gizlemek, delileri ortadan kaldırmak veya işlenmesini kolaylaştırmak yada yakalanmamak amacıyla, bir suçu işleyememekten dolayı duyduğu infialle, kan gütme saikiyle, töre saikiyle işlenmesi halinde, kişi ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası ile cezalandırılır şeklinde düzenlenmiştir.

Taksirle öldürme suçu da 85- (1) maddesinde taksirle bir insanın ölümüne neden olan kişi, iki yıldan altı yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır şeklinde düzenlenmiştir (Türk Ceza Kanunu, 2010).

Roma Hukukunda aşağı ve orta sınıflarda bulunan kişiler işledikleri kasti adam öldürme olayları, baş kesme veya çarpmıha germe şeklinde infaz olunan ölüm cezası ile cezalandırılmaktaydılar. İslam Hukukunda ise cinayetin nefis, katil sayılmıştır. Fatih Sultan Mehmet, Kanuni Sultan Süleyman, IV. Mehmet Kanunnamelerinde, 1256 Ceza Kanunnamei Hümayununda, Kanuni Ceditte adam öldürme fiiline ait hükümler yer almıştır (aktaran Çakır, 2001).

Adli Tıp açısından adam öldürme: Ölüm yaşamın sona ermesidir. Doğumla başlayıp, çocukluk, erişkinlik ve yaşlılık dönemlerinden sonra doğal sebepler ile hayatın sona ermesi veya bu süreç içerisinde başka etkenlerin ortaya çıkmasına bağlı olarak yaşamın sonlanmasıdır. Ölümün zamanı gelmeden, herhangi bir sebepten dolayı kişinin ölmesine “zorlamalı ölüm” denmektedir. Zorlamalı ölümler genellikle asfiksiye yada yaralanmalara bağlı olarak gerçekleşmektedir (Kolburan, 1998).

Asfiksiye bağlı ölümler, periferik doku hücrelerine oksijen transferini etkileyen herhangi bir olay olarak yorumlanabilmektedir. Ağız-burun tıkanması, elle boğma, bağla boğma, ası, suda boğulma ve karbondioksit zehirlenmesi asfiksiye bağlı ölüm nedenlerindedir. Kesici – delici alet yaraları; bıçak, çakı gibi aletler ile meydana gelen yaralardır. Bu alet yaralanmalarında damarların ve hayati organların hasar görmesi mümkündür ve buna bağlı ölüm olasılığı oldukça fazladır. Ezici – künt alet ile yaralanmalar; balta, taş, sopa gibi aletler örnek verilebilmektedir. Ezici – künt alet

yaralarında ölüm, damar kesilerinin dışında iç organ hasarlarına ve kemik kırılmalarına bağlı olarak görülebilmektedir. Ateşli silah yaralanmaları; tabanca, av tüfeği gibi ateşli silahla meydana getirilen yaralanmalardır. Cinayet amaçlı yaralar herhangi bir atış mesafesinden yapılmış olabilir, vücudun herhangi bir bölgesini etkileyebilir (Kolburan, 1998).

1.6.1. Cinayet Failleri

Homisidlerin hepsi; kriminal, şiddet içeren, saldırgan karakterde, kişiler arasında ki çatışmaların bir sonucu olarak meydana gelen eylemlerdir. Geriye dönük araştırmalar da aşırı saldırganlığın yani cinayet, sakatlama suçu, öldürücü bir alet ile saldırı gibi kesin olan kategoriler için de bu tür eylemlere karışan bireylerin kişiliklerin de çok büyük farklılıkların var olduğu ortaya konmuş ve bu bulgulara göre anti-sosyal saldırganlığa kontrollü ve aşırı kontrollü saldırgan olarak iki farklı kişilik türü olduğu ileri sürülmüştür (Hoppe & Singer 1977).

Ani bir saldırganlık yada impulsif bir şekilde işlenen yada tasarlanarak değişik şekillerle ve vasıtalarla yapılan adam öldürme fiili, antisosyal davranışların vahim olanıdır. Adam öldürme eylemi şuarsuz olandan tam bir şuurculuk haline kadar çeşitli hallerde işlenebilmektedir. Patolojik nitelikteki öldürmeler, öldürme fikri olmaksızın ani ve dürtüsel şekilde işlenebilmektedir. İradesine yenik düşebilmektedir. Adam öldürme fiillerinde, kıskançlık, kin, tutku, gibi duygusal nedenlerin dışın da kişisel çıkarlarda rol oynayabilmektedir. Bu eylemlerin, ruhsal açıdan kişideki karmaşık ve anlaşılması zor olan güdülenmelerin sonucunda ortaya çıktığı kabul edilmektedir (Kolburan, 1998).

Handy ve Langeuin, Kanada’ da yaptıkları bir çalışmada, cinayet suçlularını genel popülasyonla karşılaştırmışlar ve cinayet grubunda evli olanların %50’ nin altında olduğunu ve %80’ den fazlasının suç işledikleri esnada işsiz olduklarını söylemişlerdir. Gillies’ de, cinayet suçlusu erkeklerin 2/3’ünün kronik işsizlerin bulunduğu en alt sosyal sınıfa ait olduklarını saptamıştır. Gottlieb ve arkadaşları da, sosyo- ekonomik düzeyin en düşük olduğu grupta, genel popülasyonun yaklaşık yarısının bulunduğu ancak tutuklu ailelerin %77’sinin, tutuklularında %89’unun bu düşük sosyo-ekonomik grupta bulduklarını bildirmişlerdir (aktaran Gottlieb, Kramp, Lindhardt, & Christensen, 1990).

Magargee katillerin, saldırganlığın kontrolü anlamında “aşırı kontrollü” ve “kontROLSÜZ” olarak iki gruba ayırabileceğini söylemiştir. Blacburn, Minnesota Çok Yönlü Kişilik Envanteri (MMPI) profillerini temel alarak yaptığı çalışma da cinayet faillerini dört gruba ayırmıştır; “paranoid-saldırgan”, “depresif”, “aşırı kontrolle bastırılmış” ve “psikopatik” . Biro ve arkadaşları, 93 cinayet suçlusunun MMPI profilleriyle ilgili yaptıkları çalışmada, %49 oranında en geniş grubu “aşırı duyarlı-saldırgan” profilindeki kişilerden oluşmuştur. Bu tür bir profil gösteren kişilerin özellikleri; kişiler arası iletişimde zorluk çekmek, engellenmeyi tolere edememek, impulsif-saldırgan ani patlayışlara eğilim, içe dönüklük ve disforidir. Böyle bir kişi, başka insanlarla ilgili sürekli olarak hayal kırıklığı ve tatminsizlik yaşamaktadır ve sosyal yaşantıların yorumlanmasında da paranoid yorumlar gösterebilmektedir. Aşırı derecede katı olan bu tür insanlar çok sık olarak bir yöne fanatikçe yönelebilir, sosyal olarak uyum sağlayamazlar, kişiler arası iletişimlerde yaptıkları hataların

bilincindedirler ve kendilerini düzeltemezler (aktaran Biro, Vuckovic, & Djuric, 1992)

Kaplan da cinayet davranışın da etkili olabilecek risk faktörlerini şöyle sıralamıştır: çocukluğunda şiddet ve kötüye kullanıma maruz kalma, günlük işlevler açısından hiçbir etkinlikte başarılı olamama, dengesiz yaşam stili, sosyo-ekonomik seviyenin düşük olması ve işsizlik, eğitim seviyesinin düşüklüğü, düzensiz kalabalık evlerde oturma ve kötü bir çevre içinde yaşama, sosyal geri çekilme, çaresizlik, uzun süredir yalnız olma ve anti sosyal davranışlar, psikiyatrik tedavi görmüş olmak, alkol ve madde kullanımı (bağımlılık derecesinde), geçmişte sık şiddet ve saldırı davranışında bulunmuş olmak ve belirgin saldırganlık, zayıf dürtü kontrolü, yüksek anksiyete, daha önce herhangi bir suç işlemiş ve hapis cezası almış olmak (Kaplan, Sadock, & Grebb, 1994).

Cinayet suçluların ruhsal durumları ile ilgili yapılan çalışmalar da, majör ruhsal rahatsızlıkların oranı %4.4 ile %53 arasında değiştiği bildirilmiş. Gottlieb ve arkadaşları Kopenhag'da 25 yıllık süreçteki bütün cinayet suçlularını ile yaptıkları çalışmada, erkeklerin %20'sinin, kadınların %44'ünün psikiyatrik tanılarının olduğunu saptamışlardır. Psikotikler arasında %41 oranında erkeğin madde kötüye kullanım mevcuttur. Cinayet esnasında psikotik erkeklerin % 89'u maddenin etkisi altındadır (Gottlieb & Gabrielsen, 1991.).

Araştırma bulguları, cinayet ve özkıyımın birbirini izleyebileceğini göstermektedir. Bu tür özkıyım düşünceleri genellikle ciddidir ve başarıyla tamamlanmaktadır. Bu vakalar da primer affektif bozukluğun yüksek olduğu

bildirilmiştir. Rosenbaum 1978-1987 yılları arasındaki cinayet vakalarında, cinayet-özkıyımı olan 12 çifti, cinayeti olan 24 çiftle karşılaştırmıştır ve yaptığı çalışmada ortaya çıkan iki çarpıcı bulguya ulaşmıştır; cinayet-özkıyım grubundaki sanıkların büyük çoğunluğunda (% 75, 8 erkek, bir kadın) depresyonun olmasıdır (cinayet grubunda depresyonu olan kimse yoktur). Cinayet-özkıyım grubundaki 11 kadın mağdurun hiçbirinin belirgin bir psikopatolojisi yok iken, cinayet grubundaki mağdurların çoğunluğunun (hem kadın hem de erkek) özellikleri arasında madde kötüye kullanımı, kişilik bozukluğu ve sosyopatinin varlığıdır (aktaran Ozan, 2003).

Alkol ve madde bağımlılığı olan ve antisosyal kişilik bozukluğu teşhisi alanlarda adam öldürme, şiddet ve suç davranışı daha fazla görülmektedir (Balcıoğlu & Çitken, 2008).

1.6.2. Aile İçi Cinayet

Wolfgang (1958) Philadelphiya’da 1948 ve 1952 yılları arasında meydana gelen 588 cinayet olgusunu incelemiş ve kurbanın neden olduğu cinayetler olgusunu gündeme getirmiştir. Bu, kurbanın işlenen suçta direkt olarak ve açık bir biçimde önceden bir rolünün varlığını göstermektedir. Kurbanın bu rolü, cinayet olayında sonucunda kendisini öldürecek olan kişiye fiziksel güç yöneltten ilk kişi olması ile nitelendirilmektedir. Wolfgang’ın çalışmasında bu kategoriye giren vakaların %86’sı bir eşin öldürülmesidir ve % 15’i erkeklerin eşlerini öldürme oranıdır. Bu kategori dışındaki cinayet olgularının %72’sini eşleri tarafından öldürülen kadınlar oluşturmaktadır (aktaran Polat, 2009).

Kurbanın neden olduğu cinayetler olgularının aile içinde yüksek oranlarda olması araştırılırken, ilk önce aile içinde meydana gelen cinayetin aile içi şiddetin en sert şekli olduğu belirtilmektedir. Genel olarak araştırmalar, evlilikte eşler arasında meydana gelen şiddet hareketleri yaklaşık olarak eşittir ve aynı zamanda çoğu durumda, daha ciddi boyutlardaki şiddet hareketleri de kadınlar tarafından başlatılmaktadır. Fakat güçlerin eşit olmaması nedeni ile bir kadın ve bir erkek arasındaki kavga adil değildir. Bir çalışmaya göre, erkeklere oranla kadınlar aile içindeki bir münakaşadan iki veya üç kat daha fazla hasara uğramaktadırlar (Polat, 2009).

Son yıllarda eş istismarı ile ilgili çeşitli çalışmalar mevcuttur ancak eş öldürmeyle ilgili çalışmalar kısıtlı oranda bulunmaktadır. Yapılan bir çalışmaya göre İngiltere de öldürülen kadınların % 37'si eşleri tarafından öldürölmektedir. Bu sayı kadınların eşlerini öldürdüğu şeklinde değerlendirildiğin de %6'dır. (Aldridge & Browne, 2003). Wilson ve Daly tarafından yapılan çalışma da, erkek ile kadın eş öldürmelerin oranı hesaplanmış ve bu oranın % 23 olduğu tespit edilmiştir. Ancak belirtildiği üzere bu sayıların son 8 yıl içerisinde bir değişim göstermektedir. Bu sayılar ABD ile karşılaştırıldığın da, sayıların daha yüksek ama oranların benzer olduğu saptanmıştır (Wilson & Daly, 1992). Bu sayı farklılığının ise, ABD' de silah kullanımının çok daha fazla yaygın olduğuna bağlanmaktadır. Genel olarak bu tür cinayetler bu çalışmalarda alt düzey topluluklar da göröldüğu söylenmektedir (Browne, 1993). Kadınlar tarafından işlenen cinayetlerin büyük bir çoğunluğu ev içerisinde ve uzun süreli taciz sonucunda gerçekeşmekte ve kendini savunma şeklinde ortaya çıkmaktadır. Oysa erkekler ile karşılaştırıldığın da, genel olarak

ilişkiyi bitirmek üzere gerçekleştirilen cinayetlerle karşı karşıya kalınmaktadır (Wilson & Daly,1992).

İngiltere Home Office istatistiklerinden görüldüğü üzere, İngiltere’de kadınların erkekleri öldürme oranı %6’ dır. Her ne kadar yapılan çalışmalarda kadınların erkekleri öldürme oranların da uluslar arası düzeyde bir düşüş izlenmesine karşın, ABD yapılan çalışmalar da erkek eş öldürmelerin de böyle bir düşüş söz konusu değildir. Aynı şekil İngiltere için de geçerlidir. Yıllar arasında farklılıkların izlenmesine rağmen genel anlamda sayılar sabittir. Örneğin 1995’te erkeklerin eş öldürmesi %42 iken, 1999 ile 2000 arasında %37 olarak gösterilmektedir (Aldridge & Browne 2003).

Aile içi şiddet ile eş öldürme arasında doğrudan bir ilgi olduğu söz konusudur. Son on yıl içerisinde yapılan çalışmalar da bu görüş netlik kazanmıştır. Eşlerini öldüren erkeklerin uzun süreli eşlerini taciz ettikleri ve onlara kötü davrandıkları bilenen bir gerçektir ancak bunun tersine kadınların eşlerini öldürmesinde böyle bir şey söz konusu değildir. Bu gerçeğin olasılık anlamında verileri % 25 ile %76 arasında değişmektedir (Stout, 1993). Ancak Gelles tarafından 1991 yılında yapılan çalışmada bunun tersine öldürme, cinayet işleme olgusunun farklı bir davranış biçimi olduğu ve gelişen bir süreç içerisinde son nokta olmadığı şeklinde bir görüştedir. Farklı kötü kullanım ve tacizler ile daha çok sosyobiolojik ve gelişimsel bir davranış biçimi olan cinayetin, karıştırılmaması gerektiği söz konusudur (Gelles 1991).

Bu konuyla ilgili risk faktörlerinin incelenmesi çalışmaları son yıllarda yoğunluk kazanmıştır. Doğal olarak bu tür veri toplanması ciddi zorlukları beraberinde getirmektedir çünkü şahit ifadeleri bu şekilde değerlendirilememektedir. Dolayısıyla eldeki veriler polis kayıtlarından ve çok az olmakla birlikte faillerin kendilerinden elde edilmektedir. Buna rağmen bu konu ile ilgili yapılmış 22 çalışma söz konusudur. Bütün bu çalışmalar 8'in üzerinde faktör ile ilgili olarak bilgi vermektedir. Elde edilen verilere göre bu tür cinayetleri işleyen kişilerin çocukluk çağlarında şiddet görmüş kişiler olduğu bilgisine ulaşılmaktadır. Stout'un 1993 yılında yapmış olduğu çalışmada eşlerini öldüren erkeklerin % 40'ın annelerinin eşleri tarafından istismar edildiklerini belirtmektedir (Aldridge & Browne 2003). Bununla birlikte Dutton'un 1999 da bu tür davranış gösteren kişilerin çocukluk yıllarında kendilerinin de istismara uğradıklarının söz konusu olduğunu belirlemektedir (Dutton, 1999). Dolayısı ile bu veriler doğrultusunda bu tür davranışların geçmişinde çocukluk çağlarındaki fiziksel, cinsel istismar veya ihmalin söz konusu olduğu anlaşılmaktadır. Tüm bunların sonucunda ergenlik çağında ve sonrasında kriminal davranış biçimlerinin geliştiği görülmektedir. Sonuç olarak araştırmacılar fiziksel olarak istismara uğramış olan çocukların daha yüksek olasılıkla şiddet içeren davranış gösterebildiklerini söylemektedir. (Widom, 1989; Widom & Ames, 1994).

Eş öldürmede nedenler ile ilgili yapılan çalışmada bulunan bir takım noktalar şöyledir; yaş farklılığı; Kanada da Wilson ve Daly tarafından yapılan çalışmada yaş farklılıkları incelenmiş ve çiftler arasında kadınların genç olduğu durumların daha riskli olduğu sonucuna varılmıştır. Özellikle erkekle kadın arasındaki yaş farkının on yaştan daha fazla olduğu durumların daha da önemli olduğu düşünülmektedir. Orta

yaşlı kadınlarda (35-54) öldürölme riskinin söz konusu olduğu bildirilmektedir. Ancak bu durumda dahi on yaş ve üzeri farkın çok önemli bir parametre olduğu söylenmektedir (aktaran Barr, 1993).

Madde ve alkol kullanımı; Stout 1993 yılında yaptığı çalışmada kişiler ile birebir yaptığı çalışma da % 48 dolaylarında erkeğin bu tür davranış göstermeden önce alkol kullandıklarını tespit etmiştir. Bununla birlikte % 22 olguda erkekler öldürölmeden önce eşlerinin alkol kullandığını söylemektedirler. 23 erkekte 4'ünde uyuşturucu madde kullanımı söz konusu iken % 44 erkek eşlerinin uyuşturucu madde kullandıklarını ifade etmektedirler. Kellerman tarafından 1993 yılında yapılan çalışmada da alkol ve madde kullanımının eş öldürmede önemli bir risk faktörü olduğunu bildirmektedir. Burada Sharps ve arkadaşlarının 2000' de yaptığı çalışmada ise alkol ve madde kullanımının olduğu durumlarda eş istismarının 8 kat, eş öldürmenin 2 kat arttığı gözlemlenmiştir (aktaran Kellerman,1993).

Cinsel Kıskançlık; Dobash ve Dobash'ın 1984 yılında yaptığı çalışmada eşleri tarafından istismara uğrayan kadınlarda büyük ölçüde erkeklerin cinsel kıskançlık duyduğu konusuna değinmişlerdir. Aynı şekilde benzer bir format eş öldürmelerinde de söz konusudur (Dobash & Dobash, 1984). Wilson ve arkadaşlarının 1995'te yaptıkları çalışmada büyük ölçüde eş öldürmelerinde kadınların sadakatsizliğinden söz edilmektedir (Wilson, Johnson, & Daily 1995). Englander'ın 1997'de ise bu nedenle öldürölün eşlerin oranının %83 olduğunu bildirmektedir. Bu nedenle eşlerini öldürölün kadınlardan ise söz edilmemektedir (Englander 1997).

Rosenbaum' un 1990 yılında yapmış olduğu çalışmada eş öldürmenin en önemli etkeninin cinsel kıskançlık olduğu söylenmektedir. Genel olarak bu tür olgularda eşlerin ciddi anlamda psikiyatrik bozukluk gösterdikleri ve bu bozukluğun *hastalıklı kıskançlık* olarak adlandırıldığı söylenmektedir. Bu durum Mowat tarafından 1966 da belirlenmiş ve semptomların içerisinde obsesyon gözüktüğü söylenmiştir. Ancak bu durumda cinayet işleyen erkeklerin büyük bir çoğunluğunun ise hasta olmadığı belirlenmiştir. Çünkü esasen şiddet içeren kıskançlığın bir patoloji olmadığı söylenmektedir. Wilson ve arkadaşları cinsel kıskançlık terimi yerine sahiplenme terimini kullanmayı tercih etmektedirler. Bu terminoloji de kadını kontrol etme dürtüsünün de söz konusu olduğu anlaşılmaktadır (aktaran Wilson & Daily, 1992).

Ayrılma veya ayrılma tehdidi; Gillespie 1989' da yapmış olduğu bir çalışmada eş öldürme nedenlerinden birinin kadınların terk etme olgusunun söz konusu olduğunu bildirmektedir. Bu terk etme duygusal veya fiziksel olabilmektedir. Araştırmacılar bu tür bir şüphenin kadınlar için çok ciddi tehlikeler içerdiği konusuna değinmektedirler. Bu tür bir terk etme olasılığının erkekler tarafından bir ölümcül şiddet duygusu geliştirmektedir. Böyle bir olasılığının söz konusu olduğunu hissettiğinde erkek kadını ve çocuklarını öldürebilmektedir (Englander, 1997). Bu tür olgular da 'ya bensimsin yada kimsenin olamazsın' cümlelerinin kullanıldığı söz konusudur. Kanada, ABD ve Avustralya'da yapılan çalışmaların tümünde benzer bir motifin bulunuyor olması bunun esasen uluslar arası bir durum anlamına geldiğini göstermektedir. Avustralya'da yapılan bir çalışma da öldürülen kadınların % 45'inin evini terk etmiş veya evini terk etmek üzere olan kadınlardan oluştuğunu göstermektedir. Oysa böyle bir şey erkeklerin evi terk etmesiyle ilgili kadınların

öldürmesinde görülmemektedir. 79 olgudan sadece üçünde böyle bir şüphenin olduğu bildirilmektedir. Tüm bu olgular da genel olarak erkeklerin o noktaya kadar zaten kadınları istismar ettikleri söz konusudur. Terk etme olgusu veya şüphesi olmadığı zamanlarda bile sadece bunun hayali bu tür davranış biçimini de beraberinde getirebilmektedir. Film izleyerek böyle bir olasılığın var olabileceğini hisseden bir olguda erkeğin kadını öldürdüğü bildirilmektedir (Gillespie 1989).

Ayrılık süresi; Ayrılık süresinin önemli olduğu Wallace ve arkadaşları tarafından bildirilmektedir. %47 kadının 2 aylık ayrılık sonrası öldürüldüğü % 91 kadının ise 1 yıl içerisinde öldürülmüş olduğu sonucuna varılmaktadır. Benzer bir çalışmada Stout' da %52 olgunun 1 ay içerisinde gerçekleşmiş olduğunu bildirmektedir. Bu da göstermektedir ki kadınlar için ayrılıktan hemen sonrası çok ciddi bir riskli dönem oluşturmaktadır (Wallace, 1986).

Takipçi tacizci; Takipçi tacizcilerin bir risk faktörü olarak değerlendirilmesi gerektiği McFarlane ve arkadaşları tarafından bildirilmektedir. Daha önce taciz edilmiş olan kadınlardan % 81 aynı erkek tarafından istismar edildikleri konusunu bildirmektedirler. Genelde yapılan çalışmalarda takipçi tacizcilerin şiddet içeren davranışlar gösterdikleri bildirilmektedir ve de öldürülen kadınların %23ünde daha önce takipçi taciz olgusunun var olduğu saptanmıştır (McFarlane, 1999)

Kişilik Bozukluğu; Hart ve arkadaşları gerçekleştirmiş oldukları bir dizi çalışma da sınır kişilik ile erkeklerin fiziksel istismarı arasında ilgi kurmaya çalışmışlardır. Sonuçlarında bu tür kişilik bozukluğu gösteren erkeklerde istismar boyutlarının çok daha yüksek olduğu sonucuna varmışlardır. Dutton ve

arkadaşlarının yapmış olduğu çalışmada eş öldürme olguları incelenmiş ve kişilik bozukluğu hemen hepsinde rastlanmıştır. Bu çalışmada da esasen en önemli parametrenin kadının terk edeceği olgusu olmuştur (aktaran Dutton & Kerry, 1999).

Genel olarak buradaki veriler polis kayıtlarından elde edilmektedir. Kullanılan silahlar; Home Office İstatistiklerine (2000) göre İngiltere’de öldürülen kadınların büyük bir çoğunluğu boğularak öldürülmüşlerdir. Kadınların bu metodolojiyle öldürülürken erkeklerin boğularak öldürülmesi %3 oranındadır. Erkek ölümlerinde kesici delici alet yaralanmaları % 33 oranına varmaktadır. Kesici delici alet kullanımı kadın cinayetlerinde de kullanılıyor olmasına rağmen bu kullanımdan sonra kadınlarda ayrıca boğma teşebbüsü de söz konusudur. ABD’ de genel olarak ateşli silah kullanılmaktadır. Kanada’da ise daha çok şiddet kullanımı ile öldürülme Silverman ve arkadaşları tarafından bildirilmektedir. Kullanılan ateşli silahın genel olarak tabanca olduğu bildirilmektedir. Erkekler % 48 oranında tabanca kullanırken, kadınlar % 64 oranında aynı silahı kullanmaktadır. Evin içerisinde bir ateşli silahın bulundurulmasının önemli bir risk faktörü olduğu Kellerman tarafından bildirilmektedir. Dutton ve arkadaşlarının yapmış olduğu çalışmada ise genel olarak kadınların üçte birinin failin elleri ile öldürdüğü şeklindedir (aktaran Kellerman, 1993).

Bazı olgularda birden fazla öldürme metodu kullanıldığı söz konusudur. Örneğin en az 2 veya daha fazla yöntem yani ateşli silah, kesici delici alet ve veya dövme, fiziksel şiddet kullanma söz konusu olmaktadır. Cazenave’ın yaptığı çalışma da erkeklerin eşlerini öldürürken kullandıkları şiddet ile diğer cinayetler arasında

fark olduğu ve eş öldürmenin daha fazla şiddet içerdiğini bildirmektedir. Özetle % 46 oranında erkekler eşlerini öldürürken birden fazla ateş etme yolunu seçmektedirler ve öldürebilecekleri oranın çok üzerinde çaba sarf etmektedirler (Cazenave & Zahn's 1992).

Eş öldürmelerde çoğu zaman öldürme ile birlikte intihar da söz konusudur (Silverman 1987). ABD de bu oran % 22'lere ulaşmakta ve benzer sonuçlar Avrupa için de söylenmektedir (Rosenbaum 1990). Bu tür olgularda yapılan çalışmalar da genelde faillerin bir depresyon hikayesi olduğu söylenmektedir. Bu tür davranış biçiminde alkol kullanımını, şiddet içeren bir davranış biçiminin depresif epizotların ve kişilik bozukluklarının birlikte var olduğu söylenmektedir. Marzuk ve arkadaşlarının bu tür cinayet ve intihar olgularında özellikle cinsel kıskançlığının söz konusu olduğunu bildirmektedir. Ayrıca ilginç verilerden biri de genellikle bu tür cinayet intihar olgularında failin daha çok beyaz, erkek, yaşlı, evli ve daha önce sabıka kaydı olmayan kişilerden oluştuğu gerçeğidir (Marzuk, Tardiff, & Hirsch, 1992).

Eşlerini öldüren kişiler ile aslında cinayetle sonuçlanmayan şiddet gösteren erkekler arasında çok ciddi bir fark yoktur. Herhangi bir şekilde şu ana kadar eşlerini öldürme eğilimi gösteren eşlerin risk analizi şeklinde bir çalışma veya bulgu söz konusu değildir. Tabi ki eş öldürebilen kişilerin özellikleri ile ilgili bu tür bir verinin oluşması suç önleme ve denetleme stratejileri açısından çok önem arz eder (Aldridge & Browne, 2003).

Farklı bir grup oluşturan aile içi çocuk cinayetlerinde bir takım risk faktörleri belirlenmiştir. Bunlardan biri çocuk ile failin arasındaki aile ilgisidir. Örneğin çocuk kişinin üvey veya öz çocuğu olabilir. Ayrıca fail ile çocuğun annesi arasında ki ilgide önem kazanmaktadır. Yapılan çalışmalar içerisinde çok geniş anlamda üvey çocukların öz çocuklardan 2 kat daha fazla öldürüldüğü üzerinedir. Ayrıca evlilik içi çocukların evlilik dışı çocuklardan daha az öldürüldükleri ile ilgili bilgide mevcuttur (Cavanagh, Dobash, & Dobash, 2007).

1.6.2.1. Eş Öldürmede Kültür Farklılıkları

Dünya sağlık örgütü verilerine bakıldığında 48 farklı popülasyon da eşleri tarafından şiddet gören kadınların sayısı %10 ile 69 arasında değişmektedir (Dünya Sağlık Örgütü 2002). En düşük düzeyler Japonya’da görülürken en yüksek düzeylere Bangladeş, Peru, ve Tanzanya’da rastlanmaktadır (Dünya Sağlık Örgütü 2005).

Bu tür şiddet genel olarak kültür temellidir. Kadınlarda bu tür davranış biçimine karşılık depresyon, strese dayalı sendromlar, madde bağımlılığı ve intihar gelişebilmektedir (Fischbach et al., 1997; Kaplan SJ et al., 1998). Kadınların geliştirdikleri durumlara ek olarak aile içi şiddet yaşanan evlerde, çocuklarda da depresyon ve davranış problemleri bildirilmektedir (Perks et al.,1999).

Pakistan ile ilgili çalışmalarda aile içi şiddet oranlarının %80’e ulaştığı bildirilmektedir (Tinker, 1999; National Commission on the Status of Women 1998). Hatta bu oranların taşradan ziyade gelişmiş şehirlerde daha da çok olduğu

görülmektedir (Fikre et al., 1999, Human rights commission of Pakistan 2004). Bangladeş'te bu tür şiddetin, eğitimsizlik oranında arttığı gözlemlenmiştir (Hadi, 2000).

1.6.2.2. Onur Cinayetleri

Onur cinayetleri genellikle kadınlara yönelik olup büyük ölçüde kültürel altyapıya bağlıdır. Ana gerekçe sadakatsizliktir. Failler, aileye mal edilen utancın silinmesini gerekçe gösterirler (Human Rights Watch 2006).

Pakistan'da onur cinayetleri ile ilgili yapılmış olan çalışmalar, bölgesel farklılıkların da mevcut olduğunu göstermektedir. Genel olarak failer erkek olup, gerekçe evlilik dışı ilişki olmaktadır. Eş dışında eş kardeşlerinin de fail olarak görüldüğü söz konusudur. Onur cinayetleri her ne kadar Müslüman toplumların davranış biçimi olarak görülüyorsa da Nasrullah ve arkadaşlarının yaptığı çalışmada benzer davranışların bazı Hristiyan ve Hindu toplumlarda da görüldüğü söylenmektedir. Dolayısı ile konunun dinsel olmaktan ziyade kültürel bir temelinin olduğu sonucuna varılmaktadır (Nasrullah et al., 2009).

Güney Afrika'da yapılmış bir çalışmada bu tür davranışta bulunan kadın sosyal çevresi tarafında da suçlanmakta ve bu durumun yaşla ilgisinin olmadığı söylenmektedir. Mağdur, çocuk yaşta bile olsa durum değişmemektedir (McFadden, 1993).

Benzer davranış biçimleri Ürdün’de de görülmektedir. Aldatılan erkeğin ağabey veya kardeşi cinayeti işleyen kişi olarak ortaya çıkmaktadır (Kulwicki, 2002; Crowell, 1996; Heise, 1994).

1.7.Araştırmanın Amacı

Bu çalışmada temel amaç, kasten adam öldürme suçunda etkili olabilecek kişilik özelliklerinin araştırılmasıdır. Bu suçun işlenmesinde etkili olabilecek kişilik özelliklerinin araştırılması; aynı suçu farklı şekillerde işlemiş olan bu kişilerdeki farklılıklarda hangi kişilik özelliklerinin baskın olduğunu anlamaktır. Buradan da yola çıkarak genel cinayet grubu içerisinde aile içi ve aile dışı cinayet işleyen kişiler ele alındı. MMPI envanteri ile de bu grupların kişilik özelliklerini ve aralarında ki farklılıkların görülebilmesi amaçlandı. Araştırmanın hipotezi; aile içi cinayet işlemiş failerin kişilik yapıları aile içi olmayan cinayetleri işleyen failerin kişilik yapılarından farklı sonuçlar verecektir.

1.8.Araştırmanın Önemi

Bulgulardan yola çıkarak bu çalışmada “Aile içi ve aile dışı kişilere yönelik öldürme suçu işleyen bireylerin kişilik özellikleri” karşılaştırılacaktır. Bu eylemde ön plana çıkacak olan kişilik özelliklerinin belirlenmesi, bireyi anlamada ve bu suçun oluşumunu önlemede büyük önem taşımaktadır. Bu kişilik özelliklerinin belirlenmesinde Minnesota Çok Yönlü Kişilik Envanteri kullanılacaktır. Bunun dışında suçluların sosyodemografik özellikleri ve kriminolojik faktörlerin incelenmesi de çalışmanın amaçları arasındadır.

2. YÖNTEM

2.1.Örneklem

Araştırma, Maltepe 1 Nolu L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumun da kasten adam öldürme suçundan dolayı tutuklanmış veya hüküm almış erkeklerde; aile içi cinayet suçu işlemiş erkek tutuklu veya hükümlü ile aile dışı cinayet işlemiş erkek tutuklu veya hükümlü kişilerin kişilik yapıları arasındaki farkları belirlemeye yönelik karşılaştırmalı bir araştırmadır.

Bu araştırmanın çalışma grubu, son 10 yıllık süreci kapsayacak şekilde kasten adam öldürme suçundan dolayı Maltepe 1 Nolu L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumun da bulunan 93 erkek tutuklu ve hükümlüden oluşmaktadır. Araştırmada 420 adet form dağıtılmıştır ve içlerinden 150 erkek tutuklu ve hükümlü görüşme talebine olumlu cevap vermiştir. Trafik kazaları, akıl hastalıkları ve görüşme talebine onay verip işlenen suçu kabul etmeyenler çalışma kapsamı dışında bırakılmıştır. Görüşmeyi kabul eden 150 tutuklu ve hükümlü erkeklerden sadece 93'ü ile görüşülebilmektedir.

Bu çalışmayı oluşturan kişiler, kasten öldürme 81/1, nitelikle adam öldürme 82/1, taksirle öldürme 85. maddelerden tutuklanmış ve hüküm almış erkeklerdir. Çalışmanın karşılaştırma grubunu aile dışı cinayet işlemiş 63 erkek tutuklu ve hükümlü oluşturmaktadır. Araştırma grubu ise, aile içi cinayet işlemiş 30 erkek tutuklu ve hükümlü oluşturmıştır. Aile içi cinayet işlemiş kişilerde aynı ev içinde

yaşayan 1.derece ,üvey yakınlar ve 2. derece akrabalar ile aynı ev içinde yaşamayan 2.derece akrabaların ve yakınların öldürülmesi şartları aranmıştır.

2.2. Veri Toplama Araçları

Yüz yüze görüşme yöntemi ile mahkumlara anket ve bilgi formu dolduruldu. Araştırmanın bağımsız değişkeni olan sosyodemografik özellikler, kriminolojik özellikler (özgeçmiş/ soy geçmiş özellikleri, suç ve suça ilişkin özellikler) uygulanan ‘Kişisel Bilgi Formu’ ile toplanmıştır. Amaca yönelik olarak yani bağımlı değişken olan cinayet faillerinin kişilik özelliklerini de Minnesota Çok Yönlü Kişilik Envanteri (MMPI), araştırmacı tarafından uygulanarak bilgi toplanmıştır.

2.2.1. Kişisel Bilgi Formu

Hazırlanan bu form ile çalışmaya katılan erkek tutuklu ve hükümlülerin sosyodemografik, ekonomik özelliklerini, ve kriminolojik yani işlenen suça ilişkin suç aleti, suç yeri, saati, mağdurun kimliği ve işlenen suçun kişinin kendisine göre nedenleri ile aile yapılarını anlamaya yönelik bilgiler toplanmıştır. ‘Kişisel Bilgi Formu’ 18 maddeden oluşmaktadır.

2.2.2. Minnesota Çok Yönlü Kişilik Envanteri (MMPI)

Kişilik envanterleri arasında en yaygın kullanılanlardan biri olan MMPI, 1943 yılında yayımlanan, bir çok ülkede çeviri ve standardizasyonu yapılan bu test,

Strake R Hathaway ve J. Charnley Mckinley tarafından geliştirilmiştir. Türkçe çevirisi ise Işık Savaşır tarafından yapılmıştır (Şar & Öğünç, 2007).

MMPI hazırlanması esnasında ilk olarak, çok sayıda maddeyi bir araya toparlanmış ve Hathaway ve Mckinley, psikolojik ve psikiyatrik vaka öykülerinden, daha önce yayınlanmış kişilik ve sosyal tutum ölçeklerinden kişilik ile ilgili ve ders kitaplarından bir çok önermeler çıkarmışlardır. 1000' e yaklaşan bu önermelerden birbiri ile ilgili olamayan 504 maddeyi ayırmışlardır. Daha sonrasında da, kriter gruplarını seçmişlerdir. Bu kriter gruplardan ilki Minnesota Üniversite Hastanesinde yatan hastaların ziyaretçileri olmuştur ve bunlara daha sonra başka normal gruplarda eklenmiştir. İkinci grubu da hastanede yatan ve psikiyatrik tedavi gören hastalar oluşturmuştur. Klinik grup aldıkları tanıya göre farklı alt gruplara ayrılmıştır. Bu gruplar hipokondri, depresyon, histeri, paranoya, şizofreni, psikopatik sapma, psikasten ve hipomanidir. Ölçekleri hazırlamada son adım ise testin maddelerini normal ve klinik gruplara uygulamak olmuştur. Her klinik grup için madde analizi yapılmış ve bu şekilde belirlenen maddeler ait oldukları klinik ölçeklerin içinde toparlanmıştır. Araştırmacılar hazırlanan klinik ölçeğin geçerliliğini araştırmak için yeni bir normal ve klinik gruba testi uygulamışlardır. Normal ve tanısı belli olan klinik grubun puanları arasında anlamlı farklılıklar var ise, klinik ölçeğin geçerli olduğunu, bundan sonra da tanısı bilinmeyen hastalar üzerinde ayrıntılı tanısal değerlendirme amacı ile uygulanabileceği sonucuna varmışlardır. Bir süre sonra da teste iki klinik ölçek daha eklenmiştir. İlki Erkeklik – Kadınlık (Mf) ölçeği, homoseksüel erkeklerle, heteroseksüel erkekleri ayırt edebilmek için hazırlanmıştır. Ancak bu iki grubun farklı yanıtladıkları madde sayısı az olduğundan, bu ölçeği hazırlamada kullandıkları yaklaşımı değiştirerek, ilk çalışmadan elde edilen az

sayıdaki maddeye, normal erkekler ile normal kadınların farklı yanıtladıkları MMPI maddelerini ve “Terman ve Miles I” (1936) ölçeğinden alınan bazı maddeleri de eklemiştir. İkinci ölçek ise; sosyal içedönme (Si), Drake (1946) tarafından hazırlanmış ve MMPI’nin temel ölçeklerinden biri haline getirilmiştir (Graham, 1998).

Envanter hazırlanırken, geçerlik ölçekleri olarak bilinen ve normalden sapmış yanıtlama tutumlarını gösteren üç ölçek daha geliştirilmiştir. İlk olarak “Yalan” ölçeği olarak adlandırılan L ölçeği; kişinin kendini olumlu bir şekilde göstermek için başvurduğu, karmaşık ve ustaca olmayan çabaları belirlemek için hazırlanmıştır. Mantıksal yaklaşım ile oluşturulan L ölçeği maddeleri, kişinin karakterindeki zayıflıkları kabul etme cesaretini gösterip gösteremediğini ölçer (Graham, 1998).

Bir diğeri olan F ölçeği; test alma görevine, amaçlanana farklı şekilde yaklaşan kişileri belirlemeye çalışır. Bu maddeler seçilirken, normal grubun her maddeyi hangi sıklık ile işaretledikleri incelenmiş ve yanlış olarak işaretlenen maddeleri ayırmışlardır. Maddeleri, normallerden farklı yanıtlayan kişinin diğer tepkilerinde de sapma olabileceği düşünülmüştür. Diğer bir özelliği de eğer profil geçersiz değilse F ölçeği, psikopatolojinin derecesinin de bir göstergesidir (Graham, 1998).

Sonucusu olan K ölçeği, klinik savunmacılığı belirlemek için geliştirilmiştir. Bu maddeler, hasta oldukları halde normal MMPI profili veren kişilerin test cevapları ile psikopatoloji belirtisi göstermeyen ve normal profil veren kişilerin test cevapları ampirik olarak karşılaştırılarak hazırlanmıştır. Yüksek K puanlarının savunmacılığı göstereceği ve testi yanıtlayış tarzı hakkında fikir vereceği

düşünülmüştür. Daha sonra yazarlar, savunmacı test tutumu K ölçeğinde yükselmeye, klinik ölçeklerde ise düşmeye yol açıyorsa, bu tutum olmasaydı ölçeklerin ne derece yükseleceği ve kişinin gerçek davranışlarının ne olacağı tahmin edilebilir. Bundan dolayı K ölçeği tarafından belirlenen savunmacılığı düzeltmek için her bir klinik ölçeğe belirli K oranları eklenmiş ama bazı ölçeklere, ham puan kişinin klinik durumunu daha iyi yansıttığı için K düzeltme işlemi uygulamamışlardır (Graham, 1998).

Günümüzde, MMPI testinin başlangıç amacına pek ulaşamadığı, yani tanısı bilinmeyen hastaları geçerli bir şekilde sınıflandırmadığı görülmektedir. Belli bir tanı grubundan gelen bir hastanın beklenen klinik ölçekten yüksek puan almasına rağmen, profilde başka alt ölçeklerden de yüksek puan aldığı görülmüştür. Klinik ölçeklerin adlarının düşündürdüğü sendromların saf bir ölçümünü yansıtmadığı ortaya çıkmıştır. İlerleyen çalışmalar ile MMPI'nin klinik ölçeklerden çoğunun birbiri ile ilgili olduğunu ve bu nedenle yalnızca tek bir ölçeğin yükselmesinin mümkün olmadığı görülmüştür. O yüzden günümüzde MMPI başlangıç amacından çok farklı kullanılmakta ve farklı tanı gruplarından gelen kişilerin test puanları arasında güvenilir farklılıklar olduğu için klinik ölçeklerin bazı özellikleri ölçtüğü kabul edilmektedir. Yeni yaklaşım ile klinik ölçeklerin adlarına atfedilen anlamları değiştirme gereğini getirdiği için günümüzde, klinik etiketler yerine numaralar kullanılmaktadır. MMPI testi başlangıç amacına ulaşamamasına rağmen, elde edilen profile dayanarak kişi hakkında tahminlerde bulunulabileceği ve davranışlarının tanımlanabileceği ispat edilmiştir (Graham, 1998).

Minnesota Çok Yönlü Kişilik Envanteri; kişinin kendi cevaplandığı 566 maddeden oluşmaktadır. Testi alan kişi, her bir maddenin kendisine uygun olup olmadığını “doğru”, “yanlış” yada “bilmiyorum” yanıtlarından birini seçerek cevaplandırır. Uyaran belirsiz olmadığı ve kişinin teste verebileceği cevaplar sınırlandırıldığı için MMPI testi kişiliği objektif olarak değerlendiren bir teknik olarak görülmektedir. Bireysel yada grup uygulamasından sonra, kişinin verdiği yanıtlar elle yada bilgisayar ile objektif olarak değerlendirilir. Testin 3 geçerlik ve 10 klinik alt ölçeği vardır. Puanlama sonucunda bu alt ölçeklere ve geçerlik puanlarına ulaşılır ve bu ham puanlar T puanlarına çevrilir. Envanterin kadın ve erkekler için ayrı normları vardır. Profil çizerken bu T puanlar kullanılır. Bu profil, incelenen kişinin özellikleri hakkında yapacağımız tahminler için bir temel görevindedir (Graham, 1998).

L ölçeği toplumca hoş karşılanmayan ancak hemen hemen herkesin yaptığı davranışları içeren 15 maddeden oluşmaktadır. Hepsi yanlış olarak puanlanır ve bu alt ölçeğe ilişkin maddeler daha önceki çalışmalardan oluşturulmuştur. Bu nedenle tek ampirik olarak oluşmamış tek alt ölçektir (Ceyhan & Oral, 1998).

F ölçeğinden elde edilen T puanı 100’e eşit yada 100’den fazla ise profil geçersiz sayılır ve normalden sapmış bir cevaplama tarzı düşünülmektedir. T puanı 80-99 arasında ise, kişinin bütün yanlışların işaretlediğini yada kişinin hasta numarası yaptığını göstermektedir. Ancak kişinin yardım çağrısı için kullanarak, sorunlarını abartmış olması da olabilmektedir. Psikotik kişilerle ağır nevrotik kişilerin T puanları 65-79 arasındadır. T puanı 50-64 arasına düştüğünde bazı özel alanlarda yani aile ilişkileri, cinsel ilgiler, antisosyal inançlar gibi konularla ilgili

olan maddeler işaretlenmiştir (Sorias, 1998). 64 maddenin 21'i psikotik alt testlerdeki maddeler (6, 7, 8 ve 9 alt testleri) ile binişiklik göstermektedir. Bu nedenle F' in yükselmesi psikotik alt testlerdeki yükselme ile birlikte olmaktadır (Ceyhun & Oral, 1998).

K ölçeği puanları yorumlanırken, kişinin sosyo-ekonomik durumu göz önünde bulundurulmalıdır. Yüksek okul ve yüksek eğitilmiş kişilerin T puanı, 55-70 arasındadır. Bundan dolayı, bu düzeyden gelen kişilerde 70'in üzerindeki puanlar yüksek, 50'nin altında ki puanlar düşük kabul edilmektedir (Graham, 1998). K alt testindeki 30 maddenin temeli klinik alt testlerin gücünü kuvvetlendirmektedir. Beş alt teste (Hs, Pd, Pt, Sc, Ma) K puanlarının eklenmesi, alt testlerin normal ve ölçüt grubun birbirinden ayırt etmesini sağlamaktadır (Ceyhun & Oral, 1998).

MMPI' da ilk geliştirilen testler olan klinik testler, 1, 2, 3 alt testleri nevrotik üçlü ve 6, 7, 8, alt testleri de psikotik üçlü kabul edilmektedir. Hipokondriasis yani Hs alt testi 1 olarak numaralandırılmaktadır. Bu alt test, bedensel işlevler ve var olmayan hastalıklar ile aşırı ilgilenmeyi içermektedir. Bu alt teste sadece 8 madde bu alt ölçeğe özgüdür ve 20 madde histeri alt testi ile binişiktir. 4 madde şizofreni ile 1 madde de paranoya alt testleriyle binişiktir (Ceyhun & Oral, 1998). Hs'nin yükselmesi, hipokondria, nevrasteni, depresyon yada anksiyete gibi klinik tanılardan biri ile kendini gösteren nevrotik bir durumu düşündürür (Graham, 1998).

Depresyon yani D alt ölçeği 2 ile numaralandırılmaktadır. Somatik depresyonu ölçmek için geliştirilmiştir. Maddeler apati, kendini değersiz hissetme, umutsuzluk ve temel güdülerin inkarı ile ilgilidir ve fiziksel belirtiler, uyku

bozukluğu, düşünce ve hareketler de yavaşlama ile ilgili maddelerde bulunmaktadır. Depresyon alt testinde 60 madde vardır ve bunun 47'si diğer nevroitik ve psikotik alt testler ile binişiklik göstermektedir. Sadece 13 madde depresyona özgüdür (Ceyhun & Oral, 1998).

Histeri yani Hy alt ölçeği 3 ile numaralandırılmaktadır. Somatik maddeler ile sosyal kolaylaştırma maddelerini içermektedir. Gerginlik, korkular, kuruntular ile ilgili maddelerde bulunmaktadır. Ayrıcada bu maddelere zıt olarak kişisel eksiklikleri ve temek güdüleri reddetmeyle ilgili ve başlarının güvenilir, sevilebilir insanlar olduğunu yadsıyan maddeler de bulunmaktadır. 60 madde histeri için belirlenmiştir. Bu testin 30 maddesi Hs alt testi ile binişiklik gösterir (Ceyhun & Oral, 1998). Hy'nin puanları, entelektüel yetenek, eğitim durumu ve sosyal sınıfta ilişkilidir (Graham, 1998).

4 numara ile belirtilen alt ölçek olan psikopatik sapma Pd genel sosyal uyumsuzluğa işaret eder. Psikopatik kişilik bozukluğu olan bireylerin kişilik özelliklerini ölçmek için oluşturulmuştur. 50 maddeden 10' u Pd' ye özgüdür ve geri kalan 40 madde klinik alt testler ve K ve F ile binişiklik gösterir. Pd, Hs alt testi ile 1, Mf alt testi ile 1 yada 2 (kadın veya erkek olmak farklılık yaratıyor), Hy ve Sc ile 10 ve D ve Hy ile 7 maddede binişiklik göstermektedir (Ceyhun & Oral, 1998). Pd' den yüksek puan alanlar, toplum kurallarını ve değerlerini özümsemede büyük güçlük çekerler ve çok sayıda antisosyal davranış sergilerler (Graham, 1998).

Mf yani kadınlık – erkeklik alt testi 5 numara ile belirtilmektedir. Erkek yada kadın rollerinin temel özelliklerini ölçmeyi amaçlamaktadır. Erkeklerde cinsel

sapmalarla ilgili bozukluklarda görülen kişilik özelliklerini anlamak için geliştirilmiştir. Mf alt testinin bir uça maskuliniteyi ve karşıt uça feminiteyi ölçtüğü belirtilmektedir (Ceyhun & Oral, 1998).

Paranoya yani Pa alt testi 6 numara ile belirtilmektedir. Bu alt test aşırı duyarlılık, kolay incinme, kuşkuculuk, tutum ve fikirlerde katılık gibi 40 maddeden oluşmaktadır (Ceyhun & Oral, 1998).

Psikasteni Pt alt testi 7 ile numaralandırılmaktadır. Kendine güven eksikliği, bunaltı, korkular, kendisinin yetersiz olduğundan şüphelenme, aşırı duyarlılık ve harekete geçmede tereddütle ilgili maddeler bulunmaktadır. Bu alt testte yalnızca 9 madde kendine özgüdür. 17 madde alt test Sc, 13 madde D ile Sc – D arasındaki maddeler diğer klinik alt ölçeklerle binişiktir. Geçerlik alt testlerinden sadece F ile 1 madde binişiktir (Ceyhun & Oral, 1998).

8 ile numaralandırılan şizofreni yani Sc alt testi, tuhaf düşünme ve algılama, sosyal yabancılaşma, aile ilişkilerinde kopma, dikkatin yoğunlaşması ve tepki kontrolünde güçlükler, ciddi bir ilgi kaybı, kendilik değeri ve kimlikle ilgili önemli kuşkular ve cinsel sorunları içeren maddelerden oluşmaktadır. Bu alt test de 78 maddeden oluşmaktadır. Pt alt testi ile 17 maddesi, Ma alt testi ile 11 maddesi ve F alt testi ile 15 maddesi binişiktir. Yalnızca 16 maddesi kendisine özgüdür (Ceyhun & Oral, 1998).

9 numara ile numaralandırılan hipomani Ma, 46 maddeden oluşmaktadır. Duygulanımda artış, fikir uçuşmaları ve eksitasyonu ölçmeyi amaçlar. Bu alt test ile

ajite depresyon gibi psikopatolojiyi belirlemede de yararlanılır. Kendine özgü 15 maddesi vardır. Diğer maddeler binişiklik göstermektedir. Sc ile 11 maddeyi paylaşır (Ceyhun & Oral, 1998).

0 olarak numaralandırılan Si yani sosyal içedönüklük alt testi kişinin içedönüklük ve dışadönüklük derecesini belirlemek için oluşturulmuştur. Alt test Si 70 madde sosyal paylaşım ve kişiler arası ilişkilerde rahatlığın bir göstergesidir. 26 madde Si'ye özgüdür. Diğer maddeler D ve Pt alt testleri ile paylaşılmaktadır (Ceyhun & Oral, 1998). Si yüksek puan alanlar, sosyal ortamlarda çok güvensiz ve huzursuz olabilirler. Kendilerine güvenleri yoktur ve başkaları tarafından soğuk ve uzak olarak tanımlanırlar (Graham, 1998).

2.3.İşlem

Bu çalışma için ilk önce T.C. Adalet Bakanlığı Tevkif Evleri Müdürlüğünden izin alınmıştır. İzin alındıktan sonra Maltepe 1 Nolu L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna gidilmiş ve orada yapılacak olan görüşmeler, çalışmanın amacı anlatılarak izin alınmıştır. Cezaevindeki tutuklu veya hükümlülerle görüşülebilmek için “Görüşme Talep Formu” hazırlanmıştır (EK 3). Bu formlara onay veren kişilere uygulanmak üzere “Kişisel Bilgi Formu” düzenlenmiştir (EK 1). Bu formdan sonra “MMPI onam formu” hazırlanmıştır (EK 4). MMPI kitapçıkları ve cevap kağıtları çoğaltılmıştır. Formlar hazırlandıktan sonra cezaevine gidilerek “Görüşme Talep Formları” dağıtılmıştır. Formların neticesinde onay veren kişiler tek tek görüşmeye çağrılıp, orada tekrar araştırmanın amacı ve araştırmanın ne olduğu sözlü olarak ifade edilmiştir. “Kişisel Bilgi Formu” doldurulduktan sonra MMPI (Minnesota Çok Yönlü Kişilik Envanteri) envanteri hakkında sözlü olarak nasıl yapılacağına dair bilgi verilip, bunun sonucunda “MMPI Onam Formları” imzalatılmıştır. MMPI kitapçıkları verilerek cevaplandırılmaları istenmiştir. Bütün bu veriler toplandıktan sonra istatistiksel analiz yapıp, bulgular elde edilmiştir.

3. BULGULAR

Bu bölümde araştırmada ele alınan amaçlar doğrultusunda cezaevinden toplanan anketlerden elde edilen verilerin istatistiksel çözümlenmeler sonucunda elde edilen bulgular ve yorumlar yer almaktadır.

Bulgular bölümünde önce örneklem grubunun genel yapısını tanıtıcı frekans ve yüzde dağılımlarına kısa açıklamaları ile birlikte yer verilmiştir. Daha sonra ise envanter ile elde edilen veriler araştırmanın amaçları ve bu amaçların sunuluş sırasına göre istatistiksel analizlere tabi tutulmuştur.

3.1. GRUBUN GENEL YAPISINA İLİŞKİN FREKANS ve YÜZDELER

Araştırma ile elde edilen ve örneklem grubunu oluşturan kişilere ait demografik verilerin frekans ve yüzde dağılımları aşağıda sırasıyla verilmiştir.

Tablo 1: Cinayet türü değişkenine ilişkin frekans ve yüzde dağılımları				
	<i>f</i>	<i>%</i>	<i>Geç.%</i>	<i>Yığ. %</i>
Aile içi	30	32,3	32,3	32,3
Aile dışı	63	67,7	67,7	100,0
Toplam	93	100,0	100,0	

Araştırmaya katılan kişilerin cinayet türü değişkenine göre dağılımı incelendiğinde; %67,7'sinin aile dışı, kalan %32,3'ünün ise aile içi cinayet işlediği görülmektedir.

Yaş	Genel		Aile içi		Aile dışı	
	<i>F</i>	%	<i>f</i>	%	<i>F</i>	%
20 – 35 yaş arası	55	59,1	9	30,0	46	73,0
36 yaş üzeri	38	40,9	21	70,0	17	27,0
Toplam	93	100,0	30	100,0	63	100,0

Aile içi cinayet işleyen kişilerle aile dışı cinayet işleyen kişileri yaş değişkenine göre karşılaştırıldığında; aile içi cinayet işleyen kişilerin çoğunluğunun (%70) 36 yaş üzerinde olduğu görülürken, aile dışı cinayet işleyenlerin çoğunluğu (%73) 20-35 yaş aralığındadır.

Doğum yeri	Genel		Aile içi		Aile dışı	
	<i>F</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%
BATI	33	35,5	7	23,3	26	41,3
ORTA	23	24,7	11	36,7	12	19,0
DOĞU	37	39,8	12	40,0	25	39,7
Toplam	93	100,0	30	100,0	63	100,0

Araştırmaya katılan kişilerin doğum yeri değişkenine göre dağılımı incelendiğinde; en fazla doğu bölgelerinde doğan kişiler, en az da orta bölgelerde doğan kişiler olduğu görülmektedir. Aile içi cinayetler doğu bölgelerinde (%40) daha

yoğun iken, batı bölgelerde (%41.3) aile dışı cinayetler daha yoğun olduğu görülmektedir.

Nüfus kaydı	Genel		Aile içi		Aile dışı	
	<i>F</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%
BATI	27	29,0	8	26,7	19	30,2
ORTA	24	25,8	9	30,0	15	23,8
DOĞU	42	45,2	13	43,3	29	46,0
Toplam	93	100,0	30	100,0	63	100,0

Araştırmaya katılan kişilerin nüfus kaydı değişkenine göre dağılımı incelendiğinde; en fazla doğu bölgelerinde kaydı olan kişiler, en az da orta bölgelerde kaydı olan kişiler olduğu görülmektedir. Aile içi cinayet işleyen kişilerin nüfus kayıtları incelendiğinde, %43,3 oranında doğu bölgesinde olduğu görülmektedir. Aile dışı cinayetler işleyen kişiler de %46 oranında doğu bölgesinde olduğu görülmektedir.

Çalışmada bahsedilen Batı bölgeler; Turhal, İstanbul, Afyon, Adapazarı, Düzce, Alanya, Gölçük, Sakarya, Bulgaristan, Balıkesir illerini kapsamaktadır. Orta bölgeler; Amasya, Sivas, Kastamonu, Samsun, Ankara, Yozgat, Tokat, Adana, Sinop, Çankırı, Karabük, Kayseri, Kırıkkale illerini kapsamaktadır. Doğu bölgeler; Muş, Siirt, Bingöl, Erzincan, Kars, Malatya, Gaziantep, Rize, Elazığ, Ağrı, Trabzon, Erzurum, Artvin, Bitlis, Bayburt, Van, Diyarbakır illerini kapsamaktadır.

İkamet yeri	Genel		Aile içi		Aile dışı	
	<i>F</i>	%	<i>F</i>	%	<i>F</i>	%
İSTANBUL	81	87,1	24	80,0	57	90,5
DİĞER	12	12,9	6	20,0	6	9,5
Toplam	93	100,0	30	100,0	63	100,0

Araştırmaya katılan kişilerin ikamet yeri değişkenine göre dağılımı incelendiğinde; %87,1'inin İstanbul'da ikamet ettiği,kalan %12,9'unun da İstanbul dışında ikamet ettiği görülmektedir.Aile içi cinayet işleyen kişilerde %80 ve aile dışı cinayet işleyen kişilerde %90,5 oranında İstanbul da ikamet ettiklerini görülmektedir.

Eğitim durumu	Genel		Aile içi		Aile dışı	
	<i>F</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%
İlkokul	31	33,3	13	43,3	18	28,6
Ortaokul	23	24,7	3	10,0	20	31,7
Lise	30	32,3	9	30,0	21	33,3
Yüksekokul	3	3,2	2	6,7	1	1,6
Yok	6	6,5	3	10,0	3	4,8
Toplam	93	100,0	30	100,0	63	100,0

Araştırmaya katılan kişilerin eğitim durumu değişkenine göre dağılımı incelendiğinde; kişilerin büyük çoğunluğunun sırasıyla ilkokul, lise ve ortaokul mezunu olduğu görülmektedir. Aile içi cinayet işleyen kişilerde ilk okul mezun oranı (%43), aile dışına göre (%28) daha fazladır.

Meslek	Genel		Aile içi		Aile dışı	
	<i>F</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%
İşçi	3	3,2	1	3,3	2	3,2
Çiftçi	3	3,2	3	10,0	0	0
Serbest	72	77,4	23	76,7	49	77,8
Mühendis	2	2,2	0	0	2	3,2
İşsiz	7	7,5	0	0	7	11,1
Diğer	6	6,5	3	10,0	3	4,8
Toplam	93	100,0	30	100,0	63	100,0

Araştırmaya katılan kişilerin meslek değişkenine göre dağılımı incelendiğinde; kişilerin %77,4'ünün serbest meslekte çalıştıklarını (oto tamirciliği, güvenlik görevlisi, şoför vb. iş alanları ağırlıklı) görülmektedir. Aile içi cinayet işleyen kişilere bakıldığında, %76,7 oranında serbest meslek ile uğraştıklarını görülmektedir. Aile içi cinayet işleyen kişiler arasında işsiz bulunmadığı da görülmektedir.

Medeni durum	Genel		Aile içi		Aile dışı	
	<i>F</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%
Bekar	34	36,6	6	20,0	28	44,4
Evli	39	41,9	14	46,7	25	39,7
Boşanmış	15	16,1	9	30,0	6	9,5
Birliktelik	5	5,4	1	3,3	4	6,3
Toplam	93	100,0	30	100,0	63	100,0

Araştırmaya katılan kişilerin medeni durum değişkenine göre dağılımı incelendiğinde; kişilerin %41,9'unun evli, %36,6'sının bekâr olduğu görülmektedir. Aile içi cinayet işleyen kişilerde boşanma oranı %30 iken, aile dışı cinayet işleyen kişilerde %44,4 oranında bekar olduğunu görülmektedir.

Aile yapısı	Genel		Aile içi		Aile dışı	
	<i>F</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%
Çekirdek	71	76,3	22	73,3	49	77,8
Kalabalık	22	23,7	8	26,7	14	22,2
Toplam	93	100,0	30	100,0	63	100,0

Araştırmaya katılan kişilerin aile yapısı değişkenine göre dağılımı incelendiğinde; %76,3'ünün çekirdek, kalan %23,7'sinin ise kalabalık aileden geldiği

görülmektedir. Her iki cinayet türünde de aile yapısına bakıldığında, çekirdek aile yapılarına sahip oldukları görülmektedir.

Sosyo ekonomik	Genel		Aile içi		Aile dışı	
	<i>F</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%
Kötü	8	8,6	4	13,3	4	6,3
Ancak geçinebilir	34	36,6	12	40,0	22	34,9
Vasat	19	20,4	5	16,7	14	22,2
İyi	32	34,4	9	30,0	23	36,5
Toplam	93	100,0	30	100,0	63	100,0

Araştırmaya katılan kişilerin sosyo ekonomik düzeylerini algılama değişkenine göre dağılımı incelendiğinde; kişilerin %36,6'sı ekonomik olarak durumlarını ancak geçinebilir olarak algılayan, %8,6'sının kötü olarak algıladığı görülmektedir. Aile içi cinayet işleyen kişilerin ekonomik durumlarına bakıldığında %40 oranında ancak geçinebilir oldukları görülmektedir. Aynı şekilde aile dışı cinayet işleyen kişilerin de ekonomik durumları %34,9 oranında ancak geçinebilir oldukları görülmektedir.

Sabıka var mı?	Genel		Aile içi		Aile dışı	
	<i>F</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%
Evet	33	35,5	5	16,7	28	44,4
Hayır	60	64,5	25	83,3	35	55,6
Toplam	93	100,0	30	100,0	63	100,0

Araştırmaya katılan kişilerin sabıka kaydı değişkenine göre dağılımı incelendiğinde; %35,5'inin sabıkası olduğu, kalan %64,5'inin ise olmadığı görülmektedir. Aile içi cinayet işleyen kişiler ile aile dışı cinayet işleyen kişilerin

sabıka oranları incelediğin de, aile dışı cinayet işleyen kişilerin sabıka oranının (%44) daha fazla olduğu görülmektedir.

Ailede sabıka var mı?	Genel		Aile içi		Aile dışı	
	<i>F</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%
Evet	19	20,4	4	13,3	15	23,8
Hayır	74	79,6	26	86,7	48	76,2
Toplam	93	100,0	30	100,0	63	100,0

Araştırmaya katılan kişilerin aile sabıka değişkenine göre dağılımı incelendiğinde; %79,6'sının ailede sabıkasının olmadığı, kalan %20,4'ünün ise ailede de sabıkalı birinin olduğu görülmektedir. Aile dışı cinayet işleyen kişilerin ailelerinde daha fazla sabıka oranı (%23,8) olduğu görülmektedir.

Cinayet saati	Genel		Aile içi		Aile dışı	
	<i>F</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%
Gündüz (06,00-18,00)	34	36,6	12	40,0	22	34,9
Gece (18,00-06,00)	59	63,4	18	60,0	41	65,1
Toplam	93	100,0	30	100,0	63	100,0

Araştırmaya katılan kişilerin cinayet saati değişkenine göre dağılımı incelendiğinde; %63,4'ünün gece, kalan %36,6'sının ise gündüz saatlerinde cinayet işlediği görülmektedir. Aile içi cinayetlerin %60' ının ve aile dışı cinayetlerin %65,1' inin gece işlendiği görülmektedir.

Cinayet yeri	Genel		Aile içi		Aile dışı	
	<i>F</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%
Ev	24	25,8	14	46,7	10	15,9
İşyeri	18	19,4	4	13,3	14	22,2
Sokak	51	54,8	12	40,0	39	61,9
Toplam	93	100,0	30	100,0	63	100,0

Araştırmaya katılan kişilerin cinayet yeri değişkenine göre dağılımı incelendiğinde; %54,8'inin sokakta, %25,8'inin evde ve kalan %19,4'ünün de işyerinde olduğu görülmektedir. Aile içi cinayetler ev içerisinde (%46,7) daha fazla iken, aile dışı cinayetler sokakta (%61,9) daha fazla işlendiği görülmektedir.

Cinayet aleti	Genel		Aile içi		Aile dışı	
	<i>F</i>	%	<i>f</i>	%	<i>F</i>	%
Ateşli	51	54,8	15	50,0	36	57,1
Delici – kesici	34	36,6	13	43,3	21	33,3
Ezici – künt	3	3,2	0	0	3	4,8
Diğer	5	5,4	2	6,7	3	4,8
Toplam	93	100,0	30	100,0	63	100,0

Araştırmaya katılan kişilerin kullandıkları cinayet aleti değişkenine göre dağılımı incelendiğinde; kişilerin %54,8'inin ateşli silahlarla, %36,6'sının delici-kesici aletlerle cinayet işlediği görülmektedir. Aile içi cinayet işleyen kişiler %50 oranında birinci sırada ateşli silah ve %43,3 oranında ikinci sırada delici kesici aletler kullandıkları görülmektedir. Aile dışı cinayet işleyen kişilerde %57,1 oranında en fazla ateşli silah ve %33,3 oranında kesici delici aletler kullanmaktadırlar.

Cinayet mağduru	Genel		Aile içi		Aile dışı	
	<i>F</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%
Aile	19	20,4	19	63,3	0	0
Akraba	11	11,8	11	36,7	0	0
Tanıdık	27	29,1	0	0	27	42,9
Yabancı	36	38,7	0	0	36	57,1
Toplam	93	100,0	30	100,0	63	100,0

Araştırmaya katılan kişilerin cinayete kurban giden kişilerin yakınlığı değişkenine göre dağılımı incelendiğinde; kişilerin %38,7'sinin yabancıyı, %29,1'sinin tanıdık birini, %20,4'ünün aile içinden birini ve kalan %11,8'sinin de akrabayı öldürdüğü görülmektedir. Aile içi cinayetleri incelediğinde, eş öldürmenin (%30) ilk sırada yer aldığı görülmektedir. Bunu sırasıyla kardeş cinayetleri (%26,7), akraba cinayetleri (%26,7), ebevyin cinayetleri (%10) ve çocuk cinayetleri (%6,6) izlemektedir.

Neden	Genel		Aile içi		Aile dışı	
	<i>F</i>	%	<i>F</i>	%	<i>f</i>	%
Geçimsizlik	7	7,5	6	20,0	1	1,6
Ahlak	13	14,0	7	23,3	6	9,5
Çıkar çatışması	22	23,7	7	23,3	15	23,8
Münakaşa	35	37,6	8	26,7	27	42,9
Nesfi müdafaa	7	7,5	1	3,3	6	9,5
Gasp	2	2,2	0	0	2	3,2
Diğer	7	7,5	1	3,3	6	9,5
Toplam	93	100,0	30	100,0	63	100,0

Araştırmaya katılan kişilerin cinayet sebebi değişkenine göre dağılımı incelendiğinde; kişilerin %37,6'sının münakaşadan, %23,7'sinin çıkar çatışması nedeni ile ve %14'ünün ahlak sebeplerinden dolayı cinayet işledikleri görülmektedir. Aile

içinde geçimsizlik (%20) ve ahlaki sebepler (%23,3) ön plana çıkarken, aile dışında münakaşa (%42,9) ve çıkar çatışması (%23,8) ön plandadır.

Sigara kullanımı	Genel		Aile içi		Aile dışı	
	<i>F</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%
Evet	70	75,3	22	73,3	48	76,2
Hayır	23	24,7	8	26,7	15	23,8
Toplam	93	100,0	30	100,0	63	100,0

Araştırmaya katılan kişilerin sigara kullanımı değişkenine göre dağılımı incelendiğinde; %75,3'ünün kullandığı, kalan %24,7'sinin ise kullanmadığı görülmektedir.

Alkol kullanımı	Genel		Aile içi		Aile dışı	
	<i>F</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%
Evet	35	37,6	9	30,0	26	41,3
Hayır	58	62,4	21	70,0	37	58,7
Toplam	93	100,0	30	100,0	63	100,0

Araştırmaya katılan kişilerin alkol kullanımı değişkenine göre dağılımı incelendiğinde; %37,6'sının kullandığı, kalan %62,4'ünün ise kullanmadığı görülmektedir. Aile içi cinayet işleyen kişilerde %30 oranında alkol kullanılırken, aile dışı cinayet işleyen kişilerde bu oran %41,3'tür.

Uyuşturucu kullanımı	Genel		Aile içi		Aile dışı	
	<i>F</i>	%	<i>F</i>	%	<i>f</i>	%
Evet	25	26,9	3	10,0	22	34,9
Hayır	68	73,1	27	90,0	41	65,1
Toplam	93	100,0	30	100,0	63	100,0

Araştırmaya katılan kişilerin uyuşturucu kullanımı değişkenine göre dağılımı incelendiğinde; %26,9'unun kullandığı, kalan %73,1'inin ise kullanmadığı görülmektedir. Aile dışı cinayetlerde uyuşturucu madde kullanımı %34,9 oranı ile aile içi cinayet işleyen kişilere göre uyuşturucu madde kullanımı daha fazla olduğu görülmektedir. Bu maddeler arasında esrar kullanımı en fazladır. Bunu sırasıyla kokain ve extacy izlemektedir.

	N			\bar{X}			SS		
	AİLE İÇİ	AİLE DIŞI	TOPLAM	AİLE İÇİ	AİLE DIŞI	TOPLAM	AİLE İÇİ	AİLE DIŞI	TOPLAM
L (Yalan Söyleme)	30	63	93	7,36	7,31	7,33	2,79	2,67	2,69
F (Olağandışılık)	30	63	93	15,73	15,06	15,28	10,30	7,61	8,52
K (savunuculuk)	30	63	93	12,06	12,60	12,43	4,57	4,66	4,61
HS (Hipokondriazis)	30	63	93	18,40	17,77	17,97	5,76	4,97	5,21
D (Depresyon)	30	63	93	26,66	25,03	25,55	5,92	5,61	5,73
Hy (Histeri)	30	63	93	26,13	25,00	25,36	6,65	5,32	5,77
Pd(Psikopatiksapma)	30	63	93	26,97	28,40	27,94	4,58	5,34	5,13
Mf(Kadınlık/Erkeklik)	30	63	93	26,80	26,20	26,39	3,83	3,72	3,75
Pa (Paranoya)	30	63	93	16,73	16,71	16,72	5,20	4,68	4,83
Pt (Psikasteni)	30	63	93	34,53	33,50	33,83	7,01	6,54	6,67
Sc (Şizofreni)	30	63	93	39,10	36,28	37,19	12,19	9,67	10,57
Ma (Hipomani)	30	63	93	22,11	23,20	22,85	4,15	4,27	4,24
Si(Sosyal içedönüklük)	30	63	93	33,63	30,65	31,61	7,38	7,49	7,55

Minnesota çok yönlü kişilik envanteri Alt Boyutlarına ilişkin minimum ve maksimum puanların yanı sıra aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri tabloda verilmiştir. Bu sonuçlara göre, en yüksek puan her iki grupta da şizofreni “Sc” alt

boyutunda çıkarken, en düşük puan Paranoya “Pa”alt boyutunda çıkmıştır. Ayrıca, şizofreni “Sc” alt boyutunda grubun aldığı puanların birbirlerine en uzak bulunurken, Kadınlık / Erkeklik “Mf” alt boyutunda alınan puanlar birbirlerine en yakın bulunmuştur.

Çalışma ve karşılaştırma grubunun MMPI ortalama grup puanları tablo 21’ de görülmektedir. Çalışma grubunun profilinde Histeri 65 T, Paranoya 64 T, Depresyon 63 T, Sosyal içedönüklük ve şizofreni 61 T değerindedir.

Karşılaştırma grubunun ortalama profil değerleri ise; Paranoya 64 T, Psikopatiksapma 64 T, Histeri 62 T değerindedir. Hipokondriazis , Depresyon alt testleri de 60 T değerindedir.

3.2. MINNESOTA ÇOK YÖNLÜ KİŞİLİK ENVANTERİ ALT BOYUTLARI PUANLARININ DEMOGRAFİK ÖZELLİKLERE GÖRE ANALİZLERİ

Tablo 22: Minnesota Çok Yönlü Kişilik Envanteri Alt Boyutlarının Cinayet türü Değişkenine Göre Anamlı Bir Farklılık Gösterip Göstermediğini Belirlemek Üzere Yapılan T Testi Sonuçları								
Alt boyutlar	Cinayet türü	n	\bar{X}	Ss	Sh	t-test		
						t	sd	P
“L”	Aile içi	30	7,3667	2,79758	,51077	,082	91	,935
	Aile dışı	63	7,3175	2,67501	,33702			
“F”	Aile içi	30	15,7333	10,30545	1,88151	,361	91	,719
	Aile dışı	63	15,0476	7,61456	,95934			
“K”	Aile içi	30	12,0667	4,57077	,83450	-,522	91	,603
	Aile dışı	63	12,6032	4,66469	,58770			
“Hs”	Aile içi	30	18,4000	5,76464	1,05247	,537	91	,593
	Aile dışı	63	17,7762	4,97600	,62692			
“D”	Aile içi	30	26,6667	5,92676	1,08207	1,290	91	,200
	Aile dışı	63	25,0317	5,61383	,70728			
“Hy”	Aile içi	30	26,1333	6,65781	1,21554	,883	91	,379
	Aile dışı	63	25,0000	5,32493	,67088			
“Pd”	Aile içi	30	26,9733	4,58986	,83799	-1,963	91	,045*
	Aile dışı	63	28,4063	5,34150	,67297			
“Mf”	Aile içi	30	26,8000	3,83631	,70041	,711	91	,479
	Aile dışı	63	26,2063	3,72939	,46986			
“Pa”	Aile içi	30	16,7333	5,20566	,95042	,018	91	,986
	Aile dışı	63	16,7143	4,68845	,59069			
“Pt”	Aile içi	30	34,5333	7,01099	1,28003	,690	91	,492
	Aile dışı	63	33,5079	6,54235	,82426			
“Sc”	Aile içi	30	39,1000	12,19765	2,22698	1,203	91	,232
	Aile dışı	63	36,2857	9,67609	1,21907			
“Ma”	Aile içi	30	22,1133	4,15549	,75869	-1,160	91	,249
	Aile dışı	63	23,2032	4,27226	,53825			
“Si”	Aile içi	30	33,6333	7,38817	1,34889	2,011	91	,041*
	Aile dışı	63	30,6524	7,49645	,94446			

* $p < .05$

Aritmetik ortalamalar arasındaki farkın test edilmesinden önce Levene’s testi ile iki dağılımın varyanslarının homojen olup olmadığı hipotezi sınanmış,

varyansların homojen olduğu saptanmıştır. Bu işlemin ardından ortalamalar arasındaki farkın test edilmesi işlemlerine geçilmiştir.

Tablo 22’de görüldüğü üzere, Minnesota ok Yönlü Kişilik Envanteri alt boyutlarının cinayet türü değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız grup t-testi sonucunda, aile içi cinayet işleyen kişilerin aritmetik ortalamaları ile aile dışı cinayet işleyen kişilerin aritmetik ortalamaları arasındaki fark, Psikopatiksapma “Pd” ve Sosyal İçedönüklük “Si” alt boyutlarında %5 düzeyinde anlamlı bulunurken diğer alt boyutlarda %5 düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. “Pd” alt boyutunda ortaya çıkan istatistiksel farklılığın aile dışı cinayet işleyen kişilerin lehine olduğu görülürken, “Si” alt boyutunda ortaya çıkan istatistiksel farklılığın aile içi cinayet işleyen kişilerin lehine olduğu görülmektedir.

Tablo 23: Minnesota Çok Yönlü Kişilik Envanteri Alt Boyutlarının yaş Değişkenine Göre Anlamlı Bir Farklılık Gösterip Göstermediğini Belirlemek Üzere Yapılan T Testi Sonuçları								
Alt boyutlar	Yaş	n	\bar{X}	ss	sh	t-test		
						t	sd	P
“L”	20-35	55	7,5273	2,44081	,32912	,832	91	,408
	36 üzeri	38	7,0526	3,04868	,49456			
“F”	20-35	55	14,9091	7,03503	,94860	-,488	91	,627
	36 üzeri	38	15,7895	10,39011	1,68550			
“K”	20-35	55	12,4545	4,39620	,59278	,061	91	,951
	36 üzeri	38	12,3947	4,97855	,80763			
“Hs”	20-35	55	17,8982	4,69138	,63259	-,175	91	,861
	36 üzeri	38	18,0921	5,96709	,96799			
“D”	20-35	55	25,0909	5,38610	,72626	-,947	91	,346
	36 üzeri	38	26,2368	6,21869	1,00880			
“Hy”	20-35	55	24,7636	5,64691	,76143	-1,212	91	,229
	36 üzeri	38	26,2368	5,92491	,96115			
“Pd”	20-35	55	28,4000	5,45147	,73508	1,031	91	,305
	36 üzeri	38	27,2842	4,61739	,74904			
“Mf”	20-35	55	26,3455	3,87880	,52302	-,161	91	,872
	36 üzeri	38	26,4737	3,61481	,58640			
“Pa”	20-35	55	16,3818	4,49482	,60608	-,811	91	,419
	36 üzeri	38	17,2105	5,30761	,86101			
“Pt”	20-35	55	33,3818	5,20858	,70232	-,792	91	,430
	36 üzeri	38	34,5000	8,39482	1,36182			
“Sc”	20-35	55	36,6000	8,33467	1,12385	-,649	91	,518
	36 üzeri	38	38,0526	13,23580	2,14713			
“Ma”	20-35	55	23,0545	4,10338	,55330	,553	91	,582
	36 üzeri	38	22,5579	4,47749	,72634			
“Si”	20-35	55	31,4745	6,75418	,91073	-,213	91	,832
	36 üzeri	38	31,8158	8,67072	1,40658			

Aritmetik ortalamalar arasındaki farkın test edilmesinden önce Levene’s testi ile iki dağılımın varyanslarının homojen olup olmadığı hipotezi sınanmış, varyansların homojen olduğu saptanmıştır. Bu işlemin ardından ortalamalar arasındaki farkın test edilmesi işlemlerine geçilmiştir.

Tablo 23'te görüldüğü üzere, Minnesota Çok Yönlü Kişilik Envanteri alt boyutlarının yaş değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız grup t-testi sonucunda, 20-35 yaş arası kişilerin aritmetik ortalamaları ile 36 ve üstü yaşa sahip kişilerin aritmetik ortalamaları arasındaki fark, %5 düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır.

Tablo 24: Minnesota Çok Yönlü Kişilik Envanteri Alt Boyutlarının nüfus kaydı değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek üzere yapılan Kruskal Wallis testi sonuçları

Alt boyutlar	Gruplar	N	S.O.	x ²	Sd	p
	Nüfus kaydı					
“L”	BATI	27	47,15	,081	2	,960
	ORTA	24	45,71			
	DOĞU	42	47,64			
“F”	BATI	27	38,33	4,004	2	,135
	ORTA	24	51,73			
	DOĞU	42	49,87			
“K”	BATI	27	51,04	,982	2	,612
	ORTA	24	43,79			
	DOĞU	42	46,24			
“Hs”	BATI	27	44,74	,615	2	,735
	ORTA	24	45,33			
	DOĞU	42	49,40			
“D”	BATI	27	48,43	,108	2	,947
	ORTA	24	46,58			
	DOĞU	42	46,32			
“Hy”	BATI	27	47,33	1,063	2	,588
	ORTA	24	42,35			
	DOĞU	42	49,44			
“Pd”	BATI	27	49,59	1,658	2	,437
	ORTA	24	40,92			
	DOĞU	42	48,81			
“Mf”	BATI	27	46,41	,074	2	,964
	ORTA	24	48,27			
	DOĞU	42	46,65			
“Pa”	BATI	27	41,17	3,837	2	,147
	ORTA	24	43,10			
	DOĞU	42	52,98			
“Pt”	BATI	27	48,26	,892	2	,640
	ORTA	24	42,54			
	DOĞU	42	48,74			
“Sc”	BATI	27	44,89	,842	2	,656
	ORTA	24	44,44			
	DOĞU	42	49,82			
“Ma”	BATI	27	43,04	,823	2	,663
	ORTA	24	48,42			
	DOĞU	42	48,74			
“Si”	BATI	27	40,11	3,181	2	,204
	ORTA	24	53,48			
	DOĞU	42	47,73			

Tablo 24'te görüldüğü üzere, Minnesota Çok Yönlü Kişilik Envanteri alt boyutlarının nüfus kaydı değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla Kruskal Wallis testinden yararlanılmıştır. Yapılan analiz sonucunda, kişilerin sıra ortalamaları arasındaki fark, hiçbir alt boyutta %5 düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır.

Tablo 25: Minnesota Çok Yönlü Kişilik Envanteri Alt Boyutlarının eğitim durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek üzere yapılan Kruskal Wallis testi sonuçları

Alt boyutlar	Gruplar		N	S.O.	X ²	Sd	p
	Eğitim Durumu						
“L”	İlkokul		31	44,58	1,992	4	,737
	Ortaokul		23	48,50			
	Lise		30	51,00			
	Yüksekokul		3	36,33			
	Yok		6	39,08			
“F”	İlkokul		31	52,58	9,591	4	,048*
	Ortaokul		23	42,74			
	Lise		30	45,72			
	Yüksekokul		3	8,33			
	Yok		6	60,25			
“K”	İlkokul		31	46,21	4,763	4	,313
	Ortaokul		23	43,67			
	Lise		30	48,65			
	Yüksekokul		3	77,67			
	Yok		6	40,25			
“Hs”	İlkokul		31	51,26	5,495	4	,240
	Ortaokul		23	40,37			
	Lise		30	50,78			
	Yüksekokul		3	21,50			
	Yok		6	44,25			
“D”	İlkokul		31	56,23	10,769	4	,029*
	Ortaokul		23	39,17			
	Lise		30	48,97			
	Yüksekokul		3	16,83			
	Yok		6	34,58			
“Hy”	İlkokul		31	53,45	3,518	4	,475
	Ortaokul		23	42,09			
	Lise		30	46,72			
	Yüksekokul		3	36,17			
	Yok		6	39,33			
“Pd”	İlkokul		31	51,31	5,324	4	,256
	Ortaokul		23	46,13			
	Lise		30	48,53			
	Yüksekokul		3	20,00			
	Yok		6	33,92			
“Mf”	İlkokul		31	45,60	6,072	4	,194
	Ortaokul		23	39,83			
	Lise		30	54,62			
	Yüksekokul		3	27,50			
	Yok		6	53,42			
“Pa”	İlkokul		31	49,23	7,358	4	,118
	Ortaokul		23	42,87			
	Lise		30	48,90			
	Yüksekokul		3	11,67			
	Yok		6	59,50			
“Pt”	İlkokul		31	55,15	10,865	4	,028*
	Ortaokul		23	39,78			
	Lise		30	49,35			
	Yüksekokul		3	10,00			
	Yok		6	39,33			
“Sc”	İlkokul		31	52,52	10,238	4	,037*
	Ortaokul		23	38,93			
	Lise		30	50,47			
	Yüksekokul		3	8,17			
	Yok		6	51,50			
“Ma”	İlkokul		31	45,05	5,635	4	,228
	Ortaokul		23	44,09			
	Lise		30	51,83			
	Yüksekokul		3	19,00			
	Yok		6	58,08			
“Si”	İlkokul		31	55,56	11,197	4	,024*
	Ortaokul		23	44,74			
	Lise		30	45,10			
	Yüksekokul		3	4,17			
	Yok		6	42,33			

* $p < .05$

Tablo 26: Minnesota Çok Yönlü Kişilik Envanteri Alt Boyutlarının eğitim durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek üzere yapılan Kruskal Wallis testi sonuçları (Aile İçi Cinayet Grubu)

Alt boyutlar	Gruplar	N	S.O.	x ²	Sd	P
	Eğitim Durumu					
“F”	İlkokul	13	18,62	8,576	4	,073
	Ortaokul	3	11,17			
	Lise	9	13,67			
	Yüksekokul	2	2,00			
	Yok	3	20,83			
“D”	İlkokul	13	17,92	7,377	4	,117
	Ortaokul	3	12,33			
	Lise	9	18,00			
	Yüksekokul	2	5,00			
	Yok	3	7,67			
“Pt”	İlkokul	13	17,65	5,754	4	,218
	Ortaokul	3	11,00			
	Lise	9	17,17			
	Yüksekokul	2	3,50			
	Yok	3	13,67			
“Sc”	İlkokul	13	17,19	6,271	4	,180
	Ortaokul	3	12,50			
	Lise	9	16,22			
	Yüksekokul	2	1,50			
	Yok	3	18,33			
“Si”	İlkokul	13	17,19	6,852	4	,144
	Ortaokul	3	13,00			
	Lise	9	17,94			
	Yüksekokul	2	1,50			
	Yok	3	12,67			

Tablo 27: Minnesota Çok Yönlü Kişilik Envanteri Alt Boyutlarının eğitim durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek üzere yapılan Kruskal Wallis testi sonuçları (Aile Dışı Cinayet Grubu)

Alt boyutlar	Gruplar	N	S.O.	x ²	Sd	P
	Eğitim Durumu					
“F”	İlkokul	18	34,08	2,429	4	,657
	Ortaokul	20	29,75			
	Lise	21	32,40			
	Yüksekokul	1	10,00			
	Yok	3	39,00			
“D”	İlkokul	18	38,31	4,773	4	,311
	Ortaokul	20	27,70			
	Lise	21	31,95			
	Yüksekokul	1	9,50			
	Yok	3	30,67			
“Pt”	İlkokul	18	37,53	4,837	4	,304
	Ortaokul	20	28,48			
	Lise	21	32,90			
	Yüksekokul	1	7,00			
	Yok	3	24,33			
“Sc”	İlkokul	18	35,61	3,492	4	,479
	Ortaokul	20	27,23			
	Lise	21	34,38			
	Yüksekokul	1	13,00			
	Yok	3	31,83			
“Si”	İlkokul	18	37,78	5,147	4	,273
	Ortaokul	20	33,20			
	Lise	21	27,93			
	Yüksekokul	1	6,50			
	Yok	3	26,33			

Tablo 25’da görüldüğü üzere, Minnesota Çok Yönlü Kişilik Envanteri alt boyutlarının eğitim durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla Kruskal Wallis testinden yararlanılmıştır. Yapılan analiz sonucunda, kişilerin sıra ortalamaları arasındaki fark, “F”ölçeğinin yanısıra, Depresyon “D”, Psikasteni “Pt”, Şizofreni “Sc” ve Sosyal İçedönüklük “Si” alt boyutlarında %5 düzeyinde anlamlı bulunurken diğer alt boyutlarda %5 düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. Kruskal Wallis testi sonucunda ortaya çıkan farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için tamamlayıcı testlerden (t-testi ve Mann Whitney U testi) yararlanılmıştır. Yapılan analiz sonucunda, anlamlı farklılığın ortaya çıktığı tüm alt boyutlarda yüksek öğrenim mezunu olan kişilerin, eğitim seviyesi düşük diğer kişilere nazaran daha yüksek puan aldığı görülmektedir.

Tablo 28: Minnesota Çok Yönlü Kişilik Envanteri Alt Boyutlarının medeni durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek üzere yapılan Kruskal Wallis testi sonuçları

Alt boyutlar	Gruplar	N	S.O.	x ²	Sd	P
	Medeni Durumu					
“L”	Bekar	34	48,34	,183	3	,980
	Evli	39	46,76			
	Boşanmış	15	45,43			
	Birliktelik	5	44,50			
“F”	Bekar	34	49,87	4,065	3	,255
	Evli	39	44,41			
	Boşanmış	15	40,83			
	Birliktelik	5	66,20			
“K”	Bekar	34	47,24	,917	3	,821
	Evli	39	49,24			
	Boşanmış	15	42,63			
	Birliktelik	5	41,00			
“Hs”	Bekar	34	51,40	3,658	3	,301
	Evli	39	45,22			
	Boşanmış	15	37,90			
	Birliktelik	5	58,30			
“D”	Bekar	34	49,19	,381	3	,944
	Evli	39	45,45			
	Boşanmış	15	46,70			
	Birliktelik	5	45,10			
“Hy”	Bekar	34	50,34	,965	3	,810
	Evli	39	44,32			
	Boşanmış	15	45,77			
	Birliktelik	5	48,90			
“Pd”	Bekar	34	58,93	11,232	3	,011*
	Evli	39	38,53			
	Boşanmış	15	41,17			
	Birliktelik	5	49,50			
“Mf”	Bekar	34	41,46	2,827	3	,419
	Evli	39	48,56			
	Boşanmış	15	52,20			
	Birliktelik	5	56,90			
“Pa”	Bekar	34	48,81	1,305	3	,728
	Evli	39	44,51			
	Boşanmış	15	45,80			
	Birliktelik	5	57,70			
“Pt”	Bekar	34	51,07	2,523	3	,471
	Evli	39	44,38			
	Boşanmış	15	41,23			
	Birliktelik	5	57,00			
“Sc”	Bekar	34	52,32	4,282	3	,233
	Evli	39	42,51			
	Boşanmış	15	41,93			
	Birliktelik	5	61,00			
“Ma”	Bekar	34	52,66	4,299	3	,231
	Evli	39	44,72			
	Boşanmış	15	37,17			
	Birliktelik	5	55,80			
“Si”	Bekar	34	47,40	,124	3	,989
	Evli	39	47,40			
	Boşanmış	15	46,33			
	Birliktelik	5	43,20			

*p<.05

Tablo 29: Minnesota Çok Yönlü Kişilik Envanteri Alt Boyutlarının medeni durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek üzere yapılan Kruskal Wallis testi sonuçları(Aile İçi Cinayet Grubu)						
Alt boyutlar	Gruplar	N	S.O.	x ²	Sd	p
	Medeni Durumu					
“Pd”	Bekar	6	14,42	13,732	3	,003**
	Evli	14	16,71			
	Boşanmış	9	13,78			
	Birliktelik	1	20,50			

**p<.01

Tablo 30: Minnesota Çok Yönlü Kişilik Envanteri Alt Boyutlarının medeni durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek üzere yapılan Kruskal Wallis testi sonuçları(Aile Dışı Cinayet Grubu)						
Alt boyutlar	Gruplar	N	S.O.	x ²	Sd	p
	Medeni Durumu					
“Pd”	Bekar	28	41,09	1,027	3	,795
	Evli	25	22,48			
	Boşanmış	6	31,00			
	Birliktelik	4	29,38			

Tablo 28’de görüldüğü üzere, Minnesota Çok Yönlü Kişilik Envanteri alt boyutlarının medeni durum değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla Kruskal Wallis testinden yararlanılmıştır. Yapılan analiz sonucunda, kişilerin sıra ortalamaları arasındaki fark, Psikopatiksapma “Pd” alt boyutunda %5 düzeyinde anlamlı bulunurken diğer alt boyutlarda %5 düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. Kruskal Wallis testi sonucunda ortaya çıkan farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için tamamlayıcı testlerden (t-testi ve Mann Whitney U testi) yararlanılmıştır. Yapılan analiz sonucunda, anlamlı farklılığın ortaya çıktığı “Pd” alt boyutunda evli olan kişilerin, bekarlara nazaran daha yüksek puan aldığı görülmektedir.

Tablo 31: Minnesota Çok Yönlü Kişilik Envanteri Alt Boyutlarının Aile türü değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek üzere yapılan Mann Whitney U testi sonuçları

Alt boyutlar	Aile Türü	N	S.O	S.T.	Mann Whitney U test		
					U	z	p
“L”	Çekirdek	71	48,37	3434,50	683,500	-,888	,375
	Kalabalık	22	42,57	936,50			
“F”	Çekirdek	71	46,27	3285,00	729,000	-,471	,638
	Kalabalık	22	49,36	1086,00			
“K”	Çekirdek	71	48,50	3443,50	674,500	-,966	,334
	Kalabalık	22	42,16	927,50			
“Hs”	Çekirdek	71	46,08	3272,00	716,000	-,588	,557
	Kalabalık	22	49,95	1099,00			
“D”	Çekirdek	71	45,48	3229,00	673,000	-,978	,328
	Kalabalık	22	51,91	1142,00			
“Hy”	Çekirdek	71	46,80	3322,50	766,500	-,131	,895
	Kalabalık	22	47,66	1048,50			
“Pd”	Çekirdek	71	43,46	3085,50	529,500	-2,274	,023*
	Kalabalık	22	58,43	1285,50			
“Mf”	Çekirdek	71	50,56	3590,00	528,000	-2,300	,021*
	Kalabalık	22	35,50	781,00			
“Pa”	Çekirdek	71	44,99	3194,50	638,500	-1,291	,197
	Kalabalık	22	53,48	1176,50			
“Pt”	Çekirdek	71	45,81	3252,50	696,500	-,766	,444
	Kalabalık	22	50,84	1118,50			
“Sc”	Çekirdek	71	45,82	3253,00	697,000	-,760	,447
	Kalabalık	22	50,82	1118,00			
“Ma”	Çekirdek	71	46,93	3332,00	776,000	-,045	,964
	Kalabalık	22	47,23	1039,00			
“Si”	Çekirdek	71	46,55	3305,00	749,000	-,290	,772
	Kalabalık	22	48,45	1066,00			

* $p < .05$

Tablo 32: Minnesota Çok Yönlü Kişilik Envanteri Alt Boyutlarının Aile türü değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek üzere yapılan Mann Whitney U testi sonuçları (Aile İçi Cinayet Grubu)							
Alt boyutlar	Aile Türü	N	S.O	S.T.	Mann Whitney U test		
					U	z	P
“Pd”	Çekirdek	22	13,70	301,50	48,500	-1,855	,064
	Kalabalık	8	20,44	163,50			
“Mf”	Çekirdek	22	16,80	369,50	59,500	-1,353	,176
	Kalabalık	8	11,94	95,50			

Tablo 33: Minnesota Çok Yönlü Kişilik Envanteri Alt Boyutlarının Aile türü değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek üzere yapılan Mann Whitney U testi sonuçları (Aile Dışı Cinayet Grubu)							
Alt boyutlar	Aile Türü	N	S.O	S.T.	Mann Whitney U test		
					U	z	P
“Pd”	Çekirdek	49	30,16	1478,00	253,000	-1,488	,137
	Kalabalık	14	38,43	538,00			
“Mf”	Çekirdek	49	34,30	1680,50	230,500	-1,868	,062
	Kalabalık	14	23,96	335,50			

Tablo 31’de görüldüğü üzere, Minnesota Çok Yönlü Kişilik Envanteri alt boyutlarının aile türü değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla Mann Whitney U testinden yararlanılmıştır. Analiz sonucunda, çekirdek aileye sahip kişiler ile kalabalık aileden gelen kişilerin sıralar ortalamaları arasındaki fark, Psikopatiksapma “Pd” ve Kadınlık/Erkeklik “Mf” alt boyutlarında %5 düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bulunurken, diğer alt boyutlarda anlamlı bulunmamıştır. “Pd” alt boyutunda ortaya çıkan farklılık, çekirdek aileden gelen kişilerin lehineyken, “Mf” alt boyutunda ortaya çıkan farklılık kalabalık aileden gelen kişilerin lehine bulunmuştur.

Tablo 34: Minnesota Çok Yönlü Kişilik Envanteri Alt Boyutlarının Ekonomik durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek üzere yapılan Kruskal Wallis testi sonuçları

Alt boyutlar	Gruplar	N	S.O.	x ²	Sd	p
	Ekonomik Durumu					
“L”	Kötü	8	44,56	9,238	3	,026*
	Ancak geçinilebilir	34	36,47			
	Vasat	19	53,55			
	İyi	32	54,91			
“F”	Kötü	8	51,50	4,836	3	,184
	Ancak geçinilebilir	34	53,71			
	Vasat	19	45,71			
	İyi	32	39,52			
“K”	Kötü	8	48,69	3,425	3	,331
	Ancak geçinilebilir	34	40,78			
	Vasat	19	47,37			
	İyi	32	52,97			
“Hs”	Kötü	8	48,94	1,216	3	,749
	Ancak geçinilebilir	34	46,96			
	Vasat	19	52,03			
	İyi	32	43,58			
“D”	Kötü	8	55,44	3,977	3	,264
	Ancak geçinilebilir	34	47,91			
	Vasat	19	53,39			
	İyi	32	40,13			
“Hy”	Kötü	8	55,75	2,808	3	,422
	Ancak geçinilebilir	34	45,49			
	Vasat	19	53,29			
	İyi	32	42,69			
“Pd”	Kötü	8	48,25	3,700	3	,296
	Ancak geçinilebilir	34	48,00			
	Vasat	19	55,42			
	İyi	32	40,63			
“Mf”	Kötü	8	64,25	3,676	3	,299
	Ancak geçinilebilir	34	44,82			
	Vasat	19	46,66			
	İyi	32	45,20			
“Pa”	Kötü	8	47,63	6,807	3	,078
	Ancak geçinilebilir	34	53,31			
	Vasat	19	52,03			
	İyi	32	37,16			
“Pt”	Kötü	8	58,56	4,348	3	,226
	Ancak geçinilebilir	34	48,78			
	Vasat	19	51,08			
	İyi	32	39,80			
“Sc”	Kötü	8	52,69	4,547	3	,208
	Ancak geçinilebilir	34	50,65			
	Vasat	19	51,87			
	İyi	32	38,81			
“Ma”	Kötü	8	46,38	,439	3	,932
	Ancak geçinilebilir	34	49,37			
	Vasat	19	46,21			
	İyi	32	45,11			
“Si”	Kötü	8	51,81	5,306	3	,151
	Ancak geçinilebilir	34	49,94			
	Vasat	19	54,24			
	İyi	32	38,38			

*p<.05

Tablo 35: Minnesota Çok Yönlü Kişilik Envanteri Alt Boyutlarının Ekonomik durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek üzere yapılan Kruskal Wallis testi sonuçları(Aile İçi Cinayet Grubu)						
Alt boyutlar	Gruplar	N	S.O.	x ²	Sd	p
	Ekonomik Durumu					
“L”	Kötü	4	16,25	0,709	3	,871
	Ancak geçinilebilir	12	13,88			
	Vasat	5	16,80			
	İyi	9	16,61			

Tablo 36: Minnesota Çok Yönlü Kişilik Envanteri Alt Boyutlarının Ekonomik durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek üzere yapılan Kruskal Wallis testi sonuçları(Aile Dışı Cinayet Grubu)						
Alt boyutlar	Gruplar	N	S.O.	x ²	Sd	p
	Ekonomik Durumu					
“L”	Kötü	4	27,00	9,902	3	,019*
	Ancak geçinilebilir	22	22,84			
	Vasat	14	37,21			
	İyi	23	38,46			

*p<.05

Tablo 34’de görüldüğü üzere, Minnesota Çok Yönlü Kişilik Envanteri alt boyutlarının ekonomik durum değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla Kruskal Wallis testinden yararlanılmıştır. Yapılan analiz sonucunda, Yalan Söyleme “L” ölçeğinde anlamlı farklılık ortaya çıkarken, kişilerin sıra ortalamaları arasındaki fark, tüm alt boyutlarda %5 düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. “L” ölçeğinde ortaya çıkan anlamlı farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için yapılan tamamlayıcı testler sonucunda, ekonomik durumu ancak geçinilebilir olan kişilerle, vasat ve iyi olan kişiler arasında, ancak geçinilebilir diyen kişilerin lehine bulunmuştur.

Tablo 37: Minnesota Çok Yönlü Kişilik Envanteri Alt Boyutlarının Sabıka Değişkenine Göre Anlamlı Bir Farklılık Gösterip Göstermediğini Belirlemek Üzere Yapılan T Testi Sonuçları								
Alt boyutlar	Sabıka	n	\bar{X}	ss	sh	t-test		
						t	sd	P
“L”	Evet	33	7,2424	2,91580	,50758	-,240	91	,811
	Hayır	60	7,3833	2,59786	,33538			
“F”	Evet	33	16,8182	8,31585	1,44760	1,305	91	,195
	Hayır	60	14,4167	8,58515	1,10834			
“K”	Evet	33	12,0606	5,13529	,89394	-,570	91	,570
	Hayır	60	12,6333	4,33733	,55995			
“Hs”	Evet	33	18,4242	5,28577	,92013	,610	91	,543
	Hayır	60	17,7317	5,21161	,67282			
“D”	Evet	33	25,8788	6,30851	1,09817	,397	91	,692
	Hayır	60	25,3833	5,44337	,70274			
“Hy”	Evet	33	25,2424	5,16013	,89826	-,152	91	,880
	Hayır	60	25,4333	6,12958	,79133			
“Pd”	Evet	33	29,7939	5,05235	,87950	2,663	91	,009**
	Hayır	60	26,9267	4,92272	,63552			
“Mf”	Evet	33	25,6667	4,09013	,71200	-1,400	91	,165
	Hayır	60	26,8000	3,52617	,45523			
“Pa”	Evet	33	17,9697	4,97170	,86546	1,974	91	,044*
	Hayır	60	16,0333	4,65402	,60083			
“Pt”	Evet	33	33,5455	6,02127	1,04817	-,313	91	,755
	Hayır	60	34,0000	7,05427	,91070			
“Sc”	Evet	33	37,5152	9,83972	1,71288	,216	91	,829
	Hayır	60	37,0167	11,02922	1,42387			
“Ma”	Evet	33	23,2303	4,18035	,72771	,636	91	,526
	Hayır	60	22,6433	4,29822	,55490			
“Si”	Evet	33	31,5182	8,49623	1,47900	-,090	91	,928
	Hayır	60	31,6667	7,05587	,91091			

* $p < .05$ ** $p < .01$

Tablo 38: Minnesota Çok Yönlü Kişilik Envanteri Alt Boyutlarının Sabıka Değişkenine Göre Anlamlı Bir Farklılık Gösterip Göstermediğini Belirlemek Üzere yapılan Mann Whitney U testi sonuçları (Aile İçi Cinayet Grubu)							
Alt boyutlar	Sabıka	N	S.O	S.T.	Mann Whitney		U test
					U	z	P
“Pd”	Evet	5	20,40	102,00	38,000	-1,365	,172
	Hayır	25	14,52	363,00			
“Pa”	Evet	5	16,40	82,00	58,000	-0,251	,802
	Hayır	25	15,32	383,00			

Tablo 39: Minnesota Çok Yönlü Kişilik Envanteri Alt Boyutlarının Sabıka Değişkenine Göre Anlamli Bir Farklılık Gösterip Göstermediğini Belirlemek Üzere yapılan Mann Whitney U testi sonuçları(Aile Dışı Cinayet Grubu)							
Alt boyutlar	Sabıka	N	S.O	S.T.	Mann Whitney U test		
					U	z	P
“Pd”	Evet	28	35,57	996,00	390,000	-1,383	,167
	Hayır	35	29,14	1020,00			
“Pa”	Evet	28	37,11	1039,00	347,000	-1,984	,047*
	Hayır	35	27,91	977,00			

* $p < .05$

Aritmetik ortalamalar arasındaki farkın test edilmesinden önce Levene’s testi ile iki dağılımın varyanslarının homojen olup olmadığı hipotezi sınanmış, varyansların homojen olduğu saptanmıştır. Bu işlemin ardından ortalamalar arasındaki farkın test edilmesi işlemlerine geçilmiştir.

Tablo 37’de görüldüğü üzere, Minnesota Çok Yönlü Kişilik Envanteri alt boyutlarının sabıka değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız grup t-testi sonucunda, sabıkası olan kişilerin aritmetik ortalamaları ile olmayan kişilerin aritmetik ortalamaları arasındaki fark, Psikopatiksapma “Pd” alt boyutlarında %1 düzeyinde, Paranoia “Pa” alt boyutlarında %5 düzeyinde anlamlı bulunurken diğer alt boyutlarda %5 düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. “Pd” ve “Pa” alt boyutlarında ortaya çıkan istatistiksel farklılığın sabıkası olan kişilerin lehine olduğu görülmektedir.

Tablo 40: Minnesota Çok Yönlü Kişilik Envanteri Alt Boyutlarının Aile sabıka değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek üzere yapılan Mann Whitney U testi sonuçları

Alt boyutlar	Aile sabıka	N	S.O	S.T.	Mann Whitney U test		
					U	z	P
“L”	Evet	19	44,05	837,00	647,000	-,537	,591
	Hayır	74	47,76	3534,00			
“F”	Evet	19	44,18	839,50	649,500	-,510	,610
	Hayır	74	47,72	3531,50			
“K”	Evet	19	45,13	857,50	667,500	-,339	,734
	Hayır	74	47,48	3513,50			
“Hs”	Evet	19	40,00	760,00	570,000	-1,268	,205
	Hayır	74	48,80	3611,00			
“D”	Evet	19	42,13	800,50	610,500	-,883	,377
	Hayır	74	48,25	3570,50			
“Hy”	Evet	19	40,68	773,00	583,000	-1,146	,252
	Hayır	74	48,62	3598,00			
“Pd”	Evet	19	52,66	1000,50	595,500	-1,025	,306
	Hayır	74	45,55	3370,50			
“Mf”	Evet	19	41,45	787,50	597,500	-1,011	,312
	Hayır	74	48,43	3583,50			
“Pa”	Evet	19	48,45	920,50	675,500	-,263	,793
	Hayır	74	46,63	3450,50			
“Pt”	Evet	19	46,24	878,50	688,500	-,138	,890
	Hayır	74	47,20	3492,50			
“Sc”	Evet	19	45,00	855,00	665,000	-,362	,717
	Hayır	74	47,51	3516,00			
“Ma”	Evet	19	52,24	992,50	603,500	-,948	,343
	Hayır	74	45,66	3378,50			
“Si”	Evet	19	41,63	791,00	601,000	-,973	,330
	Hayır	74	48,38	3580,00			

Tablo 40’da görüldüğü üzere, Minnesota Çok Yönlü Kişilik Envanteri alt boyutlarının aile sabıka değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla Mann Whitney U testinden yararlanılmıştır. Analiz sonucunda, ailede sabıkalı olan kişiler ile sabıkalı olmayan kişilerin sıralar ortalamaları arasındaki fark, tüm alt boyutlarda anlamlı bulunmamıştır.

Aritmetik ortalamalar arasındaki farkın test edilmesinden önce Levene’s testi ile iki dağılımın varyanslarının homojen olup olmadığı hipotezi sınanmış, varyansların homojen olduğu saptanmıştır. Bu işlemin ardından ortalamalar arasındaki farkın test edilmesi işlemlerine geçilmiştir.

Tablo 41: Minnesota Çok Yönlü Kişilik Envanteri Alt Boyutlarının Suç saati Değişkenine Göre Anlamli Bir Farklılık Gösterip Göstermediğini Belirlemek Üzere Yapılan T Testi Sonuçları

Alt boyutlar	Suç saati	n	\bar{X}	ss	sh	t-test		
						t	sd	P
“L”	Gündüz	34	7,4706	3,09678	,53109	,370	91	,712
	Gece	59	7,2542	2,46768	,32126			
“F”	Gündüz	34	15,3529	8,29342	1,42231	,072	91	,943
	Gece	59	15,2203	8,72386	1,13575			
“K”	Gündüz	34	13,5294	4,90661	,84148	1,763	91	,081
	Gece	59	11,7966	4,35803	,56737			
“Hs”	Gündüz	34	17,7353	5,06060	,86788	-,338	91	,736
	Gece	59	18,1169	5,34742	,69617			
“D”	Gündüz	34	25,8235	5,64866	,96874	,336	91	,738
	Gece	59	25,4068	5,82835	,75879			
“Hy”	Gündüz	34	25,3824	5,77883	,99106	,021	91	,983
	Gece	59	25,3559	5,82433	,75826			
“Pd”	Gündüz	34	28,0353	6,09072	1,04455	,129	91	,897
	Gece	59	27,8915	4,54287	,59143			
“Mf”	Gündüz	34	26,9412	3,75735	,64438	1,060	91	,292
	Gece	59	26,0847	3,74759	,48789			
“Pa”	Gündüz	34	17,1176	4,80382	,82385	,600	91	,550
	Gece	59	16,4915	4,87560	,63475			
“Pt”	Gündüz	34	33,5000	7,06356	1,21139	-,370	91	,712
	Gece	59	34,0339	6,49659	,84578			
“Sc”	Gündüz	34	37,1471	10,75099	1,84378	-,032	91	,975
	Gece	59	37,2203	10,55865	1,37462			
“Ma”	Gündüz	34	22,5882	4,30558	,73840	-,452	91	,652
	Gece	59	23,0034	4,23670	,55157			
“Si”	Gündüz	34	30,1500	7,95869	1,36490	-1,927	91	,047*
	Gece	59	32,4576	7,24288	,94294			

* $p < .05$

Tablo 42: Minnesota Çok Yönlü Kişilik Envanteri Alt Boyutlarının Suç saati Değişkenine Göre Anlamli Bir Farklılık Gösterip Göstermediğini Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney U testi sonuçları(Aile İçi Cinayet Grubu)

Alt boyutlar	Suç saati	N	S.O	S.T.	Mann Whitney U test		
					U	z	P
“Si”	Gündüz	12	14,25	171,00	93,000	-0,638	,523
	Gece	18	16,33	294,00			

Tablo 43: Minnesota Çok Yönlü Kişilik Envanteri Alt Boyutlarının Suç saati Değişkenine Göre Anlamli Bir Farklılık Gösterip Göstermediğini Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney U testi sonuçları(Aile Dışı Cinayet Grubu)							
Alt boyutlar	Suç saati	N	S.O	S.T.	Mann Whitney U test		
					U	z	P
“Si”	Gündüz	22	27,98	615,50	362,500	-1,278	,201
	Gece	41	34,16	1400,50			

Aritmetik ortalamalar arasındaki farkın test edilmesinden önce Levene’s testi ile iki dağılımın varyanslarının homojen olup olmadığı hipotezi sınanmış, varyansların homojen olduğu saptanmıştır. Bu işlemin ardından ortalamalar arasındaki farkın test edilmesi işlemlerine geçilmiştir.

Tablo 41’de görüldüğü üzere, Minnesota Çok Yönlü Kişilik Envanteri alt boyutlarının cinayet saati değişkenine göre anlamli bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız grup t-testi sonucunda, gündüz cinayet işleyen kişilerin aritmetik ortalamaları ile gece cinayet işleyen kişilerin aritmetik ortalamaları arasındaki fark, Sosyal İçedönüklük “Si” alt boyutunda %5 düzeyinde anlamli bulunurken diğer alt boyutlarda %5 düzeyinde istatistiksel olarak anlamli bulunmamıştır. “Si” alt boyutunda ortaya çıkan istatistiksel farklılığın gece cinayet işleyen kişilerin lehine olduğu görülmektedir.

Tablo 44: Minnesota Çok Yönlü Kişilik Envanteri Alt Boyutlarının Suç Yeri değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek üzere yapılan Kruskal Wallis testi sonuçları

Alt boyutlar	Gruplar	N	S.O.	x ²	Sd	p
	Suç yeri					
“L”	Ev	24	43,04	1,415	2	,493
	İşyeri	18	43,81			
	Sokak	51	49,99			
“F”	Ev	24	48,50	,525	2	,769
	İşyeri	18	42,92			
	Sokak	51	47,74			
“K”	Ev	24	43,88	,526	2	,769
	İşyeri	18	49,72			
	Sokak	51	47,51			
“Hs”	Ev	24	43,60	,719	2	,698
	İşyeri	18	50,67			
	Sokak	51	47,30			
“D”	Ev	24	47,21	,258	2	,879
	İşyeri	18	44,17			
	Sokak	51	47,90			
“Hy”	Ev	24	41,77	1,559	2	,459
	İşyeri	18	52,00			
	Sokak	51	47,70			
“Pd”	Ev	24	40,46	2,902	2	,234
	İşyeri	18	43,81			
	Sokak	51	51,21			
“Mf”	Ev	24	54,79	2,786	2	,248
	İşyeri	18	42,97			
	Sokak	51	44,75			
“Pa”	Ev	24	46,96	,004	2	,998
	İşyeri	18	46,67			
	Sokak	51	47,14			
“Pt”	Ev	24	49,42	,359	2	,836
	İşyeri	18	44,44			
	Sokak	51	46,76			
“Sc”	Ev	24	53,63	2,083	2	,353
	İşyeri	18	42,72			
	Sokak	51	45,39			
“Ma”	Ev	24	50,29	,854	2	,652
	İşyeri	18	49,19			
	Sokak	51	44,68			
“Si”	Ev	24	48,88	2,715	2	,257
	İşyeri	18	37,61			
	Sokak	51	49,43			

Tablo 44’de görüldüğü üzere, Minnesota Çok Yönlü Kişilik Envanteri alt boyutlarının suç yeri değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla Kruskal Wallis testinden yararlanılmıştır. Yapılan analiz sonucunda, kişilerin sıra ortalamaları arasındaki fark, tüm alt boyutlarda %5

düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. Bu durum cinayet işlenen yer seçiminin kişilik özeliğiyle ilişkili olmadığı şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 45: Minnesota Çok Yönlü Kişilik Envanteri Alt Boyutlarının Suç aleti değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek üzere yapılan Kruskal Wallis testi sonuçları						
Alt boyutlar	Gruplar	N	S.O.	x ²	Sd	P
	Suç aleti					
“L”	Ateşli	51	48,21	1,529	3	,676
	Delici kesici	34	43,96			
	Ezici künt	3	42,17			
	Diğer	5	58,30			
“F”	Ateşli	51	42,64	6,621	3	,085
	Delici kesici	34	56,13			
	Ezici künt	3	38,83			
	Diğer	5	34,30			
“K”	Ateşli	51	49,11	,927	3	,819
	Delici kesici	34	43,96			
	Ezici künt	3	41,33			
	Diğer	5	49,60			
“Hs”	Ateşli	51	45,22	0,515	3	,916
	Delici kesici	34	48,99			
	Ezici künt	3	51,33			
	Diğer	5	49,10			
“D”	Ateşli	51	42,75	3,775	3	,287
	Delici kesici	34	51,72			
	Ezici künt	3	42,33			
	Diğer	5	61,10			
“Hy”	Ateşli	51	46,00	0,250	3	,969
	Delici kesici	34	47,60			
	Ezici künt	3	50,17			
	Diğer	5	51,20			
“Pd”	Ateşli	51	48,67	1,165	3	,761
	Delici kesici	34	45,44			
	Ezici künt	3	53,17			
	Diğer	5	36,90			
“Mf”	Ateşli	51	43,91	2,793	3	,425
	Delici kesici	34	49,91			
	Ezici künt	3	41,33			
	Diğer	5	62,10			
“Pa”	Ateşli	51	44,43	4,205	3	,240
	Delici kesici	34	52,46			
	Ezici künt	3	56,83			
	Diğer	5	30,20			
“Pt”	Ateşli	51	44,20	8,107	3	,044*
	Delici kesici	34	55,53			
	Ezici künt	3	20,67			
	Diğer	5	33,40			
“Sc”	Ateşli	51	43,34	7,241	3	,065
	Delici kesici	34	56,00			
	Ezici künt	3	29,00			
	Diğer	5	33,90			
“Ma”	Ateşli	51	47,11	3,843	3	,279
	Delici kesici	34	50,82			
	Ezici künt	3	31,17			
	Diğer	5	29,40			
“Si”	Ateşli	51	46,63	2,586	3	,460
	Delici kesici	34	50,34			
	Ezici künt	3	26,33			
	Diğer	5	40,50			

*p<.05

Tablo 46: Minnesota Çok Yönlü Kişilik Envanteri Alt Boyutlarının Suç aleti değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek üzere yapılan Kruskal Wallis testi sonuçları(Aile İçi Cinayet Grubu)						
Alt boyutlar	Gruplar	N	S.O.	x ²	Sd	p
	Suç aleti					
“Pt”	Ateşli	36	31,21	4,841	3	,184
	Delici kesici	21	36,90			
	Ezici künt	3	14,33			
	Diğer	3	24,83			

Tablo 47: Minnesota Çok Yönlü Kişilik Envanteri Alt Boyutlarının Suç aleti değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek üzere yapılan Kruskal Wallis testi sonuçları(Aile Dışı Cinayet Grubu)						
Alt boyutlar	Gruplar	N	S.O.	x ²	Sd	p
	Suç aleti					
“Pt”	Ateşli	15	13,70	2,963	2	,227
	Delici kesici	13	18,46			
	Diğer	2	9,75			

Tablo 45’de görüldüğü üzere, Minnesota Çok Yönlü Kişilik Envanteri alt boyutlarının suç aleti değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla Kruskal Wallis testinden yararlanılmıştır. Yapılan analiz sonucunda, kişilerin sıra ortalamaları arasındaki fark, Psikasteni “Pt” alt boyutunda %5 düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bulunurken, diğer alt boyutlarda %5 düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. “Pt” alt boyutunda ortaya çıkan istatistiksel farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için tamamlayıcı testlerden yararlanılmıştır. Yapılan analiz sonucunda “Pt” alt boyutunda ortaya çıkan farklılığın, ezici-künt alet kullanan kişilerle, delici-kesici alet kullanan kişiler arasında, ezici-künt alet kullanan kişiler lehine bulunmuştur.

Tablo 48: Minnesota Çok Yönlü Kişilik Envanteri Alt Boyutlarının Suç Mağduru değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek üzere yapılan Kruskal Wallis testi sonuçları

Alt boyutlar	Gruplar	N	S.O.	x ²	Sd	P
	Suç mağduru					
“L”	Aile	19	41,29	2,678	3	,444
	Akraba	11	57,77			
	Tanıdık	27	46,11			
	Yabancı	36	47,39			
“F”	Aile	19	44,50	1,296	3	,730
	Akraba	11	49,00			
	Tanıdık	27	43,37			
	Yabancı	36	50,43			
“K”	Aile	19	41,66	1,678	3	,642
	Akraba	11	53,14			
	Tanıdık	27	49,80			
	Yabancı	36	45,85			
“Hs”	Aile	19	44,76	2,114	3	,544
	Akraba	11	53,59			
	Tanıdık	27	42,04			
	Yabancı	36	49,89			
“D”	Aile	19	51,55	6,264	3	,099
	Akraba	11	49,82			
	Tanıdık	27	36,11			
	Yabancı	36	51,90			
“Hy”	Aile	19	46,29	1,929	3	,587
	Akraba	11	54,82			
	Tanıdık	27	42,19			
	Yabancı	36	48,60			
“Pd”	Aile	19	41,47	6,253	3	,100
	Akraba	11	42,36			
	Tanıdık	27	41,06			
	Yabancı	36	55,79			
“Mf”	Aile	19	53,24	1,998	3	,573
	Akraba	11	41,91			
	Tanıdık	27	48,74			
	Yabancı	36	43,96			
“Pa”	Aile	19	45,50	1,608	3	,658
	Akraba	11	49,82			
	Tanıdık	27	42,28			
	Yabancı	36	50,47			
“Pt”	Aile	19	48,95	5,425	3	,143
	Akraba	11	51,23			
	Tanıdık	27	37,00			
	Yabancı	36	52,18			
“Sc”	Aile	19	49,39	3,659	3	,301
	Akraba	11	53,05			
	Tanıdık	27	38,80			
	Yabancı	36	50,04			
“Ma”	Aile	19	45,68	3,668	3	,300
	Akraba	11	33,95			
	Tanıdık	27	47,09			
	Yabancı	36	51,61			
“Si”	Aile	19	55,32	7,954	3	,047*
	Akraba	11	54,64			
	Tanıdık	27	35,33			
	Yabancı	36	49,03			

* $p < .05$

Tablo 48’da görüldüğü üzere, Minnesota Çok Yönlü Kişilik Envanteri alt boyutlarının suç mağduru değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla Kruskal Wallis testinden yararlanılmıştır. Yapılan analiz sonucunda, kişilerin sıra ortalamaları arasındaki fark, “Si” boyutunda %5 düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bulunurken, diğer alt boyutlarda %5 düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. “Si” alt boyutunda ortaya çıkan istatistiksel farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için tamamlayıcı testlerden yararlanılmıştır. Yapılan analiz sonucunda “Si” alt boyutunda ortaya çıkan farklılığın, aile dışı cinayetlerde yabancıların öldürülmesi lehine olduğu görülmektedir.

Tablo 49: Minnesota Çok Yönlü Kişilik Envanteri Alt Boyutlarının Suç nedeni değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek üzere yapılan Kruskal Wallis testi sonuçları						
Alt boyutlar	Gruplar	N	S.O.	x ²	Sd	p
	Suç nedeni					
“L”	Geçimsizlik	7	39,00	3,842	6	,698
	Ahlak	13	45,73			
	Çıkar çatışması	22	46,84			
	Münakaşa	35	49,09			
	Nesfi müdafaa	7	56,00			
	Gasp	2	19,00			
	Diğer	7	46,43			
“P”	Geçimsizlik	7	54,36	9,738	6	,136
	Ahlak	13	61,50			
	Çıkar çatışması	22	49,48			
	Münakaşa	35	40,34			
	Nesfi müdafaa	7	48,29			
	Gasp	2	65,00			
	Diğer	7	31,79			
“K”	Geçimsizlik	7	30,21	7,120	6	,310
	Ahlak	13	53,35			
	Çıkar çatışması	22	40,27			
	Münakaşa	35	51,17			
	Nesfi müdafaa	7	46,71			
	Gasp	2	32,75			
	Diğer	7	56,64			
“Hs”	Geçimsizlik	7	49,43	9,524	6	,146
	Ahlak	13	57,50			
	Çıkar çatışması	22	46,30			
	Münakaşa	35	45,40			
	Nesfi müdafaa	7	60,57			
	Gasp	2	12,25			
	Diğer	7	31,64			
“D”	Geçimsizlik	7	49,14	1,035	6	,984
	Ahlak	13	49,62			
	Çıkar çatışması	22	46,64			
	Münakaşa	35	46,80			
	Nesfi müdafaa	7	50,93			
	Gasp	2	34,00			
	Diğer	7	41,93			

“Hy”	Geçimsizlik	7	48,00	5,892	6	,435
	Ahlak	13	53,50			
	Çıkar çatışması	22	47,52			
	Münakaşa	35	48,57			
	Nesfi müdafaa	7	48,79			
	Gasp	2	16,00			
	Diğer	7	31,50			
“Pd”	Geçimsizlik	7	43,86	4,201	6	,650
	Ahlak	13	49,58			
	Çıkar çatışması	22	44,16			
	Münakaşa	35	49,69			
	Nesfi müdafaa	7	50,79			
	Gasp	2	66,00			
	Diğer	7	31,64			
“Mf”	Geçimsizlik	7	59,43	8,351	6	,214
	Ahlak	13	54,69			
	Çıkar çatışması	22	45,52			
	Münakaşa	35	44,37			
	Nesfi müdafaa	7	49,00			
	Gasp	2	3,25			
	Diğer	7	48,57			
“Pa”	Geçimsizlik	7	58,29	6,870	6	,333
	Ahlak	13	51,38			
	Çıkar çatışması	22	51,02			
	Münakaşa	35	41,67			
	Nesfi müdafaa	7	43,43			
	Gasp	2	76,00			
	Diğer	7	36,86			
“Pt”	Geçimsizlik	7	57,57	2,614	6	,855
	Ahlak	13	50,96			
	Çıkar çatışması	22	45,18			
	Münakaşa	35	45,57			
	Nesfi müdafaa	7	52,07			
	Gasp	2	42,25			
	Diğer	7	38,21			
“Sc”	Geçimsizlik	7	60,00	9,848	6	,131
	Ahlak	13	60,65			
	Çıkar çatışması	22	47,73			
	Münakaşa	35	41,39			
	Nesfi müdafaa	7	52,21			
	Gasp	2	47,50			
	Diğer	7	29,07			
“Ma”	Geçimsizlik	7	49,71	7,596	6	,269
	Ahlak	13	56,58			
	Çıkar çatışması	22	49,66			
	Münakaşa	35	44,09			
	Nesfi müdafaa	7	43,64			
	Gasp	2	73,25			
	Diğer	7	28,57			
“Si”	Geçimsizlik	7	55,21	4,256	6	,642
	Ahlak	13	47,27			
	Çıkar çatışması	22	47,39			
	Münakaşa	35	47,09			
	Nesfi müdafaa	7	55,71			
	Gasp	2	38,50			
	Diğer	7	30,36			

Tablo 49’de görüldüğü üzere, Minnesota Çok Yönlü Kişilik Envanteri alt boyutlarının suç nedeni değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla Kruskal Wallis testinden yararlanılmıştır. Yapılan analiz

sonucunda, kişilerin sıra ortalamaları arasındaki fark, tüm alt boyutlarda %5 düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. Bu durum, suç nedeni olarak gördüğü gerekçelerin kişilik özelliklerinde farklılaşmaya etki etmediği şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 50: Minnesota Çok Yönlü Kişilik Envanteri Alt Boyutlarının Sigara kullanımı değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek üzere yapılan Mann Whitney U testi sonuçları							
Alt boyutlar	Sigara	N	S.O	S.T.	Mann Whitney U test		
					U	z	p
“L”	Evet	70	45,79	3205,50	720,500	-,758	,449
	Hayır	23	50,67	1165,50			
“F”	Evet	70	46,45	3251,50	766,500	-,343	,731
	Hayır	23	48,67	1119,50			
“K”	Evet	70	46,95	3286,50	801,500	-,031	,975
	Hayır	23	47,15	1084,50			
“Hs”	Evet	70	48,49	3394,00	701,000	-,927	,354
	Hayır	23	42,48	977,00			
“D”	Evet	70	48,26	3378,50	716,500	-,789	,430
	Hayır	23	43,15	992,50			
“Hy”	Evet	70	48,64	3405,00	690,000	-1,026	,305
	Hayır	23	42,00	966,00			
“Pd”	Evet	70	49,34	3454,00	641,000	-1,461	,144
	Hayır	23	39,87	917,00			
“MF”	Evet	70	47,12	3298,50	796,500	-,076	,939
	Hayır	23	46,63	1072,50			
“Pa”	Evet	70	47,08	3295,50	799,500	-,049	,961
	Hayır	23	46,76	1075,50			
“Pt”	Evet	70	47,04	3292,50	802,500	-,022	,982
	Hayır	23	46,89	1078,50			
“Sc”	Evet	70	46,22	3235,50	750,500	-,486	,627
	Hayır	23	49,37	1135,50			
“Ma”	Evet	70	46,97	3288,00	803,000	-,018	,986
	Hayır	23	47,09	1083,00			
“Si”	Evet	70	46,42	3249,50	764,500	-,361	,718
	Hayır	23	48,76	1121,50			

Tablo 50’de görüldüğü üzere, Minnesota Çok Yönlü Kişilik Envanteri alt boyutlarının sigara kullanımı değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla Mann Whitney U testinden yararlanılmıştır. Analiz sonucunda, sigara kullanan kişiler ile kullanmayan kişilerin sıralar ortalamaları arasındaki fark, tüm alt boyutlarda anlamlı bulunmamıştır.

Tablo 51: Minnesota Çok Yönlü Kişilik Envanteri Alt Boyutlarının Alkol kullanımı Değişkenine Göre Anlamlı Bir Farklılık Gösterip Göstermediğini Belirlemek Üzere Yapılan T Testi Sonuçları								
Alt boyutlar	Alkol	n	\bar{X}	ss	sh	t-test		
						t	sd	P
“L”	Evet	35	6,5429	2,52450	,42672	-2,241	91	,027*
	Hayır	58	7,8103	2,71097	,35597			
“F”	Evet	35	16,2857	7,60252	1,28506	,893	91	,374
	Hayır	58	14,6552	9,04288	1,18739			
“K”	Evet	35	11,3714	4,43970	,75045	-1,737	91	,086
	Hayır	58	13,0690	4,64101	,60940			
“Hs”	Evet	35	17,6829	5,10418	,86276	-,421	91	,675
	Hayır	58	18,1552	5,32472	,69917			
“D”	Evet	35	26,6286	6,03951	1,02086	1,404	91	,164
	Hayır	58	24,9138	5,49732	,72183			
“Hy”	Evet	35	24,6000	5,33689	,90210	-,993	91	,323
	Hayır	58	25,8276	6,02375	,79096			
“Pd”	Evet	35	30,0629	5,16840	,87362	3,251	91	,002**
	Hayır	58	26,6655	4,70437	,61771			
“Mf”	Evet	35	25,3143	4,33027	,73195	-2,208	91	,030*
	Hayır	58	27,0517	3,22503	,42347			
“Pa”	Evet	35	17,4286	4,72967	,79946	1,099	91	,275
	Hayır	58	16,2931	4,88466	,64139			
“Pt”	Evet	35	34,8571	5,68353	,96069	1,145	91	,255
	Hayır	58	33,2241	7,18684	,94368			
“Sc”	Evet	35	37,7714	8,87855	1,50075	,408	91	,684
	Hayır	58	36,8448	11,53302	1,51436			
“Ma”	Evet	35	23,6743	3,58398	,60580	1,461	91	,147
	Hayır	58	22,3552	4,55347	,59790			
“Si”	Evet	35	32,6571	6,70795	1,13385	1,035	91	,303
	Hayır	58	30,9845	8,00964	1,05172			

* $p < .05$ ** $p < .01$

Tablo 52: Minnesota Çok Yönlü Kişilik Envanteri Alt Boyutlarının Alkol Kullanımı Değişkenine Göre Anlamlı Bir Farklılık Gösterip Göstermediğini Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney U testi sonuçları(Aile İçi Cinayet Grubu)							
Alt boyutlar	Alkol	N	S.O	S.T.	Mann Whitney U test		
					U	Z	P
“L”	Evet	9	12,39	111,50	66,500	-1,284	,199
	Hayır	21	16,83	353,50			
“Pd”	Evet	9	18,44	166,00	68,000	-1,201	,230
	Hayır	21	14,24	299,00			
“Mf”	Evet	9	16,44	148,00	86,000	-,390	,697
	Hayır	21	15,10	317,00			

Tablo 53: Minnesota Çok Yönlü Kişilik Envanteri Alt Boyutlarının Alkol Kullanımı Değişkenine Göre Anlamlı Bir Farklılık Gösterip Göstermediğini Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney U testi sonuçları(Aile Dışı Cinayet Grubu)							
Alt boyutlar	Alkol	N	S.O	S.T.	Mann Whitney U test		
					U	z	P
“L”	Evet	26	26,92	700,00	349,000	-1,855	,064
	Hayır	37	35,57	1316,00			
“Pd”	Evet	26	39,44	1025,50	287,500	-2,702	,007**
	Hayır	37	26,77	990,50			
“Mf”	Evet	26	25,10	652,50	301,500	-2,517	,012*
	Hayır	37	36,85	1363,50			

* $p < .05$ ** $p < .01$

Aritmetik ortalamalar arasındaki farkın test edilmesinden önce Levene’s testi ile iki dağılımın varyanslarının homojen olup olmadığı hipotezi sınanmış, varyansların homojen olduğu saptanmıştır. Bu işlemin ardından ortalamalar arasındaki farkın test edilmesi işlemlerine geçilmiştir.

Tablo 51’de görüldüğü üzere, Minnesota Çok Yönlü Kişilik Envanteri alt boyutlarının alkol kullanımı değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız grup t-testi sonucunda, alkol kullanan kişilerin aritmetik ortalamaları ile kullanmayan kişilerin aritmetik ortalamaları arasındaki fark, Yalan Söyleme L ölçeğinin yanısıra, Psikopatik Sapma “Pd” alt boyutlarında %1 düzeyinde ve Kadınlık /Erkeklik “Mf” alt boyutlarında %5 düzeyinde anlamlı bulunurken diğer alt boyutlarda %5 düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. “Pd” alt boyutunda ortaya çıkan istatistiksel farklılığın alkol kullanan kişilerin lehine olduğu görülürken, “Mf” alt boyutunda ortaya çıkan istatistiksel farklılığın alkol kullanmayan kişilerin lehine olduğu görülmektedir. Ayrıca “L” ölçeğinde ortaya çıkan istatistiksel farklılığın alkol kullanmayan kişilerin lehine olduğu görülmektedir.

Tablo 54: Minnesota Çok Yönlü Kişilik Envanteri Alt Boyutlarının Uyuşturucu kullanımı değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek üzere yapılan Mann Whitney U testi sonuçları

Alt boyutlar	Uyuşturucu	N	S.O	S.T.	Mann Whitney U test		
					U	z	P
“L”	Evet	25	42,12	1053,00	728,000	-1,065	-,817
	Hayır	68	48,79	3318,00			
“F”	Evet	25	54,12	1353,00	672,000	-1,544	,123
	Hayır	68	44,38	3018,00			
“K”	Evet	25	43,24	1081,00	756,000	-,817	,414
	Hayır	68	48,38	3290,00			
“Hs”	Evet	25	51,20	1280,00	745,000	-,910	,363
	Hayır	68	45,46	3091,00			
“D”	Evet	25	50,20	1255,00	770,000	-,694	,487
	Hayır	68	45,82	3116,00			
“Hy”	Evet	25	48,32	1208,00	817,000	-,287	,774
	Hayır	68	46,51	3163,00			
“Pd”	Evet	25	68,96	1724,00	301,000	-4,759	,000**
	Hayır	68	38,93	2647,00			
“Mf”	Evet	25	37,72	943,00	618,000	-2,022	,043*
	Hayır	68	50,41	3428,00			
“Pa”	Evet	25	55,24	1381,00	644,000	-1,789	,074
	Hayır	68	43,97	2990,00			
“Pt”	Evet	25	51,82	1295,50	729,500	-1,047	,295
	Hayır	68	45,23	3075,50			
“Sc”	Evet	25	51,48	1287,00	738,000	-,971	,331
	Hayır	68	45,35	3084,00			
“Ma”	Evet	25	56,00	1400,00	625,000	-1,950	,048*
	Hayır	68	43,69	2971,00			
“Si”	Evet	25	46,40	1160,00	835,000	-,130	,896
	Hayır	68	47,22	3211,00			

* $p < .05$ ** $p < .01$

Tablo 55: Minnesota Çok Yönlü Kişilik Envanteri Alt Boyutlarının Uyuşturucu Kullanımı Değişkenine Göre Anlamli Bir Farklılık Gösterip Göstermediğini Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney U testi sonuçları(Aile İçi Cinayet Grubu)							
Alt boyutlar	Alkol	N	S.O	S.T.	Mann Whitney U test		
					U	z	P
“Pd”	Evet	3	22,33	67,00	20,000	-1,419	,156
	Hayır	27	14,74	398,00			
“Mf”	Evet	3	8,83	26,50	20,500	-1,400	,162
	Hayır	27	16,24	438,50			
“Ma”	Evet	3	20,33	61,00	26,000	-1,004	,315
	Hayır	27	14,96	404,00			

Tablo 56: Minnesota Çok Yönlü Kişilik Envanteri Alt Boyutlarının Uyuşturucu Kullanımı Değişkenine Göre Anlamli Bir Farklılık Gösterip Göstermediğini Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney U testi sonuçları(Aile Dışı Cinayet Grubu)							
Alt boyutlar	Alkol	N	S.O	S.T.	Mann Whitney U test		
					U	z	P
“Pd”	Evet	22	45,82	1008,00	147,000	-4,384	,000**
	Hayır	41	24,59	1008,00			
“Mf”	Evet	22	27,14	597,00	344,000	-1,550	,121
	Hayır	41	34,61	1419,00			
“Ma”	Evet	22	35,91	790,00	365,000	-1,240	,215
	Hayır	41	29,90	1226,00			

** $p < .01$

Tablo 54’de görüldüğü üzere, Minnesota Çok Yönlü Kişilik Envanteri alt boyutlarının uyuşturucu kullanımı değişkenine göre anlamli bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla Mann Whitney U testinden yararlanılmıştır. Analiz sonucunda, uyuşturucu kullanan kişiler ile kullanmayan kişilerin sıralar ortalamaları arasındaki fark, Psikopatiksapma “Pd” boyutunda %1 ileri düzeyde, Kadınlık / Erkeklik “Mf” ve Hipomani “Ma” alt boyutlarında %5 düzeyinde istatistiksel olarak anlamli bulunurken, diğer alt boyutlarda anlamli bulunmamıştır.

“Pd” ve “Ma” alt boyutlarında ortaya çıkan farklılık, uyuşturucu kullanmayan kişilerin lehineyken, “Mf” alt boyutunda ortaya çıkan farklılık kullanan kişilerin lehine bulunmuştur.

4. TARTIŞMA

Bu çalışmada, Maltepe Cezaevi'nde cinayetten dolayı ceza almış erkek hükümlü/tutukluların sosyo-demografik özellikleri, kriminolojik özellikleri (özgeçmiş, soy geçmiş özellikleri, suç ve suça ilişkin özellikler) ile, kişilik profilleri araştırılmıştır.

Çalışmanın amacı, araştırma konusu yapılan popülasyonu tüm özellikleri ile temsil edebilecek bir grup oluşturmaktır. Bu nedenle geriye dönük 10 yıllık bir dosya taraması yaparak adam öldürme olguları belirlenmiştir. 420 olgudan sadece 150 kişi görüşme talebine olumlu yanıt vermiştir. Ancak bahsi geçen 150 kişi içerisinde daha sonra görüşmek istemeyenler olmuş ve çalışma kapsamına uymayan olgular da çalışma dışında bırakılmıştır. Trafik kazaları, akıl hastalıkları ve görüşme talebine onay veripte işlenen suçu kabul etmeyenler çalışma kapsamı dışında bırakılmıştır. 93 kişiden oluşan bir grupta çalışma sürdürülmüştür.

Cinayet türü değişkenine ilişkin genel frekans ve yüzde dağılımları incelendiğinde; %67,7'sinin aile dışı, kalan %32,3'ünün ise aile içi cinayet işlediği görülmektedir. Adam öldürme suçu ile ilgili benzer araştırmalarda da olduğu gibi sadece erkek denekler araştırma kapsamına alınmıştır.

Sosyo-demografik verilerden yaş durumuna bakıldığında; çalışmaya katılan kişilerin %59,1'inin 20-35 yaş aralığında, kalan %40,9'unun ise 36 yaş üzerinde olduğu görülmektedir. Aile içi cinayet işleyen kişilerle aile dışı cinayet işleyen kişiler yaş değişkenine göre karşılaştırıldığında; aile içi cinayet işleyen kişilerin

çoğunluğunun (%70) 36 yaş üzerinde olduğu görülürken, aile dışı cinayet işleyenlerin çoğunluğunun (%73) 35 yaştan küçük oldukları görülmektedir. Bu durum genç yaştaki kişilerin fiziksel şiddet gösterirken daha çok aile dışı kişilere yöneldiklerini düşündürmektedir.

Aile dışı cinayet işleyen kişilerde kriminolojik geçmişin daha fazla olması, antisosyal kişilik özelliğinin daha ön planda olması, madde kullanımının olması, daha genç yaşlarda ölüme giden fiziksel şiddetin rastlanma oranının daha yüksek olabileceğini düşündürmektedir. Aile içi cinayet işleyen kişilerde ise kriminolojik geçmişleri, fiziksel şiddet riski gibi faktörlerin göreceli olarak daha düşük olması ve aile içi dinamiklerinin kümülatif etkisi nedeni ile daha geç yaşlarda ortaya çıkabileceğini düşündürmektedir.

Cinayet suçluları üzerine bir çalışma yapan Gülnar, suçluların büyük çoğunluğunun erkek olduğunu ve yaşlarının 14-60 arasında değiştiğini söylemektedir. Gülnar, cinayet suçunu işleyen kişilerin en fazla 23-33 yaş aralığında olduklarını bulmuştur (Gülnar, 2000). Araştırmada elde edilen bulguların genel değerlendirmesi, cinayet işleyen kişilerin %59,1'inin 20-35 yaşları arasında yoğunlaştığı ve aile içi cinayetlerin %70'inin 36 yaş üzerinde olduğu bilgisini desteklemektedir. Kolburan eş öldürme üzerine yaptığı araştırmada da, eşlerini öldüren erkeklerin (%52,9) 30-44 yaşları arasında yoğunlaştığını bulmuştur (Kolburan, 1998). ABD Adalet Bürosu İstatistikleri Özel Raporunda da benzer bir şekilde, aile içi cinayetlerin %57'sinin 30 veya üstü yaşa sahip kişiler tarafından işlendiği ortaya koyulmaktadır (Dawson & Langan, 1994).

Doğum yeri değişkenine ilişkin frekans ve yüzde genel dağılımları incelendiğinde; Doğu bölgelerinde (%39,8) doğan kişilerin en fazla cinayet işledikleri ve en az da Orta bölgelerde (%24,7) doğan kişilerin cinayet işledikleri görülmektedir. Aile dışı cinayet faillerinin doğum yerlerinin Batı bölgelerde (%41,3) yoğunlaşırken , aile içi cinayet faillerinin doğum yerlerinin %40 oranında Doğu bölgelerde yoğunlaştığı görülmektedir. Aile içi cinayet faillerinin doğum yerlerinin Doğu bölgelerde daha yoğun olması, töre vb. sosyal olguların bu kişiler için daha fazla önem taşıyor olabileceği düşüncesini doğurmaktadır. Bu gibi sosyal ve töresel “kuralların”, bu kişiler tarafından nispeten daha çok benimsenmiş olabileceği ve bu kişilerin işlemiş oldukları eylemlerde, bu kuralların rolünün önem taşıyabileceği düşünülmektedir. Nüfus kaydı değişkenine ilişkin genel frekans ve yüzde dağılımları incelendiğinde; en fazla Doğu bölgelerinde (%45,2) nüfus kaydı bulunan kişilerin cinayet işledikleri görülürken, Orta bölgelerde (%25,8) nüfus kaydı bulunan kişilerin en az cinayet işledikleri görülmektedir. Nüfus kaydı değişkenine göre; aile içi (%43,3) ve aile dışı (%46) cinayet işleyen kişilerin nüfus kaydı, en fazla Doğu bölgelerinde bulunmuştur.

Çalışmada bahsedilen Batı bölgeler; Turhal, İstanbul, Afyon, Adapazarı, Düzce, Alanya, Gölcük, Sakarya, Bulgaristan, Balıkesir illerini kapsamaktadır. Orta bölgeler; Amasya, Sivas, Kastamonu, Samsun, Ankara, Yozgat, Tokat, Adana, Sinop, Çankırı, Karabük, Kayseri, Kırıkkale illerini kapsamaktadır. Doğu bölgeler; Muş, Siirt, Bingöl, Erzincan, Kars, Malatya, Gaziantep, Rize, Elazığ, Ağrı, Trabzon, Erzurum, Artvin, Bitlis, Bayburt, Van, Diyarbakır illerini kapsamaktadır.

İkamet yeri değişkenine ilişkin genel frekans ve yüzde dağılımları incelendiğinde; cinayet işlemiş kişilerin %87,1 oranında İstanbul'da ikamet ettikleri görülmektedir. Aile içi ve aile dışı cinayet işleyen kişilerin ikamet ettikleri iller incelendiğinde; aile içi (%80) ve aile dışı (%90,5) cinayet faillerinin İstanbul'da ikamet ettikleri görülmektedir.

Kolburan'ın yapmış olduğu araştırmada, suçun Doğu (%13,5) ve Güneydoğu (%14,7) bölgelerinde yoğunlaşıyor olduğu görölse de, eylemin gerçekleştiği yerin %63,7'sinin İstanbul olduğu belirtmiştir (Kolburan,1998). İbrahim Balcıoğlu ve arkadaşlarının yapmış oldukları, coğrafi bölgeler ve suç araştırmasında, yazarlar, en fazla adam öldürme olaylarının Marmara Bölgesi'nde işlendiğini ortaya koymaktadırlar (Balcıoğlu, Cansunar, & Aşırdizer, 1995).

Göç, ikamet edilen yerden yerleşmek amacı ile başka bir yere gitmek anlamında kullanılmaktadır. Göçte ekonomik, kültürel, siyasal ve doğal nedenlerle istenilmeyen bir toplumdandan, aynı nedenlerle istenilen bir diğer topluma geçiş söz konusudur (Köknel, 1996). Türkiye'de kırsal bölgelerden, büyük kentlere yapılan göçlerde de aynı nedenler rol oynamaktadır. Köknel'e göre (1996) kırsal bölgelerden yani geleneksel toplumdandan, büyük kentlere göç eden kişiler veya aileler, kültür çatışması, toplumsal çözülme, alt kültürlerin oluşması gibi toplumsal süreçler içinde yaşamak zorunda kalmaktadırlar. Kişinin doğup büyüdüğu, yaşadığı toplumda kazandığı davranış kalıpları ile göç edilen toplumda geçerli olan davranış kalıpları arasında kültür çatışması yaşanmaktadır. Göç edinilen yerde geçerli olan davranış kalıpları, etkili olmamakta ve amaçsız, beklentisiz, yaşam biçimi insanların duyarsız, saldırgan olmalarına yol açmaktadır. Alt kültürlerin ortaya çıkışı ile suça yönelme

artmaktadır. İş bulma amacı ile büyük kentlere göç eden ve suç işleyen kişilerin %55'i adam öldürme, %17'si hırsızlık, %18'i gasp ve başka suçlardan hüküm giymişlerdir (s.174).

Öğrenim durumu ile suçluluk arasında ilişki olduğu pek çok kaynakta dile getirilmektedir (Kızmaz, 2004). Literatür ile paralellik gösteren eğitim durumu değişkenine ilişkin genel frekans ve yüzde dağılımları incelendiğinde; cinayet işlemiş kişilerin %33,3 oranında ilkokul mezunu oldukları görülmektedir. Bunu sırasıyla; lise (%32,3), ortaokul (24,7), okuma yazma bilmeyenler (%6,5) ve yüksekokul mezunları (%3,2) izlemektedir. Aile içi cinayet işleyen kişilerde, en fazla ilkokul mezunu %43,3 oranında bulunmuştur. Aile dışı cinayet işleyen kişilerde ise ilkokul mezunu %28,6 oranındayken, lise mezunları %33,3 oranında ilk sırada yer almaktadır.

Gülner (2000) yapmış olduğu çalışmada adam öldürme suçlarında eğitim seviyesinin düşük olduğunu söylemektedir (Gülner, 2000). Kolburan ise, eş öldürme olgularında en yüksek %48,8 oranında ilkokul mezunu bulmuştur (Kolburan, 1998).

Kızmaz, yapmış olduğu öğrenim düzeyi ve suç araştırmasında, araştırma kapsamındaki hükümlülerin en çok işledikleri suç türünün adam öldürme suçu olduğunu söylemektedir. Bu suçun neredeyse tüm suçların %50'sini oluşturduğunu vurgulamaktadır. Suçlulara ilişkin bulguları değerlendirdiğinde, genelde bu kişilerin eğitim seviyelerinin düşük olduğunu ve düşük nitelikli mesleklerde veya iş kollarında çalıştıklarını ortaya koymaktadır. Bahsi geçen araştırma da, hükümlülerin öğrenim düzeyi dağılımına bakıldığında %44'ünün (419 kişi) ilkokul mezunu

olduğu görülmektedir (Kızmaz, 2004). Doksat'ın yapmış olduğu araştırmada da kasten adam öldürme suçu faillerinin eğitim düzeyleri; %58 oranında ilkokul mezunu bulunmuştur (Kulak, Doksat & Gölge, 1996).

Elde edilen bulgulara göre aile içi ve aile dışı cinayet işlemiş kişilerde meslek gruplarına göre dağılımları açısından belirgin bir fark göze arpmamakla beraber, cinayet işleyen kişilerin %77,4 oranında serbest meslek (oto tamirciliği, güvenlik görevlisi, şoför vb. iş alanları ağırlıklı) ile uğraştıkları görülmektedir. Aile içi cinayet (%76,7) ve aile dışı cinayet (%77,8) işleyen kişilerin en fazla serbest meslek ile uğraştıkları görülmektedir. Bu meslek gruplarının genellikle, vasıfsız ve örgün eğitim gerektirmeyen iş kolları oldukları saptanmıştır. Aile içi cinayet işleyen kişiler arasında işsiz hiç bulunmazken, aile dışı cinayet işleyen kişiler arasında işsiz %11,1 oranın da olduğu görülmektedir.

Sosyoekonomik düzey değişkenine ilişkin genel frekans ve yüzde dağılımları incelendiğinde; cinayet işleyen kişilerin %36,6'sı ekonomik durumlarını 'ancak geçinebilir' olarak bildirmiştir. Bu veriyi sırasıyla; %34,4 oranıyla iyi, %20,4 oranıyla vasat, %8,6 oranıyla kötü ekonomik durum izlemektedir. Aile içi (%40) ve aile dışı (%34,9) cinayet işleyen kişilerin 'ancak geçinebilir' oldukları görülmektedir.

Kolburan'ın araştırmasında da, erkeklerin %27,9'unun birinci sırada serbest meslek ile uğraştığı görülmektedir. Burada serbest meslek grubu içinde değerlendirilen şoför, oto tamirciliği gibi gelir seviyesi düşük meslekler çoğunluktadır (Kolburan, 1998). Bir anlamda işlenen suçlar eğitim seviyesi düşük kişiler tarafından ve nitelikli bir mesleğe sahip olmayan kişiler tarafından

işlenmektedir demek mümkündür (Lafree & Drass, 1996). Ozan da araştırmasında cinayet işleyen kişilerin gelir seviyelerinin düşük olduğunu belirtmektedir (Ozan, 2003).

Handy ve Langeuin yapmış oldukları araştırmada %80' den fazlasının suç işledikleri esnada işsiz olduklarını söylemişlerdir. Gillies de, cinayet suçlusu erkeklerin 2/3'ünün kronik işsizlerin bulunduğu en alt sosyal sınıfa ait olduklarını saptamıştır. Gottlieb ve arkadaşları da, sosyo- ekonomik düzeyin en düşük olduğu grupta, genel popülasyonun yaklaşık yarısının bulunduğu ancak tutuklu ailelerin %77'sinin, tutuklularında %89'unun bu düşük sosyo-ekonomik grupta bulduklarını bildirmişlerdir (aktaran Gottlieb, Kramp, Lindhardt, & Christensen, 1990).

Medeni durum değişkenine ilişkin genel frekans ve yüzde dağılımları incelendiğinde; cinayet işleyen kişilerin %41,9' unun evli, %36,6'sının da bekar olduğu görülmektedir. Aile içi cinayet işleyen kişilerin medeni durumları incelendiğinde; %46,7 oranında evli kişiler en fazla bulunurken; aile dışı cinayet işleyen kişilerde ilk sırada % 44,4 oranında bekarlar bulunmaktadır. Ayrıca, aile içi cinayetlerin %30 oranında boşanmışlar dikkat çekmektedir.

Handy ve Langeuin, Kanada' da yaptıkları bir çalışmada, cinayet suçlularını genel popülasyonla karşılaştırmışlar ve cinayet grubunda evli olanların %50' nin altında olduğunu ortaya koymuşlardır (aktaran Gottlieb, Kramp, Lindhardt, & Christensen, 1990).

Sabıka kaydı değişkeni incelendiğinde; cinayet işleyen kişilerin %64,5'inin daha önce sabıkası olmadığı görülmektedir. Aile içi cinayet grubuna bakıldığında; %83,3'ünün daha önce sabıkası olmadığı görülmektedir. Aile dışı cinayet grubunda da %55,6' sının sabıkası bulunmazken, %44,4'ünün daha önceden sabıkası bulunmaktadır. Daha önceden sabıkası bulunanlar, aile dışı cinayet işleyen kişilerde daha fazla orana sahiptir.

ABD Adalet Bürosu İstatistikleri zel Raporuna göre; cinayet zanlıların %74', cinayetin daha öncesinde bir suç hükümlülüğü ya da tutuklanma ceza kaydına sahiptirler. Aile dışı cinayet işleyen kişilerin %51'i, aile içi cinayet işleyen kişilerin %19'u hüküm veya tutukluluk geçmişine sahiptirler (Dawson & Langan, 1994). Gülnar ise araştırmasının bulgularından yola çıkararak, cinayet suçlularının büyük çoğunluğunun sabıkasız ve geçmişte bu suçu işlemeyen kişiler olduklarını söylemektedir (Gülnar, 2000).

Ailede sabıka kaydına bakıldığında; cinayet işleyen kişilerin %79,6'sı ailesinde sabıkası ola birey olmadığını belirtmiştir. Aile içi cinayet işleyenlerin %86,7'si ve aile dışı cinayet işleyenlerin %76,2'si ailelerinde sabıka kaydı olan bir kişinin bulunmadığını söylemektedir.

şar ve ğn (2007), yapmış olduğu çalışmada cinayet işleyen kadınların kriminal soy geçmişlerinin %29 olduğunu ve bu suçların başında da %8.9 oranında adam öldürme, %8.9 oranında yaralama ve öldürmeye teşebbüs geldiğini belirtmektedirler (şar & ğn, 2007).

Cinayet saati değişkenine ilişkin genel frekans ve yüzde dağılımları incelendiğinde; cinayet işleyenlerin %63,4'ünün gece (18,00-06,00), %36,6'sının da gündüz (06,00-18,00) cinayet işledikleri görülmektedir. Aile içi cinayet işleyen kişilerin %60'ının gece cinayet işledikleri görülmektedir. Aynı şekilde aile dışı cinayet işleyen kişilerinde %65,1'inin gece cinayet işledikleri görülmektedir. Konu ile ilgili olarak, ABD Adalet Bürosu İstatistikleri Özel Raporuna göre; aile içi cinayetlerin %38'i ve aile dışı cinayetlerin %24'ü gün içerisinde işlendiğini bildirmektedir. (Dawson & Langan, 1994).

Cinayet yeri değişkenine ilişkin genel frekans ve yüzde dağılımları incelendiğinde; cinayet işleyen kişilerin %54,8'i sokakta cinayet işlerken, %25,8'i evde, %19,4'ü de işyerinde eylemlerini gerçekleştirmektedir. Aile içi cinayet işleyen kişilerin %46,7'sinin bu eylemi evlerinde, %40'ı sokakta ve %13,3' nün de işyerinde işledikleri tespit edilmiştir. Aile dışı cinayet işleyen kişilerin ise %61,9'unun sokakta cinayet işledikleri görülmüştür. Diğerlerinin ise; %22,2'si işyerinde ve %15,9'u da ev içerisinde cinayet işledikleri bildirilmiştir.

Şar ve Ögünç yapmış oldukları araştırmada cinayetlerin, %64,4 oranında saldırganın yaşadığı mekanda, %24,4 oranında halka açık yerlerde, %2,2 işyerinde işlendiğini bulmuşlardır (Şar & Ögünç, 2007). Dawson ve Langan da aile içi cinayetlerin %64'ünün ve aile dışı cinayetlerin %10'unun kendi evlerinde işlendiğini belirtmiştir (Dawson & Langan, 1994).

Kullanılan cinayet aleti incelendiğinde; cinayet işleyenlerin ;%54,8'inin ateşli silah, %36,6'sının kesici delici aletler, %3,2'sinin de ezici-künt cisim ve %5,4'ünün diğer (zehirleme, boğma gibi) yöntemler kullandıkları bulunmuştur. Aile içi cinayet işleyen kişilere bakıldığında; %50'si ateşli silah, %43,3'ü kesici delici alet, %6,7'sinin de diğer (zehirleme,boğma gibi) yolları tercih ettikleri görülmektedir. Aile içi cinayetlerde ezici – künt cisimlerin kullanılmadığı da görülmektedir. Aile dışı cinayetlerde de %57,1'inin ateşli silah kullandıkları görülmektedir. Bunu sırasıyla; %33,3 oranıyla kesici-delici aletler, %4,8 oranıyla ezici-künt cisimler ve %4,8 oranıyla diğer (zehirleme, boğma gibi) yöntemler izlemektedir. Ateşli silahların öldürmenin en kesin yolu olması nedeni ile tercih edildiği düşünülmektedir.

ABD Adalet Bürosu İstatistikleri Özel Raporuna göre; aile dışı cinayetlerin %60'ından fazlası ve aile içi cinayetlerin %40'ından fazlası bir silahla işlenmiştir. Diğer tür aile cinayetlerindeki kurbanlarla karşılaştırıldığında, eş cinayetlerindeki kurbanların silah ile ölme oranı %53 olarak belirtmişlerdir (Dawson & Langan, 1994). Şar ve Ögünç çalışmalarında kesici-delici aletlerin %51,1 oranında en fazla kullanıldığını belirtirken, ateşli silahların %22,2 oranında kullanıldığını belirtmişlerdir. %17,8 oranında diğer yöntemlerin (zehirleme, boğma gibi) ve %8,9 oranında da ezici- künt cisimlerin kullanıldığını saptamışlardır (Şar & Ögünç, 2007). Kolburan da eş öldürmelerinde kadınların %36,7 oranında kesici delici alet kullandığını; erkeklerin ise %34,3 oranında ateşli silah kullandıklarını belirtmiştir. Ceza ehliyeti olan kişilerin en sık ateşli silahlarla (%39,7) adam öldürme suçu işlediğini belirtmiştir (Kolburan, 1998).

Çalışmada elde edilen bulgularda ise cinayet işleyen kişilerin %54,8 oranında ateşli silah kullandıkları belirlenmiştir. Çalışmaya katılan 93 kişiden 51 kişinin ateşli silah kullanması ve çoğunun ruhsatsız silah olması dikkat çekmektedir. Bu da verilerde ateşli silahların elde edilmesindeki kolaylığı ortaya koymaktadır. İnsanlık tarihi boyunca silahın bireysel ve toplumsal yaşamda etkili ve önemli bir rol oynaması; silahın insanların ortak bilincinde, toplumların geleneğinde, örf ve adetlerinde yer almasına yol açmaktadır. Son yıllarda Türkiye de silah edinilmedeki kolaylık, bunun artmasına, şiddet eylemlerini ve silahla işlenen suçları arttırmaktadır. Emniyet Genel Müdürlüğü Asayiş Dairesi Başkanlığı'nın verdiği bilgilere göre, 250 bin kişinin ruhsatlı tabanca ve silah taşıma ruhsatı, bir buçuk milyondan fazla kişide ise de ruhsatlı av tüfeği bulundurmaktadır. Silahlar, beğeni kazanma, erkeklik gücü, girişkenlik, güven, kahramanlık, kollama, koruma, üstün olma gibi kavramların birisini, birkaçını veya hepsini kişiliklerine katmak, toplumsal saygınlık kazanmak amacıyla silah taşımaktadırlar, bundan güç ve destek almaktadırlar (aktaran Köknel, 1996). Ev içerisinde, el altında ruhsatlı veya ruhsatsız ateşli silahların bulunması bir cinayetin habercisi olmakta ve potansiyel bir tehlike kaynağı oluşturmaktadır.

Kellermann ve arkadaşlarının (1993) yaptıkları çalışmada, alkol ve madde kullanımı ile, fiziksel şiddet hikayesi olan evlerde silah bulundurmaya cinayet suçu bağlamında önemli bir risk faktörü oluşturmaktadır. Bu çalışmadan da anlaşılan silahların saldırı amacı ile evlerde bulundurulduğu ve evlerinde silah bulunduranların bulundurmeyen kişilere göre psikolojik olarak şiddete eğilimli kişiler olduklarını düşünülürse, silah ile evlerdeki cinayetler arasındaki ilişkiyi açıklamaktadır (Kellermann, Rivara, Rushforth, Banton, Donald, Reay et al., 1993).

Kesici delici aletlerin çalışmanın genelinde %36,6 oranında kullanılıyor olması, ev içerisinde bıçak gibi günlük yaşamda sıklıkla kullanılan aletlerin kolayca ulaşılabilir olmasından kaynaklandığını düşündürmektedir.

Cinayet mağduru incelendiğinde; cinayet işleyen kişilerin %38,7 oranında yabancı bir kişiyi öldürdükleri görülmektedir. %29,1' i tanıdık, %20,4'ü aile içerisinde birini ve %11,8' i de akrabalarından birini öldürdükleri görülmektedir. Aile içi cinayetlerin %63,3 oranında olduğu görülmekte, aile dışı cinayetlerde ise %57,1 oranında failerin tanımadıkları bir kişiyi öldürdükleri görülmektedir. Konu ile ilgili olarak, ABD Adalet Bürosu İstatistikleri Özel Raporuna göre; 1988' de büyük şehirleşmiş bölgelerin adliyelerinde yapılan araştırma da cinayet davalarının %16'sında cinayet kurbanları failin aile üyelerinden biri olduğunu belirtmektedirler. Geriye kalan %64 ise arkadaşları ya da tanıdıkları tarafından ve %20'si de yabancılar tarafından öldürüldüklerini belirtmişlerdir. Aile içi cinayetlerin kurbanlarının %45'i kadinken, aile dışı cinayetlerin %18'i kadın olarak bulunmuştur. Mağdurların %16'sının davadaki failerin en azından biri ile aile ilişkisi bulunmaktadır. En sık karşılaşılan aile ilişkisi eş durumudur, en nadir karşılaşılan ise kardeşlik hali olduğu belirtilmiştir. Aile dışı cinayetlerde mağdur- fail arasındaki ilişki, %84 birbirlerine yabancı, bir tanıdık veya fail ile arkadaş olduğunu belirtmektedir (Dawson & Langan, 1994).

Araştırmada, aile içi cinayetlerde eş öldürme %30 oranındadır. Bunu kardeş cinayetleri %26,7, yakın akraba cinayetleri %26,7, çocuk cinayetleri %6,6, ebeveyn (baba %6,6 ve anne %3,2) cinayetleri izlemektedir. Kulak'ın araştırmasında aile üyelerine karşı işlenen adam öldürme suçu oranının %31,6 olduğunu belirtmektedir.

Bu oran içinde eş öldürme %11.48'dir. Aile içinde işlenen cinayetlerde ilk sırayı kardeş cinayetleri %13,12 ve eş cinayetleri %11,48 almaktadır (Kulak, 1996).

Biçer, Bilgili ve Kurtaş'ın aile içinde işlenen suçlar ile ilgili araştırmalarında, aile kavramı içinde değerlendirilen eş, kardeş, anne- baba ve çocuğa karşı işlenen suçlarda ilk sırayı kadın eşler almakta ve bunu kardeş cinayetleri izlemektedir. Bu durum toplumun geleneksel yapısı ile ilgili olarak değerlendirilmiştir (aktaran Kolburan, 1998).

Kolburan çalışmasında %74,7 olgu dosyasında, daha önce ayrılma düşüncesinin dile getirilmediğini ya da bu doğrultuda harekete geçmek ile ilgili olarak taraflardan birinin girişimine rastlanmadığını belirtmiştir. Üzerinde durduğu diğer bir nokta da boşanma raddesine gelindiği halde çevre tarafından barıştırılıp, tekrar bir arada yaşamaya zorlanan gruptur. Burada yazar, şiddet içeren, hastalıklı bir ilişkiyi yürütmedeki bireysel ve toplumsal ısrarcılığın sonucunda olayın ölümle sonuçlanabilecek boyutlara taşınabilmesinden bahsetmektedir (Kolburan, 1998).

Cinayet sebebi değişkenine ilişkin genel frekans ve yüzde dağılımları incelendiğinde; cinayet işleyen kişilerin %37,6'sının münakaşa nedeni ile cinayet işledikleri görülmektedir. Bunu %23,7 ile çıkar çatışması ve %14 oranıyla ahlaki sebepler izlemektedir. Aile içi cinayet işleyen kişilerde ilk sırada %26,7 oranıyla münakaşa yer almaktadır. Bu sebepleri, %23,3 oranıyla ahlaki sebepler ve çıkar çatışması, %20 oranında geçimsizlik izlemektedir. Aile dışı cinayet işleyen kişilerde de, ilk sırada %42,9 oranıyla münakaşa yer almaktadır. Bunu %23,8 oranıyla çıkar

çatışması, %9.5 oranı ile de ahlaki sebepler, nefsi müdafaa ve diğer sebepler ve %3.2 ile de gasp izlemektedir. Aile içi cinayetlerde geçimsizlik ve ahlaki sebepler ön plana çıkarken, aile dışı cinayetlerde münakaşa ve nefsi müdafaa ön plana çıkmaktadır.

Kolburan araştırmasında suç nedenleri olarak; eş öldüren kişilerin %40'ının kıskançlık, şüphe ve namus nedeni ile eşlerini öldürdüklerini belirtmektedir (Kolburan, 1998). Adam öldürme suçundan hüküm giyen kişilerin %10'unun ailelerinin namusunu, onurunu kurtarmak amacı ile cinayet işledikleri araştırmalar da görülmektedir (aktaran Köknel, 1996). Cinayet suçlularının hemen hemen hepsi, işledikleri suçun cinayet olmadığını, namus ve onurlarını kurtarmak olduğunu ve toplumda onurlu, saygın bir insan olarak yaşayacaklarını söylemektedirler. Adam öldürme nedenleri arasında ilk sırada namus ve onur uğruna işlenen cinayetler yer almakta ve bunu kan davaları izlemektedir. Geleneksel, kapalı toplumlarda namus ve şeref kavramları, bireysel ve toplumsal şiddet eylemleri, suçun oluşumunda önemli rol oynamaktadır (Köknel, 1996).

Aile dışı cinayetlerde genel olarak dikkat çeken, münakaşa durumundan kastedilenin, “bana küfür etti, bende vurdum” şeklinde açıklanıyor olmasıdır. Ayrıca aile içinde bahsedilen münakaşa da, aile içi şiddetin varlığından söz edilmektedir. Gülnar da araştırmasında öldürme sebebi olarak en çok sarhoşken yapılan tartışma ve kavgalarla ortaya çıkan kızgınlık olduğunu belirtmektedir (Gülnar, 2000).

Kadına karşı fiziksel şiddete başvuran erkeklerin çoğunda aşırı güvensizlik duygusu dikkat çekmektedir. Narsistik yaralanma eğilimleri fazla ve bağımlı bir kişiliğe sahiptirler. En küçük bir ayrılma, boşanma tehdidi bu erkekleri

panikletmekte ve çok kıskanç davranarak, kadının güven kazanmasına izin vermemektedirler (Yavuz & Cahit, 1996).

Sigara kullanımı incelendiğinde; cinayet işleyen kişilerin %75,3'ü sigara kullandıklarını belirtmiştir. Aile içi cinayet işleyen kişilerde %73,3 oranında ve aile dışı cinayet işleyen kişilerde %76,2 oranında sigara kullanımı görülmektedir. Alkol kullanımı değişkenine ilişkin genel frekans ve yüzde dağılımları incelendiğinde; cinayet işleyen kişilerin %62,4 alkol kullanmadıklarını dile getirirken, %37,6'sı kullandığını dile getirmektedir. Aile içi cinayet işleyen kişilerde alkol kullanımı %30 iken, aile dışı cinayet işleyen kişilerde alkol kullanımı %41,3 oranındadır. Uyuşturucu madde kullanımı değişkenine ilişkin genel frekans ve yüzde dağılımları incelendiğinde, cinayet işleyen kişilerin %26,9'unun madde kullandıkları görülmektedir. Aile içi cinayet işleyen kişilerde bu oran %10 iken, aile dışı cinayet işleyen kişilerde bu oran %34,9'dur.

Aile dışı cinayet kurbanlarının yaklaşık yarısı ve aile içi kurbanlarının üçte biri suç işlenmeden önce cinayeti işleyen kişi ile alkol tüketmektedirler. Diğer aile içi cinayetlerdeki kurbanlara kıyasla, eş cinayetlerindeki kurbanların cinayeti işleyen kişi ile alkol tüketmeleri %50 oranında belirtilmektedir. Aile dışı cinayet faillerinin %68'i ve aile içi cinayet faillerinin %48'i cinayetin işlenmekte olduğu saatlerde alkol tükettikleri belirlenmiştir (Dawson & Langan, 1994).

Yapılan çalışmada faillerle yüz yüze görüşülmüş ve anket doldurulmuştur. Bu sayede alkol ve madde kullanımı ile ilgili bilgilere ulaşılmaya çalışılmış ve 93 cinayet tutuklusunu veya hükümlüsünün %37,6'sı alkol ve %26,9'unun madde

kullandıkları belirlenmiştir. Madde kullanımında en fazla esrar kullanımı dikkat çekmektedir. Bunu sırasıyla kokain ve extacy izlemektedir.

Alkol ve madde kullanımı, şiddetin rol oynadığı ailelerde, şiddeti tetikleyen ve şiddete yol açan etkenlerden birisidir. Alkol ve madde kullanımı ile saldırgan davranışlar ve şiddet arasında birbirini tetikleyen ve bu süreci tırmandıran bir ilişki bulunmaktadır. Adam öldürme suçu nedeni ile cezaevinde bulunanlar arasında yapılan bir araştırmada, bu kişilerin %21,7'sinin alkol kullandığını, %6,6'sının alkol etkisi altında adam öldürdüğünü ortaya koymaktadır (Köknel, 1996). Kolburan (1998), %16,4 oranında erkeğin alkol kullandığını belirtmektedir. Ancak çalışma sadece dosya incelenmesi şeklinde olduğundan ve yüz yüze görüşme şeklinde olmadığından sadece 32 olgunun kesin alkol ve madde kullanımının söz konusu olduğunu bildirmiş ve 132 olguda kesin bilgiye ulaşamamıştır (Kolburan, 1998).

Çalışmanın temel amaçlarından birisini oluşturan kişilik özellikleri araştırıldığında; MMPI (Minnesota Çok Yönlü Kişilik Envanteri), aile içi cinayet işleyen kişiler ile aile dışı cinayet işleyen kişilerin kişilik yapılarının anlaşılmasını ve aralarındaki farkların görülebilmesini sağlayabilecek bir ölçektir. Bununla ilgili olarak yapılmış çalışmalarda Adli Psikolojik açıdan değerli sonuçlar bulunmaktadır (Holcombs, Adams, 1982, Murphy, Taft, & Eckhart, 2007).

MMPI ölçeğine ilişkin genel istatistiksel değerler incelendiğinde; aritmetik ortalama ve standart sapma değerlerine göre, en yüksek puan hem aile içi hem de aile dışı cinayet işleyen kişilerde Şizofreni "Sc" alt boyutunda çıktığı görülmektedir. Her iki grupta da en düşük puan Paranoya "Pa" alt boyutuna aittir. Şizofreni "Sc" alt

boyutunda grubun aldığı puanlar birbirlerine en uzak değerlerde bulunurken, Maskülinite/Feminite “Mf” alt boyutunda alınan puanlar birbirlerine en yakın değerlerde bulunmuştur. Paranoyanın düşük çıkması, kişilerin kendilerini saklamak ve kendilerini daha iyi gösterme çabalarından kaynaklandığını düşündürmektedir.

MMPI ölçeğinin alt boyutları cinayet türü değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğine bakıldığında; aile içi cinayet işleyen kişiler ile aile dışı cinayet işleyen kişilerin aritmetik ortalamaları arasındaki fark, Psikopatik sapma “Pd” ve Sosyal içedönüklük “Si” alt boyutlarında anlamlı bulunurken diğer alt boyutlarda istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. Psikopatik sapmada (Pd) ortaya çıkan istatistiksel farklılığın, aile dışı cinayet işleyen kişilerin lehine olduğu görülürken, Sosyal içedönüklükte (Si) ise ortaya çıkan istatistiksel farklılığın, aile içi cinayet işleyen kişilerin lehine olduğu görülmektedir. Bu Sosyal içedönüklük; cinayet eyleminden önce olabileceği gibi, cinayet eyleminden sonrada yaşanan sosyal ve içsel çatışmalar sonucunda meydana gelen içedönüklükten de kaynaklanabileceğini düşündürmektedir.

Şar ve Ögünç, adam öldürme suçu işlemiş 45 kadın üzerinde yaptıkları çalışmada, bu kişilerin MMPI'larını değerlendirmiştir. MMPI sonuçlarına göre Sosyal içedönüklükte (0), aile içi şiddet nedeniyle cinayet işlemiş kadınların lehine anlamlı bir farklılık bulunmuştur (Şar & Ögünç, 2007). Bu araştırma ise erkek tutuklu veya hükümlü üzerinde yapılmış olmasına rağmen, sosyal içedönüklükte (0) aile içi cinayet işleyen erkeklerin lehine anlamlı bir sonuç bulunmaktadır.

Psikopatik sapma puanları yaş ile ligilidir. Psikopatik sapma da yüksek puan alan kişiler, toplum kurallarını ve değerlerini kabul etmede güçlük çekerler ve çok sayıda antisosyal davranış sergilemektedirler. Aşırı alkol ya da madde kullanımı yaygındır. Yüksek puan alan kişiler, otorite figürüne karşı isyankar davranışlar sergileyebilirler. Sıklıkla aile ilişkileri fırtınalıdır ve sorunları için anne-babalarını suçlamaya yatkındırlar. Okulda başarısızlık, kötü çalışma öyküsü tipik özellikleridir. Dürtülerinin anında doyumunu için uğraşan impulsif kişilerdir. Sabırsızdırlar ve engellenmeye dayanma güçleri sınırlıdır. Çocuksu ve olgunlaşmamış kişiler olarak çevreleri tarafından yorumlanabilirler. Narsistik, ben merkezci ve bencildirler. İnsanlarla ilişkileri yüzeyseldir. Düşmanca ve saldırgan davranmaya eğilimlidirler. Öfkelidirler ve agrasif dürtülerini eyleme dönüştürme eğilimindedirler. En sık görülen tanıları kişilik bozukluğudur. Alabilecekleri tanılar da; Antisosyal ve pasif agrasif kişilik bozukluğu olabilir (Graham, 1998).

Sosyal anlamda içe dönük olan kişiler (sosyal içedönüklük puanı yüksek olanlar), sosyal ilişkilerde anksiyete yaşayan, sosyal açıdan beceriksiz, başkaları tarafından soğuk ve uzak olarak tanımlanabilen ve kendilerini ortaya koymak istemeyen kişiler olarak değerlendirilebilmektedir. Yakın aile çevresinde nispeten daha rahat olan kişiler olarak görülmektedirler (Graham, 1998).

Biro ve arkadaşlarının yapmış olduğu araştırmada, 93 cinayet suçlusunun MMPI sonuçları değerlendirilmiş ve çıkan sonuçlarda “Aşırı duyarlı saldırgan” profilindeki bireylerin %49 oranında en geniş grubu oluşturduğu görülmüştür. Bu profile sahip kişilerin özellikleri; kişiler arası iletişimde zorluklar yaşamak, engellenmeyi hazmedememek, ani patlayışlara eğilimli ve içe dönük olmak ve

disforidir. Böyle kişiler, başkalarıyla ilgili hayal kırıklıkları, tatminsizlik yaşamaktadır ve sosyal yaşantının yorumlanmasında paranoid yorumlar gösterebilmektedirler. Aşırı derecede katıdırlar ve sosyal olarak uyum sağlayamamaktadırlar. Kişiler arası iletişimde hatalarını farkındadırlar ancak bunları düzeltmemektedirler (Biro, Vuckovic, & Djuric, 1992).

Araştırma grubunu oluşturan aile içi cinayetlerin ortalama profilleri incelendiğinde Histeri, Paranoya, Sosyal İçedönüklük, Şizofreni ve Depresyon alt ölçeklerinde yükselme görülmektedir. Aile dışı cinayetlerin ortalama profilleri incelendiğinde ise Psikopatik sapma, Paranoya, Histeri, Depresyon ve Hipokondriasis alt ölçeklerinde yükselme görülmektedir. Aile içi cinayet işlemiş grup aile dışı cinayet işlemiş gruba istatistiksel olarak kıyaslandığında, sadece Sosyal İçedönüklük alt ölçeğinde aile içi cinayet işlemiş grubun lehine anlamlı bir farklılık elde edilmiştir. Diğer alt testlerde anlamlı bir farklılık elde edilememiştir. Aile dışı cinayet grubunun lehine ise sadece Psikopatik Sapma da anlamlı bir farklılık elde edilmiştir. Diğer alt boyutlarda her iki grup karşılaştırıldığında istatistiksel olarak anlamlı bir sonuç çıkmamıştır.

Ancak, aile içi cinayet işleyen erkeklerin ortalama profilleri incelendiğinde; Histerinin en yüksek olduğu görülmektedir. Bu kişilerin belirgin organları ile ilgili yakınmaları, gerginliği, korkuları ve kuruntuları bulunmaktadır. 3. alt ölçekte belirgin yükselme, strese tepki gösteren ve fiziksel belirtiler geliştirerek sorumluluktan kaçan kişileri düşündürmektedir. Psikolojik bakımdan aşırı derecede immatür olarak tanımlanabilirler. Ben merkezcidirler, narsistik ve bencildirler. Diğer insanlardan çok fazla ilgi beklemektedirler. Diğer insanlar bu beklentilere cevap

vermez ise kızabilir ve düşmanca davranabilirler (Graham, 1998). Yükselme gösteren diğer alt testler ile değerlendirildiğinde bu kişiler, kızgın, immatür ve bencil oldukları görülmektedir. Eleştiriye aşırı duyarlı, kuşkulu, gergin ve zaman zaman şüphecidirler. Genelde uzak ve sosyal açıdan çekingen kişilerdir. Evliliklerinde uyumsuzluk, yüzeysel ilişkiler, boşanma ve alkolizm temel özellikleri arasında bulunmaktadır. Şiddetli öfke belirgin özellikleri arasında yer almaktadır. Düşmanca, saldırgan dürtüleri bulunmaktadır. Kızgınlıklarını yumuşatamamakta ve bu duygularını ifade edebilecek uygun yolları geliştirememektedirler. Çoğu zaman aşırı kontrollü olmalarına rağmen kısa saldırganlık dönemleri bulunmaktadır. Başkalarını cezalandırma ve sorunları için başkalarını suçlama eğilimi içindedirler. Atılgan değillerdir. Sıklıkla kişilik bozukluğu tanısı alabilmektedirler. Pasif agresif kişilik bozukluğu, agresif tip veya şizoid kişilik tanısı alabilirler (Graham, 1998).

Aile dışı cinayet grubunun ortalama profili incelendiğinde ise bu kişilerin; aşırı sevgi isteklerinin doyurulması, özellikle gereksinimleri karşılanmadığı zaman gösterdikleri olumsuz duygulardan dolayı zordurlar. Bunların bağımlılık gereksinimleri karşı cinsedir ve ben merkezci biçimlerde isteme şeklinde ifade edilebilmektedir. Bazen açık şekilde kıskırtma içerebilmektedir. Aşırı isteklerde bulunabilirler ve reddedilmeye olan duyarlılıkları ile acı çeken, küskün ve güvensiz kişilerdir. Paranoyanın yüksek oluşu aynı zamanda bu kişilerin düşünce sürecinde bozukluklar, gerçekte bağlantı zayıflığı ve bozuk kişiler arası ilişkilerin olabileceğini de düşündürmektedir. Otorite ile çatışma içinde oldukları, iletişimde zorlukları ve ego zayıflığı olan kişiler olabilecekleri de düşünülebilmektedir.

Kolburan araştırmasında eşlerini öldüren kişilerin ego zayıflığının %57,6 oranında bulunduğunu iddia etmektedir (Kolburan, 1998). Kulak da, kasten adam öldürme suçu işlemiş kişilerle yaptığı Rorschach araştırmasında, bu kişilerin olgunlaşmamış (immatür) (%72), impulsif (%44) ve daha agresif (%52) olarak bulunduğu savında bulunmakta, bu kişilerin ego fonksiyonlarının ve sosyal ilişkilerinin zayıf olduğunu belirtmektedir (Kulak, 1996). Bu çalışmada da, MMPI sonuçları aracılığıyla, literatürle uyumlu bir şekilde, çalışma grubunun karşılaştırma grubuna göre, immatür, sosyal ilişkilerinin ve ego fonksiyonlarının zayıf olduğu görülmektedir. Bu kişilerin, agresif ve impulsif (tepkisel) kişilik yapısına sahip olabilecekleri ve tepkilerini kontrol etmede yetersiz kalabilecekleri düşünülmektedir.

Her iki grupta bulunan kişilerin, yaşamsal işlevsellikleri sınırlı olan kişilerden oluşması dikkate alındığında, aile içi cinayet işleyen kişilerin kısmi işlevsellikle orta yaşa gelmiş olmaları ve vasıfsız işlerde orta yaşa kadar çalışmış olmaları ile birlikte aile içi dinamiklerinde ve aile içi iletişimlerinde hayal kırıklıkları ile başa çıkmakta zorlanabilecekleri düşünülmektedir. Bu kişilerin yani sosyal içe dönüklük puanı yüksek kişilerin, gelecek planlarının tıkanıp düşünülen bu yaşlarda birikmiş öfke, agresyonun beklenmedik ve öngörülemez şekilde ortaya çıkması kendine has bir görüntü çizdiğini düşündürmektedir.

Tartışması yapılan kişilik boyutları ve sosyodemografik özelliklerin tek başına aile içi ve aile dışı cinayet nedeni olamayacağı çok açıktır. Bununla birlikte tartışılan kişilik faktörlerinin, kişinin gösterdiği reaksiyon şekli, saldırganlık eğilimi ve uyarılma anındaki ilk reaksiyonu ile birlikte suçu işlemede belirleyici bir etken olduğu düşünülmektedir. Her iki grubun MMPI profillerinin birbirlerine yakın

çıkması, çalışma kapsamına psikiyatrik tanı almış kişilerin alınmamasından kaynaklandığını düşündürmektedir.

Gerek MMPI testinin uzun olması ve bundan dolayı başka testlerin uygulanamaması, gerek ilk aşamada görüşmeyi kabul edip, daha sonra görüşmeye çıkmak istemeyen tutuklu veya hükümlülerin bulunması, gerekse belirlenen aile içi cinayet tutuklu veya hükümlülerin görüşme talebini kabul etmemelerinden dolayı çalışma alanı kısmen dar kalıp, daha detaylı bilgilere ulaşma imkanı sınırlı kalmıştır. Çalışmanın sınırlılıkları şöyle sıralanabilir; Kendi talepleri ile yapılan bir başvuru olmaması, gerçek işbirliğini kurmanın zor olması çünkü hüküm bile giymiş olsalar da adli uygulamanın devam ettiği bir ortamda bulunmalarından dolayı anlatacakları şeylerin gizliliğinden şüphe etmeleri ve bu yüzden de bazı bilgileri bilinçli veya bilinçsiz olarak saklama olasılığının bulunması, görüşme esnasında kendileri ile bir daha yüzleşmeleri ve işlenen suçu zihinlerinde kendilerini rahatlatarak şekilde yerleştirmeleri sonucunda gerçek cevaba ulaşmanın zorluğunun bulunması, antisosyal, paranoid ve narsistik davranışlara ve tutumlara sık rastlanıldığı düşünülen bu grupta, savunuyu ve yanıltıcı cevap vermek alışkanlıkları olabileceğinden verilen cevapların doğruluğunun test edilememesinden dolayı projektif olmayan testlerde kendilerini saklayabilmeleri yada olduğundan daha iyi gösterebilme olasılıklarının bulunması, bu verilen cevapların tümünün doğru olduğunu kabul etsek bile bu suçların ve davranışların kişiye özel olması ve kolay standardize edilememesi, fizik ortamın nötr olmaması ve araştırmanın sadece İstanbul da yapılmış olmasıdır. Bu çalışmanın, çalışma alanının daha geniş tutulacağı ileriye dönük diğer çalışmalara kolaylık sağlayacağı düşünülmektedir.

5.KAYNAKLAR

- Aile İçi Şiddet Ders Notları*, s.1. www.psikiyatriksosyalhizmet.com , Mayıs 2010-08-10
- Akıncı, S.F. (2007). *Kriminoloji*. s. 150-194. İstanbul:Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş.
- Alagöz, N. (1998). *Kasten Adam Öldürme Suçuna Yönelmiş Ergenler İle Suça Yönelmemiş Ergenlerim Benlik Saygılarının Karşılaştırılması. Uzmanlık Tezi*. İstanbul Üniversitesi Adli Tıp Enstitüsü Sosyal Bilimler Anabilim Dalı. İstanbul.
- Aldridge, L.M., & Browne, D.K. (2003). Perpetrators Of Spousal Homicide A Review. *Trauma, Violence, & Abuse*, Vol.4, No.3, P.265-276
- Altinköprü, T.(2008). *Şahsiyet Analizi*. s.19-21. İstanbul:Hayat Yayıncılık İletişim Yapım Eğitim Hizmetleri
- Ansiklopedik sözlük cilt1*, (1967). Milliyet Gazetecilik A.Ş. Basımevi
- Aral, F. (1997). *Suçta Etkin Olabilecek Kişilik Boyutlarının İncelenmesi. Doktora Tezi*. s.1-22. İstanbul Üniversitesi Adli Tıp Enstitüsü Sosyal Bilimler Anabilim Dalı. İstanbul
- Balcıoğlu, İ., & Çitken, A. (2008). Adli Psikiyatride Adam Öldürme Ve Ceza.Derleme. *Tıp Bilimleri Dergisi, Cilt:28* (5)
- Barr, L. (1993). Basic Facts of Families in Canada, Past and Present (Catalogue Number: 89-516). Ottawa, Ontario: Statistics Canada
- Baymur, B.F. (1972). *Genel Psikoloji*. s.273-274. İstanbul:İnkılap Kitabevi Baskı Tesisleri
- Beeble, L.M., Bybee, D., & Sullivan M.C. (2007). Abusive Men's Use Of Children To Control Their Partners And Ex-Partners. *European Psychologist; Vol. 12*(1):54-61
- Biro, M., Vucković, N., & Djurić A.V. (1992). Towards A Typology Of Homicides On The Basis Of Personality. *The British Journal Of Criminology* 32:361-371
- Browne, A. (1993). Violence Against Women By Male Partners. *American Psychologist*, 48(10), 1077-1087
- Burger, M.J. (2006). *Kişilik (Personality)*. s. 23. İstanbul: Kaknüs Yayınları
- Burkay, S. (2008). Teorik Çerçeve ve Suç. *Ethos: Felsefe Ve Toplumsal Bilimlerde Diyaloglar. Sayı: 2/4*. s. 8-11.
- Cartwright, D. (2001). The Role Of Psychopathology And Personality In Rage-Type Homicide:A Review. *South African Of Psychology*, Vol.31(3), p:12-19
- Cavanagh, K., Dobash, R.E., & Dobash, P.R., (2007). The Murder Of Children By Fathers In The Context Of Child Abuse. *Child Abuse & Neglect* 31, 731-746

- Cazenave, N.A., & Zahn, M.A. (1992). Women, Murder And Male Domination: Police Reports Of Domestic Violence In Chicago And Philadelphia. *Intimate Violence: Interdisciplinary Perspectives*, Pp.83-97
- Ceyhun, B., & Oral, N. (1998). *MMPI Değerlendirme Kitabı*. Ankara
- Ceylan, B. (2004). *1997 Ocak Ayı İle 2003 Aralık Ayları Arası İstanbul Polis Bölgelerinde Meydana Gelen Adam Öldürme Olaylarının Kadın Mağdurlarının İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. s.9-23 İstanbul Üniversitesi Adli Tıp Enstitüsü Sosyal Bilimler Anabilim Dalı. İstanbul*
- Crowell, N.A., & Burgess, A.W. (1996). *Understanding Violence Against Women*. Washington DC: National Academies Press.
- Çakır, R. (2001). *Yargıtay 1. Ceza Dairesine 1995-2000 Yılları Arasında İntikal Eden Dosyalarda Namus Saiki İle İşlenen Adam Öldürme Suçlarının Değerlendirilmesi. Uzmanlık Tezi. s. 3-4. İstanbul Üniversitesi Adli Tıp Enstitüsü Sosyal Bilimler Anabilim Dalı. İstanbul.*
- Çolak H. (1998). Kolluk Teşkilatı ve Adli Kolluk. *Sayıştay Dergileri, sayı: 28, s.85*
- Dawson, M.J., & Langan, A.P. (1994). *Murder In Families. Bureau Of Justice Statistics Special Report.*
- Demirbaş, T. (2005). *Kriminoloji, s. 40-218. Ankara :Seçkin Yayıncılık*
- Dobash, R.P., & Dobash, R.E. (1984). The Nature and Antecedents of Violent Events. *British Journal of Criminology, 24, 269-288*
- Dönmezer, S.(1994). *Kriminoloji. s. 2-256. İstanbul:Beta Basım Yayım Dağıtım*
- Dutton, D. G., Bodnarchuk, M., Kropp, P. R., Hart, S. D., & Ogloff, J. (1997). Wife assault treatment and criminal recidivism: An eleven-year follow up. *International Journal of Offender Therapy and Comparative Criminology, 41 (1), 9-23*
- Dutton, D., & Kerry, G. (1999). Modus Operandi and Personality Disorder in Incarcerated Spousal Killers. *International Journal of Law & Psychiatry, 22(2-3), 287-299*
- Dünya Sağlık Örgütü (2002). *World Report On Violence And Health: Summary. Geneva: World Health Organization*
- Dünya Sağlık Örgütü (2005). *WHO Multi-Country Study On Women's Health And Domestic Violence Against Women: Summary Report Of Initial Results On Prevalence, Health Outcomes And Women's Responses. Geneva: World Health Organization*
- Düvenci, Ş. (1995). *Suç İşlemiş Ergenler İle Suç İşlememiş Ergenlerin Kişilik Yapılarının Karşılaştırılması. Yüksek Lisans Tezi. s. 9-54. İstanbul Üniversitesi Adli Tıp Enstitüsü Sosyal Bilimler Anabilim Dalı. İstanbul*

- Efe, Y.Ş., & Ayaz, S. (2010). Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Ve Kadınların Aile İçi Şiddete Bakışı. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*; 11:23-29
- Englander, E.K. (1997). *Understanding Violence*. Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum
- Erdoğan, S.A., & Özkepir, R. (1996). *Kasten Adam Öldürme Suçları*. s.148. Seçkin Yayıncılık
- Erten, Y., & Ardalı, C. (1996). Saldırganlık, Şiddet ve Terörün Psikososyal yapıları. *Cogito, Şiddet, Üç Aylık Düşünce Dergisi*, Sayı: 6-7, Kış – Bahar, ss:143, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul
- Fikree, F.F., & Bhatti, L.I. (1999). Domestic Violence And Health Of Pakistani Women. *Int J Gynaecol Obstet* 65:195–201
- Fischbach, R.L., & Herbert, B. (1997). Domestic Violence And Mental Health: Correlates And Conundrums Within And Across Cultures. *Social Science Medicine*, 45:1161–1176.
- Fountoulakis, N.K., Leucht, S., & Kaprinis, S.G. (2008). Kişilik Bozuklukları Ve Şiddet. *Current Opinion In Psychiatry Türkçe Baskı. Cilt:4 (2)*, Ss.78-88
- Freud, A. (1989). *Ego Ve Savunma Mekanizmaları*. İstanbul: Bağlam Yayıncılık
- Fromm, E. (1987). *Sevginin Ve Şiddetin Kaynağı*. s.23. İstanbul: Payel Yayınevi
- Gelles, R. (1991). Physical Violence, Child Abuse, and Child Homicide: A Continuum of Violence, or Distinct Behaviours. *Human Nature*, 2(1), 59-72
- Gillespie, C.K. (1989). *Justifiable Homicide: Battered Women, Self-Defense and the Law*. Columbus: Ohio State University Pres
- Goddard, H.H. (1920). *Human Efficiency And Levels Of Intelligence*. Princeton, NJ: Princeton University Pres
- Gottfredson, M.R., & Hirschi T. (1990). *A General Theory Of Crime*. Stanford CA: Stanford University Pres
- Gottlieb, P., & Gabrielsen, G. (1991). Homicides In Copenhagen In 1984-1989 Compared With The Period 1959-1983. *21;153(43):3012-5*
- Gottlieb, P., Kramp, P., Lindhardt, A., & Christensen O. (1990). Social Background Of Homicide. *Int J Offender Ther Comp Criminol. Vol. 34 No. 2* 115-129
- Göç, L. (2006). *Çocuk Suçluluğu Ve Polisin Yaklaşımı. Yüksek Lisans Projesi*. s.6. Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi Anabilim Dalı. Kahramanmaraş
- Gökdağ, D. (2002). *Aile Psikolojisi Ve Eğitimi*. s.69-73. Anadolu Üniversitesi Yayın No: 1377

- Graham, R.J. (1998). *MMPI Uygulama ve Yorumlama Rehberi*. Ankara: Türk Psikologlar Derneği Yayınları
- Gülner, M. (2000). *Düzce Ağır Ceza Mahkemesine 1990 Yılından Beri İntikal Eden Kasten Adam Öldürme Suçlarına İlişkin Dosyaların İstatistiksel İncelenmesi. Yayınlanmamış Uzmanlık Tezi*. İÜ Adli Tıp Enstitüsü. İstanbul
- Hadi, A. (2000). Prevalence And Correlates Of The Risk Of Marital Sexual Violence İn Bangladesh. *J Interpers Violence 15:787–805*
- Hagelstam, C., & Hakkanen, H. (2006). Adolescent Homicides In Finland: Offence And Offender Characteristics. *Forensic Science International, 164,110–115*
- Hastalıklar/ Kişilik Bozuklukları*, www.dpsikiyatri.com, Mayıs 2010
- Heise, L.L., Pitanguy J., & Germain A. (1994). Violence Against Women: The Hidden Health Burden.. *World Bank Discussion Papers, 255*. Washington: D.C: World Bank. 72
- Holcomb, R.W., & Adams, N. (1982). Racial Influences On Intelligence And Personality Measures Of People Who Commit Murder. *Journal Of Clinical Psychology, Vol.38, No.4*
- Holcomb, R.W., & Adams, N. (1983). The Inter-Domain Among Personality And Cognition Variables In People Who Commit Murder. *Journal Of Personality Assesment, 47(5)*, p:525- 529
- Holtworth, Rehman, U., & Hernan, K. (2000). General and Spouse-Specific Anger and Hostility in Subtypes of Maritally & Violent Men and Nonviolent Men. *Behaviour Therapy 31*, 603-630
- Hooton, E.A. (1939). Crime and The Man. *American Anthropologist 41(3)*, 504-509
- Hoppe, M.C., & Singer, D.R. (1977). Interpersonal Violence And Its Relationship To Some Personality Measures. *Aggressive Behavior Volume 3*, P.261-270
- Human Rights Commission Of Pakistan (2004). *Annual Report. Violence Against Women In Pakistan*.
- Human Rights Watch, *United States. Forms Of Violence Against Women İn Pakistan*. (2006).
- Hurtwitz, S., & Christiansen, K.O. (1983). *Criminology*. London: Allen & Unwin
- II. Ulusal Aile ve Evlilik Terapileri Kongresi, *Konferans Özetleri: Aile İşlevleri* (2003)<http://www.aetd.org> ,Mayıs, 2010
- İçli, G.T. (2004). *Kriminoloji*, s.7-213. Ankara: Martı Yayınevi

- Jacobs, P.A. (1982). The William Allan Memorial Award Address: Human Population Cytogenetics: The First Twenty-Five Years. *American Journal Of Human Genetics* 34:689-98.
- Kalichman, S.C. (1988). MMPI Profiles of Women and Men Convicted of Domestic Homicide, *Clin Psychol*, 44 (6):847-853
- Kaner, S. (1990). Suçluluğu Açıklayan Yaklaşımlar. s. 473-477. *A.Ü. Eğitim Bilimleri Fakültesi*
- Kaplan H.I., Sadock B.J., & Grebb J.A. (1994). *Synopsis of Psychiatry Behavioral Sciences Clinical Psychiatry*. 7.Edition, Pp. 171-177. Williams and Wilkins, Baltimore USA
- Kaplan, S.J., Pelcovitz, D., Salzinger, S., Weiner, M., Mandel, S.F., Lesser, L.L. Ve Ark. (1998). Adolescent Physical Abuse: Risk For Adolescent Psychiatric Disorders. *Am J Psychiatry*, 155:954-959
- Kasten Adam Öldürme Suçunun Nitelikli Halleri*, www.ankahukuk.com , Nisan 2010
- Kellermann, A., Rivara, F., Rushforth, N., Banton, J., Donald, M., Reay, M. ve ark. (1993). Gun Ownership as a Risk Factor of Homicide in the Home. *New England Journal of Medicine*, 329(15), 1084-1091
- Kızmaz, Z. (2004). Öğrenim Düzeyi Ve Suç: Suç- Okul İlişkisi Üzerine Sosyolojik Bir Araştırma. *Firat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt:14, Sayı:2, Ss.291-319, Elazığ
- Kişilik Bozuklukları*, www.psikoloji.gen.tr/kisilik, Mayıs 2010
- Kolburan, G. (1998). *Eş Öldürme Olgularında Sosyal Kültürel Ve Psikolojik Faktörler. Doktora tezi*. İstanbul Üniversitesi Adli Tıp Enstitüsü Sosyal Bilimler Anabilim Dalı. İstanbul
- Kozanoğlu, C.M.(2001). *Islahevindeki Çocuklarda Kişisel ve Sosyal Uyum. Yüksek Lisans Tezi*. s. 23-34. İstanbul Üniversitesi Adli Tıp Enstitüsü Sosyal Bilimler Anabilim Dalı. İstanbul
- Köknel, Ö. (1996). *Bireysel Ve Toplumsal Şiddet*. s. 15-20,172-174, 222 İstanbul:Altın Kitaplar Basımevi
- Köknel, Ö.(1981). *Ailede Ve Toplumda Ruh Sağlığı*. İstanbul: Hür-Yayın
- Köknel,Ö. (1982). *Kişilik*. s.22. İstanbul:Altın Kitaplar Basımevi
- Köroğlu, E. (2005). *DSM-IV-TR Tanı Ölçütleri Başvuru Elkitabı*. s. 265-276. Ankara: Hekimler Yayın Birliği
- Kretschmer, E. (1999). *Physique And Character* (International Library Of Psychology) Routledge; Isbn-10: 0415210607 Isbn-13: 978-0415210607

- Kulak, H. (1996). *Kasten Adam Öldürme Suçu Faillerinin Kişilik Yapıları Ve Sosyo Demografik Özellikleri. Yayınlanmamış Uzmanlık Tezi. İstanbul Üniversitesi Adli Tıp Enstitüsü. İstanbul*
- Kulak, H., Doksat, K., & Gölge, B. (1996). Kasten Adam Öldürme Suçu Faillerinin Kişilik Yapıları. *Adli Tıp Dergisi, 12*, 95-101
- Kulwicki, A.D. (2002). The Practice Of Honor Crimes: A Glimpse Of Domestic Violence In The Arab World. *Issues Ment Health Nurs, 23*:77–87
- Lewis, O.D., Moy,E., Jackson, D.L., Aaronson, R.,Restifo, N.,Serra, S. Ve Ark. (1985) Biopsychosocial Characteristics Of Children Who Later Murder: A Prospective Study. *Am J Psychiatry. 142*(10): 1161–1167
- Marzuk, P., Tardiff, K., & Hirsch, C. (1992). The Epidemiology Of Murder-Suicide. *Journal Of American Medical Association, 67*(23), 3179-3183
- Mcfadden, P. (1993). Why Men Violate. *South Afr Polit Econ Mon, 7*:48–51.
- McFarlane, J.M., Campbell, J.C., Wilt, S., Sachs, C., Ulrich, Y., & Xu, X. (1999). Stalking and Intimate Partner Femicide. *Homicide Studies, 3*(4),300-316
- Moore, M.T., Stuart, L.G., McNulty, K.J., Addis E.M., Cordova V.J., & Temple, R.J. (2008). Domains Of Masculine Gender Role Stres And Intimate Partner Violence In A Clinical Sample Of Violent Men. *Psychology Of Men & Masculinity, Vol.9*, No.2, 82-89
- Murphy, M.C., Taft, T.C., & Eckhardt I.C. (2007). Anger Problem Profiles Among Partnerviolent Men: Differences In Clinical Presentation And Treatment Outcome. *Journal Of Counseling Psychology. Vol.54*, No:2, 189-200
- Mutlu, F.(2006). *Aile İçi Şiddet Sürecinde Kadına Yönelik Şiddet Üzerine Sosyolojik Bir Araştırma. Yüksek Lisans Tezi. Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyoloji Anabilim Dalı. Elazığ. <http://Tez2.Yok.Gov.Tr/>*
- Nasrullah, M., Haqqi, S., & Cummings, K.J. (2009). The Epidemiological Patterns Of Honour Killing Of Women In Pakistan. *The European Journal Of Public Health 19*(2):193-197
- Nuray, F.C., Balcioğlu, İ., & Aşirdizer, M. (1995). Coğrafi Bölgeler Ve Suç. 4. Anadolu Psikiyatri Günleri, *Selçuk Üniversitesi Tıp Fakültesi, Kongre Özet Kitabı : 6*
- Ozan, G. (2003). Cinayet Ve Cinayet Suçları. *Adli Bilimler Dergisi. Cilt:2*, Sayı:1, 27-33
- Öğünç, E.N., & Şar, V.(2007). Adam Öldürme Suçu İşlemiş Kadınların Suç Motivasyonları Ve Kişilik Özellikleri. *Adli Psikiyatri Dergisi. Cilt:4*, Sayı:2, 3-11
- Özmen, K. (2004). Aile İçinde Öfke Ve Saldırganlığın Yansımaları. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi. Cilt: 37*, Sayı:2, Ss.27-39

- Pakistan Country Reports On Human Rights Practices For 2005. (2006) USA. *Department Of State*
- Patrick, J.C., Hicks, M.B., Krueger, F.R., & Lang, R.A. (2005). Relations Between Psychopathy Facets And Externalizing In Criminal Offender Sample. *J. Personal Disord* ; 19(4):339-356
- Patterson E.L., & Eisenberg S. (1979). *Helping Clients with Special Concerns*. Houghton Miffling Company. USA
- Perks, S.M., & Jameson, M. (1999). The Effects Of Witnessing Domestic Violence On Behavioural Problems And Depressive Symptomatology. A Community Sample Of Pupils From St Lucia. *West Indian Med J.*, 48:208–211
- Polat, O. *Şiddetin Nedenleri Ve Psikolojisi*. www.Psikoloji.Gen.Tr , Mayıs 2010
- Polat, O.(2009). *Kriminoloji Ve Kriminalistik Üzerine Notlar*. s. 37-197. Ankara: Seçkin Yayıncılık
- Rogers, R., & Seman, W. (1983). Murder And Criminal Responsibility: An Examination Of Mmpi Profiles. *Behavioral Sciences & The Law*. Vol:1,No:2, 89-95
- Rosenbaum, M. (1990). The Role Of Depression In Couples Involved In Murder-Suicide And Homicide. *American Journal Of Psychiatry*, 147(8), 1036-1039
- Sheldon, H.W. (1954). *Atlas Of Men: A Guide For Somatotyping The Adult Male At All Ages*. New York: Harper
- Silverman, R.A., & Mukherjee, S.K. (1987). Intimate homicide: An analysis of violent social relationships. *Behavioural Sciences & the law*, 5(1), 37-47
- Soyaslan, D. (2003). *Kriminoloji (Suç Ve Ceza Bilimleri)*. s. 32-38. Ankara : Yetkin Yayınları
- Stout, K.D. (1993). Intimate femicide: A Study of Men Who Have Killed Their Mates. *Journal of Offender Rehabilitation*, 19, 81-84
- Şahiner, S.D. (2009). *Denetimli Serbestlik Tedbirine Hükmedilen Suçluların Sosyodemografik Özelliklerinin ve Rorschach Kişilik Testi Yanıtlarının Taranması*. s.5. İstanbul Üniversitesi Adli Tıp Enstitüsü Sosyal Bilimler Anabilim Dalı. İstanbul
- Taşçı, N. (2003). *Ebelerin Aile İçinde Kadına Uygulanan Şiddete Ve Şiddette Mesleki Rollerine İlişkin Tutumları*.Uzmanlık Tezi. s.4. Pamukkale Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Halk Sağlığı Hemşireliği Anabilim Dalı. Denizli. <http://Tez2.Yok.Gov.Tr/>

- Tinker, G.A. (1999). *Improving Women's Health In Pakistan*. Karachi: World Bank. Beirne, P., *Heredity Versus Environment A Reconsideration Of Charles Goring's The English Convict (1913) The British Journal Of Criminology* 28:315-339 (1988)
- Türk Ceza Kanunu* (2010), s.43-45. Yayılım Yayıncılık
- Türk Dil Kurumu Sözlüğü* (1988).Cilt 1. s.261.lt 2. s.1385
- Üge, B. (2007). *Adli Psikoloji Ders Notları*. s.41
- Wallace, A. (1986). *Homicide: The Social Reality*. Sydney, Australia: New South Wales Bureau of Crime Statistics and Research, Sydney
- Widom, C.S. (1989). The Cycle of Violence. *Science*, 244, 160-166
- Widom, C.S., & Ames, M.A. (1994). Criminal Consequences of Childhood Sexual Victimization. *Child Abuse & Neglect*, 18, 303-318
- Wilson, M., Johnson, H., & Daly, M. (1995). Lethal and Nonlethal Violence Against Wives. *Canadian Journal of Criminology*, 37, 331-361
- Wilson, M.I., & Daly, M. (1992). Who Kills Whom in Spouse Killings? On the Exceptional Sex Ratio of Spousal Homicides in the United States. *Criminology*, 30(2), 189-215
- Yavuzer, H. (2004). *Ana-Baba Ve Çocuk*. s.125, 179-181 İstanbul: Remzi Kitabevi
- Yavuzer, H. (2005). *Çocuk Psikolojisi*. s.130-131. İstanbul: Remzi Kitabevi
- Yıldız, A. (2004). Ebeveyn Tutumları Ve Saldırganlık. *Polis Bilimler Dergisi*. Cilt:6 (3-4). Ss.131-150
- Ziyalar, A. (2006). *Erişkin Psikopatolojisi*. S251-266. İstanbul:Yüce Reklam Yayım Dağıtım A.Ş.

6.EKLER

EK 1

KİŞİSEL BİLGİ FORMU

Adı Soyad :.....

Yaş :.....

Doğum Yeri:

Nüfusa kayıtlı olunan yer:.....

Cezaevine girmeden önce oturulan yer?

Öğrenim Durumu: İlkokul Mezunu Ortaokul Mezunu
Lise Mezunu Yüksekokul Mezunu Yok

Meslek: İşçi Memur Çiftçi Serbest meslek Doktor
Mühendis Öğrenci Emekli Sanatkar İşsiz Diğer

Medeni Hal: Bekar Evli Dul Boşanmış Birlikte yaşayan (imam nikahı)

Aile Yapısı? Çekirdek Aile (sadece siz,eşiniz ve çocuğunuz)
Kalabalık Aile

Ekonomik Durum: (Kendinize en uygun seçeneği işaretleyiniz.)
Kötü Ancak geçinilebilir Vasat İyi

Bu olaydan önce sabıka var mıydı? Evet Hayır
(Cevabınız ‘ evet ’ ise nedenini yazınız.)

.....

Ailenizde sizden başka sabıkası olan var mı ? Evet Hayır
(Cevabınız ‘ evet ’ ise bu kişilerin size yakınlığı ve nedenini yazınız.)

.....

Suçun Tarihi:.....

Suçun Saati:.....

Suçun Yeri:.....

Suç aleti: Ateşli-silah Delici-kesici (şiş,bıçak,balta,vs.)
Ezici-Künt alet (sopa,taş,vs.) Zehirlenme Diğer

Suçun mağduru: Aile (Anne / Baba / Eş / Çocuk / Kardeş)
Akraba:.....
Tanıdık kişi :.....
Yabancı kişi :.....
Diğer:.....

Suçun kendinize göre nedeni : Aile içi geçimsizlik
Ahlaki sebepler (Namus,ensest ilişkiler,istismar,vs.)
Çıkar çatışması
Münakaşa
Fiziki saldırıya uğrama (Nefsi müdafaa)
Gasp-ikincil kazanım amaçlı
Diğer

Aşağıdakilerden hangisini kullanıyorsunuz?

	EVET	HAYIR	SIKLIK DERECESI
Sigara	☐	☐
Alkol	☐	☐
Uyuşturucu Madde	☐	☐
Diğer	☐	☐

EK 2

Kişinin dosyasında bulunan şahsi bilgiler hakkında kısa notlar:.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Olay tarihi:
Tutuklanma tarihi:
Yargılandığı yer:
Mahkeme süreci (Yargıtay aşaması dahil):

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Hüküm tarihi:
Kişinin kaldığı cezaevleri:
Cezaevi süresinde durumu (disiplin cezası, soruşturma yaşayıp yaşamadı, verdiği dilekçeler v.s):

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

EK 3

GÖRÜŞME TALEP FORMU

“AİLE İÇİ VE AİLE DIŞI KİŞİLERE YÖNELİK ÖLDÜRME SUÇU İŞLEYEN BİREYLERİN KİŞİLİK ÖZELLİKLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI” konulu tez çalışması için Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü biriminden 2/3/2009 tarih ve B.03.0.CTE.16.204.06.01- 503/22478 sayı ile izin alınmıştır.

Çalışmada herhangi bir şekilde kimliğinizi, kişilik durumunuzu, suçlandığınız olayın türü, şekli, vs. gibi sizin özel bilgilerinizi ortaya çıkaracak durumlara girilmeyecektir.

Çalışmanın yapılmasına sizinde izin vermenizi talep ediyorum.

Talebiniz doğrultusunda sizinle görüşme yapılacaktır.

Yardımlarınız için şimdiden teşekkür ederim.

. Raket ROZANT
Psikolog

Görüşmeyi Kabul Ediyorum / Etmiyorum.

Adınız :

Soyadınız:

Tarih

İmza:

EK 4

MİNNESOTA ÇOK YÖNLÜ KİŞİLİK ENVANTERİ (MMPI) ONAM FORMU

“AİLE İÇİ VE AİLE DIŞI KİŞİLERE YÖNELİK ÖLDÜRME SUÇU İŞLEYEN BİREYLERİN KİŞİLİK ÖZELLİKLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI” konulu tez ile ilgili olarak görüşme talebini kabul ederek geldiğim çalışmada kullanılan MMPI Envanteri hakkında gerekli bilgiliyi aldım.

Bu envanter; bireyin kişisel ve toplumsal uyumunu objektif olarak değerlendirmeyi amaçladığını ve bireyin kişisel özellikleri, toplumsal tutum, inanç ve yargılar, aile, eğitim, evlilik gibi konularında bilgi sağlanması açısından kullanıldığını öğrendim.

Envanterin 566 soruya Evet-Hayır şeklinde uygun seçenekleri işaretleyerek yapacağım. Uygulama süresinin yaklaşık 1 ile 2 saat arasında süreceğini öğrendim.

Buradan elde edilen bilgilerin ve bu bilgilerle ortaya çıkan sonuçların alehime delil olarak kullanılmayacağını, bilgilerin yer, zaman açısından kimliğimi deşifre edecek biçimde olmayacağını, isimlerin açıklanmayacağını, tamamen bilimsel amaçlı genel bilgi içinde kalacağı konusunda bilgilendirildim.

Çalışmaya katılmaya izin **veriyorum. / vermiyorum.**

Adınız :
Soyadınız:
İmza:

Tez Yürütücüsü
Psk.Rakel ROZANT

ÖZGEÇMİŞ

Adı Soyadı: Rakel Rozant

Doğum Tarihi: 12 Nisan 1985

Medeni Hali: Bekar

Adres: Bahçeler arası, Yalı yolu. Kaya sitesi. E Blok, D: 265 Bostancı/İstanbul

Telefon: 0216 410 54 90 / 0535 367 10 77

E-posta: rakelrozant@gmail.com

ÖĞRENİM DURUMU:

Derece	Bölüm/Program	Lise/ Üniversite	Yıl
Lise	Türkçe- Matematik	Özel Doğu Lisesi	2003
Lisans	Fen-Edebiyat Fakültesi Psikoloji Bölümü	Maltepe Üniversitesi	2003-2007
Y. Lisans	Sosyal Bilimler Enstitüsü Psikoloji Ana Bilim Dalı Adli & Klinik Psikoloji Bölümü	Maltepe Üniversitesi	2007-

YÜKSEK LİSANS TEZ BAŞLIĞI VE TEZ DANIŞMANI:

Rozant R. (2010). Aile içi ve aile dışı cinayet işlemiş failerin kişilik yapılarının karşılaştırılması. Yüksek Lisans Tezi, Maltepe Üniversitesi, İstanbul. (Devam etmekteyim).

Danışman: Prof.Dr.Gökhan ORAL

Yard.Doç.Dr. İrem AKDUMAN

STAJLAR:

Balıklı Rum Hastanesi Psikiyatri Birimi	2009
İ.Ü. Cerrahpaşa Tıp Fak Psikiyatri A.D.	2007-2008
Mavi Yunus Çocuk Evi	2007
Çözüm Eğitim ve Psikolojik Danışmanlık Merkezi	2004-2005

BİLİMSEL ETKİNLİKLER:

İ.Ü. Cerrahpaşa Tıp Fak. Nöropsikiyatri Buluşmaları I 2009 (Katılımcı)

1. Uluslararası Avrasya Adli Bilimler Kongresi 2008 (Katılımcı)

İ.Ü. Cerrahpaşa Tıp Fak. Sürekli Tıp Eğitimi Etkinlikleri (66. Etkinlik) 2008 (Katılımcı)

İ.Ü. Cerrahpaşa Tıp Fak. Sürekli Tıp Eğitimi Etkinlikleri (62. Etkinlik) 2008 (Katılımcı)

CETAD VI. Ulusal Kongresi 2006 (Katılımcı)

ESERLER

İ. Balcıoğlu, S. Memetali, **R. Rozant.** Tükenmişlik Sendromu. Dirim Tıp Gazetesi, Sayı: 83, Ss: 99-104, Ekim 2008

İ. Balcıoğlu, S. Memetali, **R. Rozant.** Psikiyatrik Hastanın Suç İşlemesi: Ne Yapmalıyız?. İ.Ü. Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Sürekli Tıp Eğitimi Etkinlikleri Sempozyum Dizi: 62, Ss: 269-274, Mart 2008

DİĞER NİTELİKLER:

Yabancı Dil: İngilizce (Orta)

Bilgisayar: Microsoft Office

